

0
382.1042
ร ๕๙๕๓

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปของไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มีนาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 368173

10 พ.ค. 2553

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปของไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มีนาคม 2553

ชาญวิทย์ ธนวิฑูรย์. (2553). ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย
สารนิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สารี วรวิสุทธิสารกุล.

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทยในด้านการผลิต
ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป และเพื่อ
วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย โดยพิจารณาประเทศ
คู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในตลาดประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล
ในตลาดสหภาพยุโรป การศึกษาอาศัยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาร่วมกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณซึ่ง
ใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เป็นเครื่องมือ
ในการวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลทศนิยมระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยผลิตไก่แปรรูปได้น้อยกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชน
จีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล แต่ประเทศไทยมีปริมาณส่งออกอย่างสม่ำเสมอทั้งในตลาด
ประเทศญี่ปุ่นและตลาดสหภาพยุโรป แม้ว่าจะพบกับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจาก
สหภาพยุโรปในหลายรูปแบบ อีกทั้งประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าประเทศ
คู่แข่งทั้งสองราย อุตสาหกรรมไก่แปรรูปซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมอาหารได้รับการสนับสนุน
จากรัฐบาล นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังมีนโยบายปกป้องตลาดสัตว์ปีกในประเทศโดยใช้อัตราภาษี
นำเข้าที่สูง เมื่อพิจารณาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ พบว่า ประเทศไทย
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล มีค่า RCA มากกว่า 1 โดยตลอด
ช่วงที่ศึกษา อย่างไรก็ตาม ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของ
ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยเฉลี่ย และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออก
ไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยต่ำกว่าของประเทศไทย ในขณะที่ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีอัตราทั้งสอง
ดังกล่าวสูงกว่าของประเทศไทย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการส่งออกไก่แปรรูป
ไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นเหนือกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในขณะที่ประเทศ
สหพันธ์รัฐบราซิลมีศักยภาพในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดสหภาพยุโรปเหนือกว่าประเทศไทย

The Revealed Comparative Advantage for Thailand's Export of Cooked Chicken

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University
March 2010**

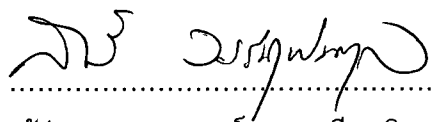
Chanwit Thanawitpianpark. (2010). *The Revealed Comparative Advantage for Thailand's Export of Cooked Chicken*. Master's Project, M. Econ. (Managerial Economics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Asst. Prof. Saree Worawisutsarakul, Ph.D.

The purposes of this research are to study Thailand's cooked chicken industry in the following aspects: production, problems and obstacles, as well as the government policy towards this industry, and to analyze Thailand's comparative advantage in exporting cooked chicken. Thailand's two primary competitors for cooked-chicken exports are considered: China for the market in Japan, and Brazil for the market in the European Union. The methodology in this research uses both the descriptive analysis and the quantitative analysis with the revealed comparative advantage index (RCA) as the tool, using the secondary data in 2002 – 2006.

The results show that Thailand's production of cooked chicken is lower than those of China and Brazil. However, Thailand can export cooked chicken continuously in both markets in Japan and the European Union, though Thailand faces a variety of trade barriers from the European Union as well as the problem of higher costs of production compared with those of two competitors. As a part of food industry, the cooked chicken industry has been supported by the government. In addition, the Thai government adopts the protection policy for its own cooked-chicken industry by imposing the high rate of import tariff for cooked chicken. When considering the revealed comparative advantage index, it shows that Thailand, China, and Brazil each has the RCA greater than 1 for the whole range of study. However, China has a lower average rate of change in RCA and a lower average rate of change in export value than those of Thailand, while Brazil has such the rates of change higher than Thailand. Thus, it can be concluded that Thailand has the greater potential over China in exporting cooked chicken to the market in Japan, while Brazil has the greater potential over Thailand in exporting cooked chicken to the market in the European Union.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย ของ
ชาญวิทย์ ธนวิษเพียรพาก ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

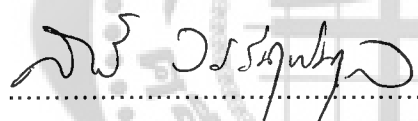
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

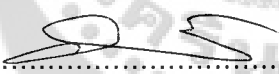

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สารี วรวิสุทธิสารกุล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อ้อทิพย์ ราชฤทธิ์นิยม)

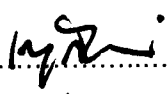
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สารี วรวิสุทธิสารกุล)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวีพรรณ สาลีผล)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)
วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สารี วรวิสุทธิสารกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ดูแลเอาใจใส่ และสละเวลาที่มีค่าให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่องานวิจัย จนสามารถทำให้สารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบพระคุณคณะครูและอาจารย์ทุกท่านของภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ประสิทธิภาพความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนให้ข้อคิดและคำแนะนำที่ดีมาโดยตลอด จนสามารถทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จบรรลุผลโดยสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หน่วยราชการทุกท่าน ที่ให้การอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์และสรุปผลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา น้องชาย และเพื่อนๆ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ชาญวิทย์ ธนวิษเพียรพาก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	13
1.ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ.....	13
2.ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ส่วนที่ 1 การผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออก และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย.....	29
1.การผลิตไก่แปรรูป.....	29
2.ตลาดผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป.....	41
3.ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออกไก่แปรรูป.....	44
3.1 ปัญหาด้านการผลิต.....	44
3.2 ปัญหาด้านการตลาด.....	46
3.3 ปัญหาด้านการส่งออก.....	47
4.นโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป.....	54
5.ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหา.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4(ต่อ)

ส่วนที่ 2 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของ ประเทศไทย.....	57
1 การส่งออกไก่แปรรูป	57
2.ตลาดการส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญของประเทศไทย.....	61
3.ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย	79
3.1 ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล.....	79
3.2 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	86
4.ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูป.....	90
4.1.ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยัง ตลาดประเทศญี่ปุ่น.....	91
4.2.ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยัง ตลาดประเทศสหภาพยุโรป.....	93
5 สรุปและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ	110
ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	117
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 มูลค่าการส่งออกสินค้าสำคัญของไทยเรียงตามมูลค่าปี พ.ศ. 2545 – 2550	2
2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ต่อคนต่อปีของประเทศที่สำคัญปี พ.ศ. 2545 – 2550	2
3 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่ของประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี พ.ศ. 2545 - 2550.	3
4 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี พ.ศ. 2545-2550.....	4
5 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 – 2549	6
6 มูลค่าการนำเข้าไก่แปรรูปของประเทศญี่ปุ่น 10 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549	7
7 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลไปสหภาพยุโรป 27 ประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549.	7
8 ปริมาณการผลิตไก่ของประเทศผู้ผลิตไก่ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549	43
9 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	58
10 ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังตลาดต่างประเทศที่สำคัญ 5 อันดับแรกระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549.....	60
11 การนำเข้าไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น	62
12 อัตราภาษีสองระบบสำหรับผลิตภัณฑ์ไก่หมักเกลือ ไก่วง และไก่ปรุงสุก	78
13 การผลิตจำนวน P.S.และลูกไก่เนื้ออายุ 1 วันในประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล	80
14 รายชื่อบริษัทแปรรูปเนื้อไก่รายใหญ่ของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล.....	82
15 แสดงต้นทุนการผลิตไก่เนื้อและราคาขายส่งเนื้อไก่แปรรูปพร้อมปรุง ข้าวโพดและ กากถั่วเหลือง.....	83
16 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	88
17 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบ ของประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลในการ ส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น และตลาดสหภาพยุโรป	90
18 มูลค่าการส่งออก และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของ ประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น และตลาดสหภาพยุโรป.....	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	118
20 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	119
21 มูลค่าการนำเข้าไม้แปรรูปของประเทศไทยระหว่าง ปี พ.ศ. 2545 - 2549.....	120
22 มูลค่าการนำเข้าสินค้าโดยรวมของประเทศไทยระหว่าง ปี พ.ศ. 2545 - 2549	121
23 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศ ญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	122
24 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยัง ประเทศญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	124
25 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป (EU) ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	125
26 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549.....	125
27 มูลค่าการนำเข้าไม้แปรรูปของสหภาพยุโรประหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	126
28 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	127
29 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยัง สหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549	130

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
2 กระบวนการผลิตไก่แปรรูปโดยกรรมวิธีทอด.....	33
3 กระบวนการผลิตไก่แปรรูปโดยกรรมวิธีนึ่ง	35
4 กระบวนการผลิตไก่แปรรูปโดยกรรมวิธีย่าง.....	37
5 ขั้นตอนการแปรรูปไก่แปรรูปของประเทศไทย	42
6 การตรวจสอบภายใต้กฎหมายควบคุมโรคติดต่อ	65
7 การตรวจสอบภายใต้กฎหมายสุขอนามัย	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่ทำการเกษตรมานาน ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อกลับมาสำรวจสินค้าส่งออกของประเทศไทยในหมวดสินค้าเกษตร การปศุสัตว์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เพราะนอกจากผลผลิตจะถูกนำมาบริโภคภายในประเทศแล้ว การผลิตด้านปศุสัตว์ยังสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมและกิจการต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงชำแหละ กิจการผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ นอกจากนี้การผลิตด้านปศุสัตว์ยังเป็นแหล่งบริโภคผลผลิตทางการเกษตรภายในประเทศจำพวกพืชไร่และประมงที่สำคัญไม่ว่าจะเป็น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ปลายข้าว รำ มันสำปะหลัง ปลาป่น ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์

เมื่อเรามาพิจารณาสินค้าในหมวดปศุสัตว์อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ของไทยนับเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรสาขาปศุสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจาก สุกร โดยในปี พ.ศ. 2544 ไทยมีการเลี้ยงไก่ประมาณ 998.993 ล้านตัว ทั้งนี้มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออกที่กำลังขยายตัว การผลิตไก่ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 มีปริมาณ 999.997 ล้านตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 จากปริมาณการผลิตในปี พ.ศ. 2544 การผลิตไก่แปรรูปในประเทศไทย ส่วนใหญ่ผู้ผลิตจะเป็นรายเดียวกันกับผู้ผลิตไก่สดแช่เย็นแช่แข็งโดยเน้นหนักด้านการผลิตเพื่อส่งออก เนื้อไก่จึงเป็นอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่มีมูลค่าการส่งออกอยู่ในลำดับต้นๆของการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของไทย (ตาราง 1)

จากตาราง 1 จะเห็นว่าไก่เนื้อเป็นสินค้าเกษตรกรรมของไทยที่ส่งออกในอันดับต้นๆ โดยเฉพาะไก่แปรรูปเป็นสินค้าการเกษตรที่ส่งออกในอันดับที่ 5 และมีจำนวนเมื่อคิดเป็นมูลค่าจะเพิ่มสูงขึ้นทุกปีคิดเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกโดยเฉลี่ยร้อยละ 20.03 เป็นอัตราที่สูงกว่าไก่สดแช่แข็งที่อยู่ในอันดับที่ 22 และมีมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มที่ลดลงและมีการผันแปรตามสภาวะการณ์ คิดเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 49.21

นอกจากนี้ แนวโน้มในอนาคตของไก่แปรรูปของไทยยังมีความสดใส เนื่องจากตลาดภายนอกประเทศได้มีการสั่งซื้อไก่ในรูปของเนื้อไก่แปรรูปจากไทยเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และตลาดภายในประเทศก็ยังมี การบริโภคเนื้อไก่สูง เช่นเดียวกับการบริโภคของประชากรทั่วโลกที่ชื่นชอบบริโภคเนื้อไก่สูงเป็นอันดับสองรองจากเนื้อสุกรในปัจจุบัน และยังมีการประมาณการว่าในอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้าการบริโภคเนื้อไก่จะขยับขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยสาเหตุ 2 ประการคือ เนื้อไก่ ไม่มีขีดจำกัดทางด้านศาสนาเกี่ยวข้องกับเนื้อสุกรและไก่ยังให้ผลผลิตเร็วกว่าสุกร ไก่จึงจัดเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในอันดับต้นๆของโลกอย่างแน่นอน (ตาราง 2)

ตาราง 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าสำคัญของไทยเรียงตามมูลค่าปี พ.ศ. 2545 - 2550

มูลค่า: ล้านบาท								ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกโดยเฉลี่ย
ลำดับ	รายการ	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550	
1	ยางพารา	74,603.58	115,796.95	137,454.19	148,679.86	205,483.11	194,357.37	19.15
2	ข้าว	70,004.22	75,776.13	108,328.33	92,993.72	98,179.00	119,304.12	9.77
3	ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	22,724.84	27,083.95	34,518.05	33,938.20	43,396.64	48,583.20	14.13
4	กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	34,406.25	35,921.21	32,530.20	37,730.33	42,828.26	42,463.58	3.94
5	ไก่แปรรูป	13,152.63	15,703.65	20,821.46	27,338.53	28,706.63	32,115.82	20.03
6	ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง	12,676.19	13,505.74	15,166.85	14,208.11	14,009.28	14,407.69	2.792
22	ไก่สดแช่แข็ง	22,958.94	24,767.24	1,749.05	536.02	594.57	1,056.79	- 49.21

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2550). ตารางสรุปการค้าของไทย กับประเทศคู่ค้าสำคัญ. (ออนไลน์)

ตาราง 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ต่อคนต่อปีของประเทศที่สำคัญปี พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : กิโลกรัม / คน / ปี

ลำดับ	ประเทศ	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550'
1	สหรัฐอเมริกา	42.51	43.2	44.6	45.4	46.2	45.4
2	บราซิล	33.61	31.5	32.5	35.5	36.4	37.9
3	มาเลเซีย	-	37.7	37.2	38.5	38.3	38.0
4	ซอุดิอาระเบีย	-	35.7	34.3	38.1	35.4	35.7
5	อาร์เจนตินา	-	18.6	21.6	24.0	28.1	28.6
6	แคนาดา	29.26	29.2	29.6	29.4	29.7	30.2
7	เม็กซิโก	23.77	25.3	25.8	27.0	28.1	28.2
8	ไต้หวัน	-	27.8	28.5	27.5	28.7	26.7
9	แอฟริกาใต้	-	20.9	21.5	22.8	24.8	24.8
10	รัสเซีย	11.74	11.6	11.7	15.0	16.7	18.0
11	EU (27)	19.66	15.9	15.7	16.6	15.8	16.2
12	ญี่ปุ่น	14.36	14.5	13.5	14.8	15.2	15.1
13	ไทย *	13.06	14.1	10.6	14.3	14.9	14.2
14	จีน	7.39	7.7	7.6	7.7	7.9	8.3
15	อินเดีย	1.34	1.4	1.5	1.7	1.8	1.9

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย. (2551) .สถิติสินค้าปศุสัตว์ (ออนไลน์)
หมายเหตุ : (f) forecast: ตัวเลขประมาณการ

จากตาราง 2 จะเห็นว่าสหภาพยุโรป (คิดรวม 27 ประเทศ มีประชากร 491.2 ล้านคน) มีการบริโภคเนื้อไก่โดยเฉลี่ย 16.8 กิโลกรัมต่อคนต่อปี และประเทศญี่ปุ่น (มีประชากร 127.3 ล้านคน) มีการบริโภคเนื้อไก่โดยเฉลี่ย 14.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งถือได้ว่าการบริโภคมาก สหภาพยุโรปและญี่ปุ่นจึงเป็นตลาดไก่แปรรูปของไทยที่สำคัญ

สำหรับศักยภาพในการแข่งขันกับผู้ผลิตและส่งออกไก่แปรรูป ประเทศไทยจัดเป็นประเทศอันดับต้นๆที่สามารถผลิตและส่งออกเนื้อไก่ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ที่สามารถจะเป็นคู่แข่งกับต่างประเทศได้ ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาประเทศไทยเป็น “ครัวของโลก” ในอนาคต (ตาราง 3, 4)

ตาราง 3 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่ของประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : พันตัน

ลำดับที่	ประเทศ	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550 ^f	ส่วนแบ่งตลาด ปี พ.ศ. 2550 (ร้อยละ)
1	สหรัฐอเมริกา	14,467	14,696	15,286	15,869	16,162	16,413	26.84
2	จีน	9,588	9,898	9,998	10,200	10,350	10,520	17.20
3	บราซิล	7,449	7,645	8,408	9,350	9,280	9,670	15.81
4	EU (25) ^{1/}	7,788	7,512	7,627	7,736	7,425	7,530	12.31
5	เม็กซิโก	2,157	2,290	2,389	2,498	2,610	2,724	4.45
6	อินเดีย	1,400	1,500	1,650	1,900	2,000	2,200	3.60
7	อาร์เจนตินา	640	750	910	1,030	1,210	1,290	2.11
8	รัสเซีย	500	560	650	900	1,080	1,260	2.06
9	ญี่ปุ่น	1,107	1,127	1,124	1,166	1,195	1,185	1.94
10	ไทย*	1,257	1,404	970	1,117	1,269	1,183	1.93
11	แคนาดา	932	929	746	977	970	980	1.60
	อื่นๆ	6,900	5,971	6,194	6,349	6,539	6,207	10.15
รวม		54,155	54,282	55,952	59,092	60,090	61,162	100.00
ร้อยละการเปลี่ยนแปลง		3.83	0.23	3.08	5.61	1.69	1.78	

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย. (2550). ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี พ.ศ. 2545-2550 (ออนไลน์)

หมายเหตุ : (f) forecast: ตัวเลขประมาณการ

1/ ข้อมูลเฉพาะ ปี พ.ศ. 2544-2545 ในกลุ่มประเทศ EU ประกอบด้วยสมาชิก 25 ประเทศ

จากตาราง 3 จะเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่อยู่ในอันดับที่ 10 ของโลก มี การสัดส่วนในการผลิตคิดเป็นร้อยละ 1.93 ของประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ของโลก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็น จำนวนมากเมื่อเทียบกับประชากรของไทย

ตาราง 4 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี
พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : พันตัน								ส่วนแบ่งตลาด ปี พ.ศ. 2550 (ร้อยละ)
ลำดับที่	ประเทศ	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549 ^p	พ.ศ. 2550 ^f	
1	บราซิล	1,577	1,903	2,416	2,739	2,500	2,550	37.85
2	สหรัฐอเมริกา	2,180	2,232	2,170	2,360	2,454	2,508	37.23
3	EU (25) ^{1/}	871	788	813	755	620	685	10.17
4	จีน	438	388	241	331	350	365	5.42
5	ไทย*	467	545	219	276	294	300	4.45
6	อาร์เจนตินา	23	39	66	84	90	110	1.63
7	แคนาดา	84	76	74	101	95	95	1.41
8	คูเวต	1	3	4	97	26	75	1.11
9	สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์	37	40	15	20	10	30	0.45
10	ซาอุดีอาระเบีย	20	20	10	10	10	10	0.15
11	อื่นๆ	4	11	27	18	21	9	0.13
รวม		5,702	6,023	6,055	6,791	6,470	6,737	100.00
ร้อยละการเปลี่ยนแปลง		2.46	5.63	0.53	12.16	-4.73	4.13	

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย. (2550). ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของ
โลกปี พ.ศ. 2545-2550 (ออนไลน์)

หมายเหตุ : (p) Preliminary: ตัวเลขเบื้องต้น; (f) forecast: ตัวเลขประมาณการ
1/ ข้อมูลเฉพาะ ปี พ.ศ. 2544-2545 ในกลุ่มประเทศ EU ประกอบด้วยสมาชิก 25 ประเทศ

จากตาราง 4 จะเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกอยู่ใน
อันดับที่ 5 มีสัดส่วนในการเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่คิดเป็นร้อยละ 4.45 ของโลก ซึ่งเป็นสัดส่วน
ที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าแนวโน้มในการเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทย ยังมีการผันผวนเนื่องจากวิกฤตการณ์ในเรื่องโรคไข้หวัดนก ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาในการส่งออก โดยเฉพาะโรคไข้หวัดนก (High Pathogenic Avian Influenza) ชนิด H5N1 เกิดขึ้นในเมืองไทย ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ทำให้ผู้บริโภคมายในประเทศและผู้ส่งออกขาดความเชื่อมั่นในการบริโภคทำให้การบริโภคเนื้อไก่ลดลงอย่างมากในปี พ.ศ. 2547 และส่งผลให้การผลิตลดลงร้อยละ 32 และยังได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการส่งออกเนื้อไก่ของไทยโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยมีปริมาณการส่งออกลดลงอย่างมาก ทำให้อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยต้องสูญเสียรายได้ประมาณ 5.0 – 6.0 พันล้านบาท (137 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การส่งออกไก่สดแช่แข็งเริ่มลดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และแทบจะไม่มีส่งออกเลยในปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2549

นอกจากนี้ การพัฒนาตลาดในปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2550 ยังมีข้อจำกัดของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในไทย ภาคการส่งออก ที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดการส่งออกในญี่ปุ่นและตลาดสหภาพยุโรป เป็นข้อจำกัดสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่ไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2550 โดยข้อจำกัดนี้ประกอบด้วย การห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทยและประเทศที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกและการใช้ระบบโควตาภาษี (tariff-rate-quota systems) แทนระบบภาษีเดิม เป็นการจำกัดปริมาณนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศผู้ส่งออก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยประเทศไทยต้องต่อสู้เพื่อให้การส่งออกเนื้อไก่สดไปตลาดหลักทั้งญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป โดยพยายามทำข้อตกลงกับประเทศทั้งสองเพื่อให้ยอมรับระบบ compartment ซึ่งรับรองโดย องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE)

อย่างไรก็ตาม หลังจากประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาเรื่องโรคไข้หวัดนก ทำให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยน การส่งออกจากไก่สดแช่แข็ง เปลี่ยนเป็นไก่แปรรูป ซึ่งปรากฏว่ามีทิศทางที่ดีขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2548 ทำให้ประเทศไทยได้รายได้จากการค้าสินค้าปศุสัตว์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ปรับเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยการยกระดับจากอุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่แข็งมาเป็นอุตสาหกรรมการส่งออกไก่แปรรูปแทน ทำให้มีปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (ตาราง 5)

จากตาราง 5 สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2544 ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปรวมอยู่ที่ 117,018 ตัน พอมาถึงในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปรวมอยู่ที่ 291,726 ตัน โดยในปี พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2549 ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.81 , ร้อยละ 9.04 , ร้อยละ 23.10 , ร้อยละ 23.39 , ร้อยละ 42.63 และร้อยละ 5.53 ตามลำดับ โดยตลาดหลักๆของไทยในการส่งออกคือ ญี่ปุ่น และ กลุ่มสหภาพยุโรป (EU) โดยสัดส่วนของตลาดทั้ง 2 จะอยู่ที่ร้อยละ 94.66 ของตลาดการส่งออกไก่แปรรูปทั้งหมดของไทยในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นของญี่ปุ่นร้อยละ 50.92 และเป็นของ EU ร้อยละ 43.74

ตาราง 5 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทยปี พ.ศ. 2544 - 2549

							หน่วย : ตัน
ประเทศ	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	ส่วนแบ่งตลาด ปี พ.ศ. 2549 (ร้อยละ)
EU (25)	49,840	49,840	61,628	76,050	113,096	12,760	43.74
อังกฤษ	20,713	28,723	32,132	42,222	69,707	23,680	28.41
เนเธอร์แลนด์	24,450	14,956	17,676	19,093	23,818	23,680	8.12
เยอรมนี	3,908	2,995	5,862	8,915	9,751	10,806	3.7
เบลเยียม	400	1,331	876	666	1,415	1,175	0.40
ฝรั่งเศส	224	1,424	2,076	604	587	266	0.09
ญี่ปุ่น	52,489	66,162	84,066	102,610	149,079	148,559	50.92
สิงคโปร์	7,403	4,380	4,698	5,185	5,398	7,017	2.41
เกาหลีใต้	3,307	2,311	1,832	5,510	3,553	2,821	0.97
ฮ่องกง	3,495	2,672	3,484	3,329	3,493	3,380	1.16
มาเลเซีย	7	-	34	-	-	-	-
อื่นๆ	477	2,233	1,332	1,130	1,819	2,348	0.80
รวม	117,018	127,598	157,074	193,814	276,438	291,726	100.000
ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	34.81	9.04	23.10	23.39	42.63	5.53	

ที่มา : กรมปศุสัตว์. (2550). การตลาดและการค้าสินค้าปศุสัตว์และสัตว์ปีกของไทย ปี 2544- 2549 . (ออนไลน์)

สำหรับการนำเข้าไก่แปรรูปของประเทศไทยญี่ปุ่น ในตาราง 6 และการส่งออกไก่แปรรูปของ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศในตาราง 7 จะเห็นได้ว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเป็นประเทศที่ส่งออกไก่แปรรูปไปยัง ประเทศต่างๆโดยเฉพาะส่งไปประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในปริมาณที่สูง จึงเป็น ประเทศที่น่าสนใจ เป็นประเทศที่เป็นตลาดคู่แข่งของการส่งออกไก่แปรรูปที่น่าสนใจศึกษา ผู้วิจัยจึง ได้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น และเปรียบเทียบความ ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลในการส่งออกไก่แปรรูป ไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

ตาราง 6 มูลค่าการนำเข้าไม้แปรรูปของประเทศญี่ปุ่น 10 อันดับแรก ระหว่าง ปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	16,982,216	18,358,409	20,982,369	18,645,418	19,862,980
1.จีน*	4,393,963	4,108,252	4,261,127	4,096,824	4,473,873
2.เกาหลีใต้	2,606,212	3,093,930	2,960,387	2,802,968	2,730,892
3.สหรัฐอเมริกา	2,639,166	2,829,480	2,431,701	2,713,812	3,491,279
4.ฝรั่งเศส	2,511,100	2,347,452	2,238,550	2,268,606	2,574,698
5.ไทย**	1,643,411	1,860,297	1,918,496	1,768,697	1,828,584
6.ออสเตรเลีย	617,318	853,973	1,390,708	1,615,865	1,440,751
7.บราซิล	716,030	967,019	1,715,598	1,455,535	1,708,142
8.อาร์เจนตินา	0	0	1,577,218	493,342	0
9. อินโดนีเซีย	222,057	414,728	392,223	444,555	343,647
10.ปาปัวนิวกินี	435,562	254,940	463,274	372,387	502,214

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .(2552) *Japan Import Statistics. Calendar Year: 2002–2006*

ตาราง 7 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลไปสหภาพยุโรป 27 ประเทศระหว่าง
ปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
1.ออสเตรีย	23,427	0	0	0	12,352
2.เบลเยียม	100,868	169,402	13,714	73,720	122,437
3. บัลแกเรีย	0	0	0	0	0
4. ไชปรัส	0	0	0	0	0
5. สาธารณรัฐเช็ก	0	0	61,389	24,200	240,363
6 เดนมาร์ก	0	0	0	0	0
7. เอสโตเนีย	0	0	0	0	0
8. ฟินแลนด์	0	0	0	0	0
9. ฝรั่งเศส	0	64,241	126,544	655,682	696,157
10. เยอรมนี	1,641,306	1,348,470	1,565,178	3,012,136	4,010,023
11. กรีซ	105,695	111,781	53,303	0	0
12. ฮังการี	0	0	0	0	0
13. ไอร์แลนด์	11,719	0	10,925	0	0
14. อิตาลี	472,524	451,504	151,637	428,045	378,433

ตาราง 7 (ต่อ)

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
15. ลัตเวีย	0	0	0	0	0
16. ลิทัวเนีย	0	0	0	0	0
17. ลักเซมเบิร์ก	0	0	0	0	0
18. มอลตา	17,731	20,543	0	0	0
19. เนเธอร์แลนด์	3,277,303	2,016,406	1,710,721	3,188,881	4,335,262
20. โปแลนด์	149,831	61,626	15,259	0	0
21. โปรตุเกส	371,303	231,646	53,686	0	0
22. โรมาเนีย	0	0	0	0	0
23. สโลวาเกีย	0	0	0	0	0
24. สโลวีเนีย	44,211	0	0	0	0
25. สเปน	49,426	123,651	207,309	379,537	378,193
26. สวีเดน	264,835	238,279	84,835	82,433	141,665
27. อังกฤษ	346,092	229,496	149,086	196,883	48,911
รวม	6,876,271	5,067,045	4,203,586	8,041,517	10,363,796

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .(2552) *Brazil Export Statistics. Calendar Year: 2002 – 2006*

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการส่งออกไก่แปรรูปของไทยคาดว่าจะยังมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยได้รับการยอมรับค่อนข้างดีจากประเทศผู้นำเข้า โดยยอมรับในเรื่องคุณภาพของสินค้าไก่แปรรูปที่สะอาด ปลอดภัยได้มาตรฐานสากลเหนือกว่าผลิตภัณฑ์ของประเทศคู่แข่งรายอื่น ประกอบกับจากการพบการระบาดของโรคไข้หวัดนกในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปทำให้อุปทานไก่ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปหายไปส่วนหนึ่ง จึงมีการนำเข้าจากประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ประเทศคู่แข่งสำคัญยังคงประสบปัญหาการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกอยู่ ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสดีที่ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยจะสามารถขยายตลาดได้มากขึ้น (ฝ่ายวิจัยธนาคารกสิกรไทย บ.ศูนย์วิจัยกสิกรไทย : 2549 ; 14-15)

จากมูลค่าและปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอดและสามารถนำเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะเกิดปัญหานานัปการเช่น ปัญหา นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ปัญหาคัดค้านการค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ แต่ประเทศไทยก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและรักษาตลาดไว้ได้ อุตสาหกรรมไก่แปรรูปจึงเป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่จะมีการขยายตัวค่อนข้างสูงในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา คนเริ่มหันมานิยมบริโภคไก่ปรุงสุก จึงเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงการผลิตและเป้าหมายจาก "ไก่สดแช่แข็ง" มาเป็น

"ไก่แปรรูป" ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากประเทศคู่ค้าเป็นอย่างดี แนวโน้มการผลิตไก่เนื้อแปรรูปจะมีโอกาสฟื้นตัวดีขึ้น ผลิตภัณฑ์ไก่ของไทย จึงมีฐานะได้เปรียบกว่าคู่แข่ง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง "ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย" เพื่อต้องการศึกษาถึงตลาดไก่แปรรูปของไทย รวมถึงศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทยว่ายังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่หรือไม่ โดยคาดว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงสำหรับธุรกิจไก่แปรรูปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถที่จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการทำนายแนวโน้มเพื่อที่จะหาช่องทางในการขยายตลาดไก่แปรรูปต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทยในด้านการผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการส่งออก และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป
2. เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดต่างประเทศที่สำคัญคือ ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้วงการผลิตไก่แปรรูป และการส่งออกได้รับประโยชน์ กล่าวคือ ผู้ส่งออกไก่แปรรูปของไทยได้ทราบถึงสถานะความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงด้านการส่งออกไก่แปรรูปให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้สูงขึ้น อันเป็นการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทยมีการพัฒนาในด้านการผลิตและการส่งออกเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดในตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยไว้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกเป็นลำดับต้น ๆ ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยนั้น จะเลือกศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่เป็นอันดับต้นๆของโลก คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเลือกศึกษาตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญคือ ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งประเทศไทยมีการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปโดยรวมมากกว่าร้อยละ 90 และการเลือกเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งประเทศใดนั้นได้ศึกษาจากข้อมูลแล้วปรากฏว่าเป็นประเทศที่มีการส่งออกไปยังประเทศนำเข้าทั้งประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเป็นอันดับ

ต้นๆ กล่าวคือเป็นประเทศคู่แข่งที่มีปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศนำเข้าทั้ง 2 ประเทศเป็นจำนวนมาก สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบจะแยกศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่นระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ไก่แปรรูป** หมายถึง การนำเอาวัตถุดิบที่เป็นเนื้อไก่สดมาผ่านกรรมวิธีในการปรุงสุกเป็นการแปรรูปเนื้อไก่สดเป็นผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปปรุงสุกสำเร็จรูปที่วางจำหน่ายทั่วไปในซูเปอร์มาร์เก็ตหรือร้านค้าในรูปของไก่ปรุงรสต่างๆ ได้แก่ ไก่ชุบแป้งทอด ไก่ราดซอส nugget, grilled chicken และ chicken wing

2. **ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage)** หมายถึง ความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ลักษณะของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการผลิต และการส่งออกสินค้านั้นๆ โดยแสดงผลด้วยค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ถ้าประเทศใดมีค่า $RCA > 1$ แสดงว่า ประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบหรือมีความสามารถในการผลิตและการส่งออกสินค้านั้น แต่ถ้าประเทศใดมีค่า $RCA < 1$ แสดงว่าประเทศนั้นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบหรือไม่มีความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้านั้น

3. **สหภาพยุโรป (European Union : EU)** หมายถึง องค์การระหว่างประเทศ ที่ประกอบด้วยรัฐสมาชิก 27 ประเทศ คือ ประเทศออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย, ไชปรัส, สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน สโลวาเกีย และสหราชอาณาจักร ก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ภายใต้สนธิสัญญา มาสทริชต์ แทนที่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) สหภาพยุโรปมีอิทธิพลสูงต่อเวทีโลกเนื่องจากมีประชากรมากกว่า 500 ล้านคนและมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 30 ของโลก มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม

4. **WTO (World Trade Organization)** หมายถึง องค์การการค้าโลก มีพัฒนาการมาจากแกตต์ (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) การประชุมของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) รอบอุรุกวัย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 โดยมีองค์กรสูงสุดในการตัดสินใจ คือ ที่ประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial Conference) ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมทุก ๆ 2 ปี ปัจจุบัน WTO มีสมาชิกทั้งสิ้น 140 ประเทศ วัตถุประสงค์ของ WTO คือเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองบรรดและข้อกีดกันทางการค้า และมีกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้การค้ามีความเสรี โดยอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม

สร้างความเข้มแข็งให้แก่กระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ เป็นกลไกตรวจสอบและทบทวนนโยบายการค้าของประเทศสมาชิก โดยมีหลักการสำคัญของ WTO คือ การกำหนดให้ใช้มาตรการทางการค้าระหว่างประเทศโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) ให้การปฏิบัติต่อสินค้าจากทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกัน (Most-favoured Nation Treatment : MFN) กล่าวคือ แต่ละประเทศจะต้องเรียกเก็บภาษีศุลกากร หรือค่าธรรมเนียม หรือใช้มาตรการใดๆ กับสินค้านำเข้าจากประเทศสมาชิกอื่นๆ เท่าเทียมกันทุกประเทศ และปฏิบัติต่อสินค้านำเข้าเท่าเทียมกับสินค้าภายในประเทศ (National Treatment) ไม่ว่าจะเป็นการเก็บภาษีภายใน หรือการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ในการกำหนดและบังคับใช้มาตรการทางการค้าจะต้องมีความโปร่งใส (transparency) โดยประเทศสมาชิกจะต้องพิมพ์เผยแพร่กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าต่อสาธารณชน และแจ้งให้ประเทศสมาชิกอื่นๆ ทราบเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ ให้ความคุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น (tariff-only protection) โดยหลักการแล้ว WTO ห้ามใช้มาตรการ จำกัดการนำเข้าทุกชนิด ยกเว้นบางกรณีที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของ WTO

5. การกีดกันทางการค้า หมายถึง ประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหภาพยุโรป ได้พยายามกำหนดกฎ ระเบียบและมาตรฐานในการนำเข้าไก่แปรรูปจากประเทศไทยเพื่อที่จะนำเข้าไก่แปรรูปจากประเทศไทยในราคาต่ำ

6. GMP (Good Manufacturing Practice) หมายถึงมาตรฐานด้านสุขอนามัยโดยกำหนดมาตรฐานของโรงงานที่ดีที่จะผลิตสินค้าประเภทอาหาร

7. Japanese Agriculture Standards : JAS หมายถึงมาตรฐานทางด้านคุณภาพสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นระบบการกำหนดมาตรฐาน ให้เป็นไปตามความสมัครใจ

8. GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) หมายถึง องค์การความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยไม่มีกฎหมายรองรับ มีสำนักเลขาธิการตั้งที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อทำหน้าที่บริหารความตกลง GATT ค.ศ. 1947 และกำกับดูแลให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ภายใต้ความตกลง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัจจุบัน GATT ได้สิ้นสุดไปแล้วโดยมี WTO หรือองค์การการค้าโลกมาทำหน้าที่แทน

9. Harmonized System : HS หมายถึงเลขรหัสสินค้าตามระบบการแบ่งแบบ HS (Harmonized Commodity Description and Coding System) เป็นภาษากลางทางการค้าระหว่างประเทศที่องค์การศุลกากรโลก(World Customs Organization) นำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 แทนการจำแนกพิภักดสินค้าระบบCCCN (Customs Cooperation Council Nomenclature) เพื่อเพิ่มรายละเอียดและครอบคลุมสินค้าใหม่ๆหลายประเภทซึ่งบางประเภทไม่มีในระบบจำแนกพิภักดแบบเก่ารวมทั้งให้สอดคล้องกับปริมาณการค้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในตลาดโลกโดยระบุรหัสสินค้าแต่ละประเภทตามระเบียบและโครงสร้างที่จัดไว้เพื่อให้สินค้านั้นๆมีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลกซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีศุลกากรของแต่ละประเทศและช่วยจัดเก็บหรือค้นหาข้อมูลสถิติทาง

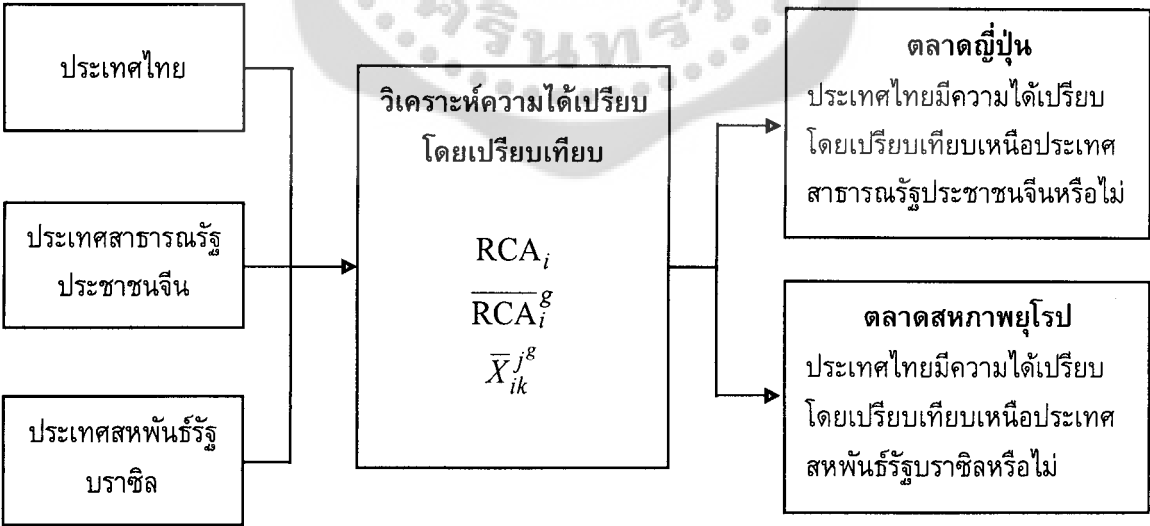
การค้าอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการนำไปใช้งาน ซึ่งปัจจุบันเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับและใช้กันใน177ประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ซึ่งในการวิจัยนี้จะศึกษาสินค้าไก่แปรรูปที่มีรหัสฮาร์โมนไนซ์ (HS number) เลขที่ HS 160232 (Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prepare Or Preserved Exc Livers)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้วางกรอบแนวคิดในการศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปและการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ดังต่อไปนี้

กรอบที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพอุตสาหกรรมของไก่แปรรูปในด้านการผลิต ได้แก่ ประเภทของไก่แปรรูป และขั้นตอนการผลิต และศึกษาในด้านปัญหาและอุปสรรค ซึ่งครอบคลุมปัญหาในการผลิตและปัญหาในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ตลอดจนศึกษาถึงนโยบายของรัฐในการสนับสนุนอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549

กรอบที่ 2 เป็นการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งคือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในตลาดการส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญ คือ ประเทศญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549 โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA_i) อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย ($\overline{RCA_i^g}$) และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย ($\overline{X_{ik}^{jg}}$) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกไก่แปรรูปของไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวความคิด ทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญออกเป็น 2 ส่วน ตามหัวข้อต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ
2. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage Theory)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

1. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (อุดม, 2543) หมายถึง การแลกเปลี่ยนสินค้าและการบริการระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศของทุกประเทศจะต้องประกอบด้วยสินค้าออก (Export) และสินค้าเข้า (Import) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินมานานแล้วและเป็นที่สนใจของนักเศรษฐศาสตร์ตั้งแต่สมัยของ Adam Smith และ David Ricardo ลักษณะเฉพาะของการค้าระหว่างประเทศ คือการค้าที่เกิดขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมของการผลิตที่มีปัจจัยการผลิตชนิดเดียวกันอยู่คนละประเทศไม่สามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างอุปสงค์และอุปทานที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศได้สิ่งที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าขึ้นคือความแตกต่างในผลิตภาพ ต้นทุนการผลิตและพื้นฐานความแตกต่างของทรัพยากรผลิต (Factor endowment) เพราะแต่ละประเทศมีทรัพยากรที่แตกต่างกัน ความเอื้ออำนวยของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศรวมทั้งระดับของเทคโนโลยี เช่น ความรู้ในเทคโนโลยีใหม่ๆ นำไปสู่การใช้สัดส่วนของทรัพยากรทุนที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากประเทศที่มีทรัพยากรที่แตกต่างกันจึงมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการผลิตที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิกภายใต้กรอบความคิดของ Adam Smith เกี่ยวกับทฤษฎีความได้เปรียบเชิงสมบูรณ์ อธิบายว่าการค้าเกิดขึ้นจากการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ นั่นคือ ประเทศใดประเทศหนึ่งจะผลิตเฉพาะสินค้าที่มีความชำนาญแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสินค้าของอีกประเทศหนึ่งทำให้ประเทศทั้งสองมีสินค้าบริโภคมากยิ่งขึ้น แต่กรอบแนวคิดของ David Ricardo เป็นทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เป็นการวัดปัจจัยการผลิตโดยเปรียบเทียบด้วยหน่วยปริมาณของสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่เราสามารถผลิตได้จากปัจจัยการผลิตจำนวนเดียวกันที่ต้อง

สละไปของแต่ละประเทศ ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะพยากรณ์ว่าประเทศหนึ่งจะส่งออกสินค้าชนิดหนึ่งที่เกิดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบมากกว่าและนำเข้าสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยกว่าและจะส่งออกสินค้าชนิดที่มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยที่สุดในกรณีเปรียบเทียบสินค้าสองชนิดแล้วเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบทั้งสองชนิด แต่ถ้าเป็นทฤษฎีของ Adam Smith จะสรุปแตกต่างกันออกไป คือ ประเทศที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่านั้นที่จะเป็นผู้ส่งออกสินค้าในสินค้าบางชนิดการสรุปแบบนี้จะสอดคล้องกับความเป็นจริงน้อยกว่า โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสำนักคลาสสิกคือ แรงงานที่มีลักษณะเหมือนกันและไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้แต่มีการเคลื่อนย้ายในประเทศได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การค้าในระบบเศรษฐกิจแบบเปิดและมีการแข่งขันอย่างเสรีนั้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งจะเป็นไปตามทฤษฎีความมั่งคั่งและอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิต ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างสัดส่วนของต้นทุนและแรงงานประเมินในรูปของราคาตามทฤษฎีของ Heckscher – Ohlin แต่การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบตามทฤษฎีนี้ในทางปฏิบัติกระทำได้ค่อนข้างยากเพราะในแต่ละประเทศมีการเก็บข้อมูลของต้นทุนแตกต่างกันออกไปและระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแตกต่างกันและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทางทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศนั้นเป็นการวิเคราะห์ภายใต้ระบบการค้าเสรี (Free trade) แต่ในความเป็นจริงประเทศต่างๆ พยายามพัฒนาการผลิตและการส่งออกโดยกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมการลงทุนและการคุ้มครองการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศ ได้แก่ มาตรการกีดกันทางการค้าเช่น กำหนดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษ โควต้าต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมาตรการต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่แท้จริงของแต่ละประเทศตามแนวคิดทางทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศได้ โดยมีทฤษฎีดุลยภาพการค้าระหว่างประเทศเป็นข้อแบ่งแยกความต้องการของแต่ละสินค้า โดยอยู่ใต้ข้อสมมติดังต่อไปนี้

1. สินค้าทั้งหมดจะต้องมีลักษณะเหมือนกัน
2. การผลิตและการบริโภคภายในประเทศหนึ่งจะต้องเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันและไม่มีค่าขนส่งในประเทศเดียวกัน
3. สิ่งกีดขวางทางกายภาพหรือสถาบันจะไม่กีดขวางการเคลื่อนย้ายสินค้านี้ระหว่างประเทศที่ซื้อขายกัน

2. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage Theory)

ตามทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติภายใต้ระบบเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อการผลิตและการค้าระหว่างประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของความได้เปรียบของระบบเศรษฐกิจนั้นๆ

จากแนวคิดทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage Theory) ของอดัม สมิธ (Adam Smith) ซึ่งอธิบายว่า การค้าเกิดขึ้นจากการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์นั้น คือประเทศใดประเทศหนึ่งจะผลิตสินค้าที่มีความชำนาญ (ได้เปรียบสินค้านั้นอย่างสมบูรณ์) แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสินค้าอีกประเภทหนึ่ง ทำให้ประเทศทั้งสองมีสินค้าบริโภคมากขึ้น เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้แสดงแนวคิดในเรื่องการค้าระหว่างประเทศเพิ่มเติมจากอดัม สมิธ (Adam Smith) โดยทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) มีข้อสมมุติฐานเบื้องต้นที่ชัดเจนกว่าทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ของอดัม สมิธ (Adam Smith) ซึ่งเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้ให้แนวคิดที่ว่าประเทศ 2 ประเทศจะทำการค้าขายกันเมื่อประเทศหนึ่งสามารถผลิตสินค้านั้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสินค้านั้นในอีกประเทศหนึ่ง โดยเน้นการค้าภายใต้ระบบการค้าเสรี แต่ละประเทศจะมีความชำนาญเฉพาะอย่างในการผลิตสินค้าที่ตนสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า โดยที่ประเทศนั้นจะส่งออกสินค้าที่ผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า และนำเข้าสินค้าที่มีต้นทุนที่สูงกว่าประเทศอื่น ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการอธิบายภายใต้แบบจำลองที่มีปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียว คือ แรงงานซึ่งไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและแรงงานการผลิต ในแต่ละประเทศมีประสิทธิภาพการผลิตแตกต่างกัน

ต่อมาแนวคิดทฤษฎีทางการค้าดังกล่าวได้ถูกพัฒนาขึ้นมาโดย ฮีล เฮคเชอร์ (Eli Heckscher) และ เบอร์ทิล โอลิน (Bertil Ohlin) ซึ่งอธิบายไว้ว่า ประเทศจะได้รับประโยชน์จากการผลิตและการค้าสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่มากในประเทศภายใต้แบบจำลองที่มีปัจจัยการผลิต 2 ประเภท คือ แรงงานและทุน โดยมีข้อสมมุติว่าปัจจัยการผลิตสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ภายในประเทศ แต่เคลื่อนย้ายระหว่างประเทศไม่ได้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิตในแต่ละประเทศเหมือนกัน จากแนวความคิดนี้ ประเทศที่มีปัจจัยแรงงานจะส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานมากในการผลิต (Labor-Intensive Commodity) จะเห็นได้ว่าทฤษฎีของฮีล เฮคเชอร์ และ เบอร์ทิล โอลิน ทำให้การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีความเหมาะสมในการใช้เป็นนโยบายการค้าและอุตสาหกรรมของประเทศมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นแนวคิดที่อธิบายอย่างชัดเจนว่า ประเทศควรจะผลิตและส่งออกสินค้าอะไร โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอยู่มากในประเทศ

การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ นั้นได้ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเพื่อวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสำหรับสินค้านั้น อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ต้นทุนนั้นมีความยากลำบากในทางปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิต จึงทำได้เพียงวิธีการสำรวจเท่านั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องมาจากการสำรวจเดียวกันและยังมีปัญหาด้านความสอดคล้องของข้อมูล นอกจากนี้การเปรียบเทียบต้นทุนจะละเลยปัจจัยที่มีใช้ตัวเงินไม่ได้ เช่น ชื่อเสียงของสินค้า คุณภาพของสินค้า และระดับการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อแบบแผนของการค้าระหว่างประเทศ

ดังนั้นเพื่อจะจัดปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการสร้างดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) มาใช้วิเคราะห์แทนการวิเคราะห์ต้นทุน

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage Index : RCA) ได้สร้างขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ Bela Balassa ซึ่งได้พยายามศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยการศึกษากาบทบาทการส่งออกและได้คิดหาดัชนีวัดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบขึ้นมา เรียกว่า Revealed Comparative Advantage หรือ RCA ซึ่งอาศัยการนำข้อมูลของสินค้ามาใช้ในการวิเคราะห์แทนต้นทุน เพราะมูลค่าสินค้าประกอบไปด้วย ส่วนของต้นทุนและกำไร ทำให้การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบตามวิธีของ RCA สามารถใช้ข้อมูลสินค้าเป็นตัวแทนได้เป็นอย่างดีในการวิเคราะห์ เพราะมูลค่าสินค้าสำหรับทุกประเทศได้มีการรวบรวมและจัดบันทึกสถิติไว้ ทำให้สะดวกต่อการนำข้อมูลสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ (เกษร จันทระภูติรัตน์. 2528 : 38)

แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศใดประเทศหนึ่งในสินค้าใดๆ มีรายละเอียดดังนี้

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศ i ในการส่งออกสินค้า k ไปยังตลาดประเทศ j คือ

$$RCA_i = \frac{X_{ik}^j / X_i^j}{M_{jk} / M_j}$$

โดยที่

X_{ik}^j = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j

X_i^j = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j

M_{jk} = มูลค่าการนำเข้าสินค้า k โดยรวมของประเทศ j

M_j = มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดโดยรวมของประเทศ j

สูตรการคำนวณของ Balassa จะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งสัมพัทธ์ (Relative Share) ซึ่งหมายถึง สัดส่วนของส่วนแบ่งในสินค้าของสินค้า k ต่อส่วนแบ่งของการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i เมื่อเทียบกับของโลกรวมหรือกลุ่มประเทศในอุตสาหกรรมเดียวกันกับประเทศที่ทำการศึกษาดังสูตรข้างต้น หลักเกณฑ์การพิจารณาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ มีดังนี้

ถ้าค่า $RCA > 1$ แสดงว่าสินค้าส่งออก k ของประเทศ i มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ในการส่งออกไปยังประเทศ j เมื่อเปรียบเทียบกับ

ประเทศอื่น แสดงว่าประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะในสินค้านั้นดีขึ้นหรือมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิตเพิ่มขึ้น

ถ้าค่า $RCA = 1$ แสดงว่าสินค้าส่งออก k ของประเทศ i ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไปยังประเทศ j เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น แสดงว่าประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตสินค้า แต่ไม่มีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิต

ถ้าค่า $RCA < 1$ แสดงว่าสินค้าส่งออก k ของประเทศ i มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k ไปยังประเทศ j เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น แสดงว่าประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะในสินค้านั้นลดลงหรือสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิต

วิธีการทดสอบของ Balassa มีข้อเสียคือ ต้องหาข้อมูลการส่งออกของประเทศอื่นๆ ในโลกหรือประเทศที่เราเปรียบเทียบทางการค้าสินค้านั้นด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นเรื่องค่อนข้างยากเพราะไม่สามารถบอกได้ว่าประเทศนั้นมีการใช้นโยบายส่งเสริมทางการค้าในการคุ้มครองอุตสาหกรรมนั้นๆ หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปภายในประเทศและต่างประเทศซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้มีการจัดทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในเรื่องนี้ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ เรื่อง "ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย" โดยมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับการแข่งขันและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมการผลิตไก่แปรรูปและไก่แช่แข็งในประเทศไทย ได้มีผู้ทำการวิจัยในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

สุรินทร์ คูแก้ว (2547) ได้ศึกษา วิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความได้เปรียบในการส่งออกเนื้อไก่แปรรูป แช่แข็งของประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยัง 3 ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมนีและประเทศเนเธอร์แลนด์โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2536-2541 ในการศึกษานี้ได้ใช้ ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ และแบบจำลองของอุปสงค์เพื่อการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทย จากผลการศึกษา พบว่า ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และประเทศไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 ทั้ง 2 ประเทศ แสดงให้เห็นว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และประเทศไทย อยู่ในฐานะที่มีความ

ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูป ไปยังตลาดโลก และผลจากแบบจำลองของอุปสงค์เพื่อการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทย ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปไปยังประเทศอังกฤษ และประเทศเนเธอร์แลนด์อย่างนัยสำคัญ ได้แก่ราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของไทยส่วนค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของไทยไปยังประเทศอังกฤษ และประเทศเนเธอร์แลนด์มีค่าเท่ากับ -1.09 และ -6.34 ตามลำดับ นอกจากนี้รายได้ประชาชาติต่อบุคคลของประชากรประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทย

วีรวัฒน์ ฐะสิน (2543) ได้ศึกษาอุตสาหกรรมส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปของไทย ในการศึกษาได้ใช้วิธีการของ SWOT ANALYSIS เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน และใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญของไทยในตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป จากผลการศึกษา พบว่า อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปของไทยที่มีคู่แข่งที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา จีน บราซิล และสหภาพยุโรป ในส่วนของการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน ไทยมีจุดแข็งในเรื่อง ค่าแรงงานราคาถูก ความถนัดในการผลิต และคุณภาพของสินค้า ในขณะที่จุดอ่อนที่สำคัญ คือ ต้องนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตและเสียภาษีในอัตราสูงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าคู่แข่ง ส่วนโอกาสที่สำคัญของสินค้าเนื้อไก่ไทย คือ การส่งออกไก่แปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและไม่ค่อยมีปัญหาด้านสุขอนามัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วขึ้นทำให้สินค้าไก่แปรรูปขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่อุปสรรคที่สำคัญก็คือ ข้อกีดกันทางการค้าทั้งในรูปแบบภาษีและมิใช่ภาษีต่างๆ ในส่วนของการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยใช้ค่า RCA ผลปรากฏว่า ในตลาดไก่สดแช่แข็งในญี่ปุ่น บราซิลมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงสุด รองลงมาคือไทยและจีนตามลำดับ ส่วนในตลาดไก่แปรรูปในญี่ปุ่น ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงสุด รองลงมาคือจีน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรมแล้วไทยมีความได้เปรียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปญี่ปุ่นมากกว่าไก่สดแช่แข็ง แต่ความได้เปรียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มลดลง สำหรับตลาดไก่สดแช่แข็งในสหภาพยุโรป พบว่า บราซิลมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงสุดโดยมีไทยรองลงมา แต่ความได้เปรียบของบราซิล ไทย และผู้ส่งออกอื่นๆ มีแนวโน้มลดลง และในตลาดไก่แปรรูปในสหภาพยุโรป ไทยมีความได้เปรียบเทียบสูงกว่าคู่แข่งเป็นอย่างมาก โดยมีบราซิลและเนเธอร์แลนด์รองลงมาตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรมพบว่า การส่งออกไก่แปรรูปมีความได้เปรียบสูงกว่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และมีแนวโน้มที่จะมีความได้เปรียบเพิ่มขึ้นในอนาคต ในขณะที่ความได้เปรียบในการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มลดลง เมื่อเปรียบเทียบตลาดญี่ปุ่นกับตลาดสหภาพยุโรปพบว่า ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรปเหนือกว่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นเล็กน้อย โดยความได้เปรียบเทียบในตลาดสหภาพยุโรปมีแนวโน้มลดลง

ในอนาคต ในขณะที่ความได้เปรียบในตลาดญี่ปุ่นมีแนวโน้มคงตัว และพบว่า ไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังสหภาพยุโรปเหนือกว่าส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นมาก โดยที่ความได้เปรียบในตลาดสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต ในขณะที่ความได้เปรียบในตลาดญี่ปุ่นมีแนวโน้มลดลง

นอกจากนี้ ชุตินา กาศดิษฐ์ (2537) ได้ศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความได้เปรียบของอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยเพื่อดูว่าทรัพยากรที่ใช้ไปในการผลิตคุ้มค่างกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับมาจากการผลิตเพื่อการส่งออกหรือไม่ คือ เป็นการศึกษาถึงค่าเสียโอกาสของต้นทุนที่แท้จริงของการใช้ทรัพยากรไปในการผลิตแล้วเปรียบเทียบไปในการผลิต แล้วเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ของสังคมที่ได้รับว่าคุ้มค่างหรือไม่กับการผลิตไก่สดแช่แข็ง ในการศึกษาได้ใช้หลักเกณฑ์เรื่องต้นทุนทรัพยากรในประเทศ (Domestic Resource Cost: DRC) ของ Bruno ซึ่งเป็นสูตรที่ได้รับการยอมรับและเหมาะสมกับข้อมูลในที่นี้ ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งมีค่า DRC เท่ากับ 18.02 บาทต่อดอลลาร์ ณ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงเท่ากับ 26.08 บาทต่อดอลลาร์ซึ่งแสดงถึงการผลิตในอุตสาหกรรมนี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตจึงสรุปได้ว่า ควรให้มีการสนับสนุนการผลิตของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งต่อไป เพราะได้ดำเนินการผลิตอยู่บนพื้นฐานของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ มีการใช้ทรัพยากรในประเทศอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่เป็นบ่อเกิดของการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ

อภิจิตตรา อภิราชจิตร (2543) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการส่งออกไก่เนื้อของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาสถานะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยและสถานะการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าในแต่ละตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย กับเพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ในแต่ละตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของไทย รวมทั้งวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดเปรียบเทียบของตลาดส่งออกและค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนในการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย ในแต่ละตลาดส่งออกที่สำคัญ ขอบเขตของการศึกษา คือ ตลาดในประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศสิงคโปร์ ตามลำดับ ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 - 2540 วิธีการศึกษาใช้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยอาศัยค่าสถิติในรูปแบบอัตราส่วนร้อยละ ประกอบตารางในการอธิบายและการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในตลาด โดยใช้ดัชนี Revealed Comparative Advantage (RCA) และการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดเปรียบเทียบในการส่งออก (Relative Market Share) และความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนในการส่งออก (Elasticity of Substitution) ผลการศึกษาพบว่า ในตลาดญี่ปุ่น ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล โดยที่ค่า RCA ของไทยและของสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ค่า RCA ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นคู่แข่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในด้านราคา

ส่งออก โดยที่ถ้าสัดส่วนราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นต่อราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศสหรัฐอเมริกาไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นต่อส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา ในตลาดญี่ปุ่น ลดลงร้อยละ 1.58 สำหรับในตลาดประเทศเยอรมนี พบว่าคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศอังกฤษ และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล โดยที่ค่า RCA ของทุกประเทศ มีแนวโน้มลดลงและในด้านการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศเยอรมนี ไทยสามารถทดแทนส่วนแบ่งการตลาดจาก ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้มากที่สุด โดยที่ถ้าประเทศเยอรมนีมีการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนแบ่งตลาดเปรียบเทียบไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดเยอรมนีต่อส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศเนเธอร์แลนด์ในตลาดเยอรมนีเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.89 ส่วนการศึกษาในตลาดประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่า ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือประเทศเบลเยียม ประเทศเยอรมนี และประเทศสหราชอาณาจักร โดยที่ทุกประเทศมีแนวโน้มของค่า RCA ลดลง ยกเว้นประเทศเบลเยียม และในด้านการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศเนเธอร์แลนด์ ไทยสามารถทดแทน ส่วนแบ่งตลาดจากประเทศเบลเยียมได้มากที่สุด โดยที่ถ้าประเทศเนเธอร์แลนด์มีการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดประเทศเนเธอร์แลนด์ต่อส่วนแบ่งการตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศเบลเยียมในตลาดประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเบลเยียมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.22 สำหรับในตลาดประเทศสิงคโปร์ พบว่า ประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ผลปรากฏว่าทุกประเทศมีแนวโน้มของค่า RCA ลดลง ยกเว้นประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และในด้านการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศสิงคโปร์ พบว่า ประเทศไทยสามารถทดแทนส่วนแบ่งตลาดจากประเทศเนเธอร์แลนด์ได้มากที่สุด โดยที่ถ้าประเทศสิงคโปร์มีการพึ่งพาการนำเข้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนแบ่งตลาดของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.44 จากงานวิจัยของอภิจิตตรา อภิราชจิตร์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะศึกษาต่อไปว่าภายใต้แรงกดดันจากมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศสหภาพยุโรป ประเทศไทยจะมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกไก่แปรรูปแช่แข็งไปยังประเทศสหภาพยุโรปหรือไม่ บทบาทของรัฐบาลไทยในเวทีการค้าโลกจะช่วยให้ประเทศไทยมีช่องทางได้เปรียบคู่แข่งหรือไม่ การจัดหน่วยงานทำการวิเคราะห์หาราคาดก้างในผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งจะมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค จนสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทยหรือไม่

2. ประเด็นเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการส่งออกไก่เนื้อและไก่แปรรูปในประเทศไทย ได้มีผู้ทำการวิจัยในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

กัญญา บุญศรี (2546) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวโน้มความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่แปรรูปแช่แข็งส่งออกของประเทศไทยในตลาดสหภาพยุโรป มีวัตถุประสงค์ใน

การศึกษาเพื่อศึกษา แนวโน้มของปัจจัยที่กำหนดความได้เปรียบในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่แปรรูปแช่แข็งส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศสหภาพยุโรป โดยใช้ข้อมูลทศนิยมในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2545 ศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็ง โดยใช้แนวคิดทางทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศของ ไมเคิล อี. พอร์เตอร์ เป็นหลัก โดยพิจารณาแนวโน้มของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความได้เปรียบเชิงแข่งขัน ผลการศึกษา พบว่าอุตสาหกรรมไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทยมีแนวโน้มเสียเปรียบเชิงแข่งขันในตลาดประเทศสหภาพยุโรป ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทยมีแนวโน้มเสียเปรียบเชิงแข่งขัน คือ ปัจจัยการผลิตอาหารสัตว์แพง ต้นทุนสูง มีภาวะภาวจากการนำเข้าเกินโควตา ต้นทุนแรงงานไทยสูง แต่แรงงานไทยมีทักษะฝีมือเหมาะสมกับการผลิตสินค้าแปรรูป ปัจจัยการผลิต ไทยขาดการวิจัยและพัฒนา อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทอ่อนตัวน้อยกว่าค่าเงินเรียลของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

สิริกร คุณขุนทด (2549) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ อุปสงค์การนำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อทราบสภาวะโดยทั่วไป ปัญหาอุปสรรคของตลาดไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทย และเพื่อวิเคราะห์อุปสงค์การนำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น โดยทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Linear Approximate Almost Ideal Demand System (LAAIDS) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดาโดยใช้ข้อมูลแบบรายเดือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - 2547 ผลจากการวิเคราะห์แบบจำลองพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต้ออุปสงค์นำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทย ได้แก่ ราคานำเข้าไก่แปรรูปจากประเทศไทย ราคานำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งจากประเทศจีน ราคานำเข้าไก่แปรรูปจากประเทศสหรัฐอเมริกา และค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ประเทศญี่ปุ่นใช้จ่ายในการนำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็ง ประเทศญี่ปุ่นมีความเข้มงวดในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมากและ ชาวญี่ปุ่นถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายได้ การบริโภคไก่แปรรูปก็จะเพิ่มขึ้นตาม

สาธิต เกิดลาภผล (2527) ได้ศึกษา โครงสร้างตลาด ราคา และการส่งออกไก่เนื้อในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ประการ คือ โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการผลิตลูกไก่ การเลี้ยงไก่ การผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่า/ชำแหละไก่ เพื่อพิจารณาถึงสภาพการแข่งขันในแต่ละอุตสาหกรรม การวิเคราะห์ราคาของไก่เนื้อ ลูกไก่ และอาหารสัตว์ และการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลทำให้ไก่สดแช่เย็นของไทยสามารถแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดประเทศญี่ปุ่นได้ ผลการศึกษาพบว่า จากการขยายตัวของบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์ในรูปการดำเนินธุรกิจครบวงจรในช่วงหลังจากปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา มีผลทำให้โครงสร้างของวงจรต่างๆ มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมสูงขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์และลูกไก่มีลักษณะของตลาดผู้แข่งขันน้อยราย (Oligopoly) สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้อุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีการกระจุกตัวสูงเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การส่งเสริมของรัฐบาลทำให้ผู้ผลิตเดิมที่ตั้งในเขตภาคกลางได้เปรียบผู้ผลิตรายใหม่ด้านทำเลและต้นทุนการผลิตเกิดจากอาหารสัตว์ของผู้ผลิตรายใหญ่ได้รับความนิยมสูงในตลาดเพราะเป็นปัจจัยที่ผู้เลี้ยงไก่เชื่อว่าเมื่อใช้ร่วมกับลูกไก่ของผู้ผลิตรายเดียวกันจะทำให้ไก่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง ฯลฯ สำหรับปัจจัย

ที่ทำให้อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่มีค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมสูงขึ้นเนื่องจากคุณภาพของลูกไก่ของผู้ผลิตรายใหญ่สูงกว่าลูกไก่ของผู้ผลิตรายอื่นในตลาด อีกทั้งผู้ผลิตรายใหญ่สามารถควบคุมปัจจัยการผลิตคือ ไก่พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ได้มากกว่าผู้ผลิตลูกไกรายอื่น นอกจากนี้สำหรับโรงฆ่า/ชำแหละไก่ยัง พบว่าเป็นตลาดที่มีการแข่งขันในตลาดสินค้ามากขึ้นเนื่องจากต้องแข่งขันกับตลาดกลาง และโรงฆ่าด้วยมือรายย่อยอีกเป็นจำนวนมากในตลาดรวมทั้งผลของการที่ผู้บริโภคมีทางเลือกของการบริโภคสินค้ามากขึ้น แต่ในด้านตลาดปัจจัยการผลิตแล้วถือว่าเป็นตลาดผู้ซื้อปัจจัยการผลิตหรือซื้อไก่มีชีวิตผูกขาด เพราะผู้ผลิตไก่ชำแหละรายใหญ่ที่สุดในตลาดกรุงเทพฯ เป็นผู้ครอบครองตลาดได้สูงสุด จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาไก่เนื้อระดับต่างๆ ให้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันกับการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างตลาด ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมราคาพบว่า ผู้ผลิตรายใหญ่สุดของแต่ละตลาดจะเป็นผู้นำราคา (Price Leadership) และเมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งแข่งขันกับสหรัฐอเมริกา พบว่า ในด้านต้นทุนการผลิตนั้นประเทศไทยมีต้นทุนรับซื้อไก่มีชีวิตสูงกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา แต่การผลิตของประเทศไทยมีความได้เปรียบเหนือกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาในด้านค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่ามาก อีกทั้งแรงงานไทยมีความชำนาญในด้านการตกแต่งและตัดเนื้อไก่ให้ได้ตามขนาดที่ผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นต้องการ นอกจากนั้น ประเทศไทยยังมีความได้เปรียบเหนือกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาในด้านต้นทุนค่าขนส่งที่ถูกกว่า ซึ่งทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศสหรัฐอเมริกาได้แม้ว่าจะเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงกว่าก็ตามประเทศ และยังพบว่าปัญหาการส่งออกที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย ได้แก่ ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อมีชีวิตของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงมาก และราคาของไก่เนื้อมีความผันผวนมากอันเป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขเงื่อนไขอันเป็นอุปสรรคการส่งออกข้างต้นแล้ว โอกาสของการขยายตลาดส่งออกของประเทศไทยจะได้อย่างยากลำบาก

นอกจากนี้ นฤมล จินทรานันท์ (2536) ได้ศึกษาวิเคราะห์ความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ในเรื่องนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยมีแค่ไหน และความไร้เสถียรภาพที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร กับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ลักษณะโครงสร้างต้นทุนการผลิตไก่เนื้อและไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยเป็นอย่างไรและราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งกับต้นทุนการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร และระบบเซอร์ชาร์จมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยและไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย และความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกสินค้าชนิดนี้หรือไม่อย่างไร ในการศึกษานี้ได้ใช้วิธีการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ใช้วิธีแบบพรรณนาเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยและไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยเพื่อการส่งออกและใช้วิเคราะห์ในเรื่องนโยบายและมาตรการเซอร์ชาร์จของรัฐบาล และยังใช้วิธีเชิงปริมาณวิเคราะห์หาความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็ง วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความไร้เสถียรภาพที่เกิดขึ้นกับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย และท้ายที่สุดใช้วิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยกับต้นทุนการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย ซึ่งการหาเลขดัชนีความไร้เสถียรภาพในส่วนนี้คำนวณจากวิธี Average Percentage Deviation from the Least Squares Trend Line ส่วนการหาความสัมพันธ์ที่กล่าวมาใช้เครื่องมือเศรษฐกิจมิติโดยอาศัยเทคนิค Regression ในการสร้างแบบจำลองในรูปแบบสมการเดียวประกอบการใช้ตารางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์ และอาศัยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) เพื่อการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆในสมการข้อมูล ที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการสัมภาษณ์และรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ผลการศึกษา พบว่า ความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยที่วัดได้ออกมาในรูปแบบดัชนีความไร้เสถียรภาพ (Instability Index) มีค่าเท่ากับ 13.24 โครงสร้างต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยและไก่สดแช่แข็งไทยเพื่อการส่งออกมีต้นทุนค่าวัตถุดิบอาหารไก่เนื้อประเภท กากถั่วเหลือง ปลาป่นปละข้าวโพด ซึ่งจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศมากที่สุดและสำคัญที่สุด ระบบเซอร์ชาร์จ ทำให้แนวโน้มของราคาวัตถุดิบอาหารหลักสำหรับเลี้ยงไก่เนื้อมีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ราคาอาหารไก่เนื้อไทยโดยเฉลี่ย และต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยโดยเฉลี่ยหลัง จากหักต้นทุนค่าลูกไก่เนื้อออกไปแล้วมีราคาเฉลี่ยสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยมีความ สัมพันธ์กับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งไทย โดยเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงของราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยในทิศทางเดียวกัน และท้ายที่สุดราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยมีความสัมพันธ์กับความไร้เสถียรภาพของรายได้ จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยโดยเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงของความไร้เสถียรภาพของรายได้ จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยในทิศทางเดียวกัน ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการวางนโยบายของรัฐบาลเพื่อช่วยให้รายได้ที่ได้รับจากการส่งออกไก่สดแช่แข็งไทยไทยมีเสถียรภาพมากขึ้น กล่าวคือ แนวทางหนึ่งที่รัฐบาลสามารถจะสนับสนุนให้ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งไทย ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงของความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งในทิศทางเดียวกัน ให้มีราคาลดลงได้ก็โดยการเลิกเก็บเซอร์ชาร์จ หรือโดยการคืนค่าเซอร์ชาร์จที่เรียกเก็บตามปริมาณการนำเข้าหรือใช้วัตถุดิบอาหารหลักสำหรับเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อช่วยให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อไทยซึ่งเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งในทิศทางเดียวกันให้มีราคาลดต่ำลงได้

อดิศักดิ์ จิระวุฒิพงศ์ (2545) ได้ศึกษาวิเคราะห์ตลาดการส่งออกไก่แช่แข็งของประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิต การตลาดและสถานการณ์การส่งออกของอุตสาหกรรมไก่แช่แข็งของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึง พ.ศ. 2545 และเพื่อศึกษาถึงสถานการณ์แข่งขันการส่งออกไก่แช่แข็งในตลาดโลก ปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อหาแนวทางการดำเนินธุรกิจ การส่งออกไก่แช่แข็งของประเทศไทยต่อไป ในการศึกษานี้ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการส่งออกจากเอกสารทุติยภูมิและจากการสอบถามโดยตรงจากผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมไก่แช่แข็ง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ประกอบการและวิเคราะห์ผลทางสถิติเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษา พบว่า อุตสาหกรรมไก่แช่แข็งของประเทศไทยเพื่อการส่งออกมีการขยายตัวในอัตราที่มีการเพิ่มขึ้นโดยตลอด จากปีละ 46,000 ตัน ใน

ปี พ.ศ. 2525 เป็นถึงปีละ 311,401 ตัน ในปี พ.ศ. 2544 และสามารถทำรายได้เข้าประเทศในปี พ.ศ. 2544 ได้สูงถึง 24,073 ล้านบาท ส่วนสภาพการผลิตเนื้อไก่แช่แข็งของประเทศไทย จะทำการแยกชิ้นส่วนออกเป็น 8 ส่วน และส่งออกเป็นชิ้นส่วน 4 ส่วน ได้แก่ เนื้อน่อง อก สันใน ปีกใน และปีกส่วนกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.5 ของน้ำหนักไก่ทั้งตัว ส่วนที่เหลือร้อยละ 45.5 เป็นชิ้นส่วนที่จำหน่ายในประเทศ สภาพการตลาดเนื้อไก่แช่แข็งเพื่อการส่งออกเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ที่มีจำนวนผู้ขายมากมายและผู้ซื้อมากมาย ตลาดส่งออกไก่แช่แข็งของไทยได้แก่ ตลาดญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นตลาดสหภาพยุโรปและตลาดอาเซียน ที่คาดว่าในปี พ.ศ. 2545 ปริมาณการส่งออกไก่แช่แข็งจะเพิ่มขึ้นจาก 311,401 ตัน ในปี พ.ศ. 2544 เป็น 350,000 ตัน ทั้งนี้ ต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการหาตลาดใหม่รองรับด้วยเช่น ตลาดในกลุ่มประเทศอิสลาม สำหรับประเด็นปัญหาต่อการส่งออกไก่แช่แข็งของประเทศไทย จากประเทศที่เป็นตลาดคู่ค้าและตลาดคู่แข่ง ใช้มาตรการที่เกี่ยวกับภาษีมาตรการที่ไม่เกี่ยวกับภาษี นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้มีมาตรการในการช่วยเหลือ คຸ້ມครองและให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออกแช่แข็งมาโดยตลอด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปและการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2549 ของข้อมูลเกี่ยวกับไก่แปรรูป โดยอ้างอิงถึงรหัสสินค้าตามระบบการแบ่งแบบ HS (Harmonized Commodity Description and Coding System) ซึ่งจะศึกษาสินค้าที่มีรหัสเลขที่ HS 160232 (Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prepare Or Preserved Exc Livers) ซึ่งเป็นข้อมูลรายปี โดยทำการรวบรวมมาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย กรมส่งเสริมการส่งออก กรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การการค้าโลก (WTO) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวมทั้งเอกสารที่เผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปเอกสารทั่วไป และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และหอสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยมีรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสำหรับการศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูป

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตไก่แปรรูป ได้แก่ ชนิดของไก่แปรรูป วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ต้นทุนที่ใช้ในการผลิต ขั้นตอนการผลิต กำลังการผลิต โดยรวบรวมจากกรมปศุสัตว์ สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออกไก่แปรรูป ได้แก่ ปริมาณการส่งออก ราคาส่งออก และตลาดส่งออกที่สำคัญ โดยรวบรวมจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ และกรมศุลกากร

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออกไก่แปรรูป โดยรวบรวมจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กรมการค้าต่างประเทศ

2. ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย

2.1 ข้อมูลทางด้านมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ไปยังประเทศสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น โดยรวบรวมจาก กรมส่งเสริมการส่งออก และ World Trade Atlas

2.2 ข้อมูลทางด้านมูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ไปยังประเทศสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น โดยรวบรวมจาก World Trade Atlas, Reporting Countries Export Statistics Yearbook

2.3 ข้อมูลทางด้านมูลค่าการนำเข้าไก่แปรรูปของประเทศไทยและสหภาพยุโรป โดยรวบรวมจาก World Trade Atlas และ องค์การอาหารและการเกษตรสหประชาชาติ (FAO): FAO Trade Year Book

2.4 ข้อมูลทางด้านมูลค่าการนำเข้าสินค้าโดยรวมของประเทศไทยและสหภาพยุโรป โดยรวบรวมจาก World Trade Atlas, Reporting Countries Import Statistics Yearbook

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็นสองส่วน ดังนี้

1. การศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูป ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยทำการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ คือ 1) การผลิต ได้แก่ ชนิดของไก่แปรรูป วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต และขั้นตอนการผลิต 2) ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต ได้แก่ ปัญหาวัตถุดิบ ปัญหาต้นทุน ปัญหาการขาดสภาพคล่องของผู้ประกอบการ รวมทั้งอุปสรรคในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย คือ การกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ และ 3) นโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป

2. การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) โดยอาศัยแบบจำลองและเครื่องมือในการวิเคราะห์ เพื่อใช้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 ดังนี้

2.1 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) (เกษร จันทรภูติรัตน์. 2528: 38)

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศ i ในการส่งออกสินค้า k ไปยังตลาดประเทศ j คือ

$$RCA_i = \frac{X_{ik}^j / X_i^j}{M_{jk} / M_j}$$

โดยที่

X_{ik}^j = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j

X_i^j = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j

M_{jk} = มูลค่าการนำเข้าสินค้า k โดยรวมของประเทศ j

M_j = มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดโดยรวมของประเทศ j

k = ไก่แปรรูป

i = ประเทศไทย, ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, ประเทศสหพันธรัฐบราซิล

j = ประเทศญี่ปุ่น, สหภาพยุโรป

2.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
(วิรัตน์ ขาญศิริรัตน. 2547: 45)

2.2.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบของประเทศ i ในการส่งออกสินค้า k ไปยังตลาดประเทศ j ในปี t คือ

$$RCA_{i,t}^g = \frac{RCA_{i,t} - RCA_{i,t-1}}{RCA_{i,t-1}} \times 100$$

2.2.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบของประเทศ i ในการส่งออกสินค้า k ไปยังตลาดประเทศ j โดยเฉลี่ย คือ

$$\overline{RCA}_i^g = \frac{\sum_t RCA_{i,t}^g}{t}$$

โดยที่

k = ไก่แปรรูป

i = ประเทศไทย, ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, ประเทศสหพันธรัฐบราซิล

j = ประเทศญี่ปุ่น, สหภาพยุโรป

t = ปี พ.ศ. 2545-2549

2.3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูป
(วิรัตน์ ขาญศิริรัตน. 2547: 45)

2.3.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของ
ประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j ในปีที่ t คือ

$$X_{ik,t}^{j^g} = \frac{X_{ik,t}^j - X_{ik,t-1}^j}{X_{ik,t-1}^j} \times 100$$

2.3.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของ
ประเทศ i ไปยังตลาดประเทศ j โดยเฉลี่ย คือ

$$\bar{X}_{ik}^{j^g} = \frac{\sum_t X_{ik,t}^{j^g}}{t}$$

โดยที่

- k = ไม้แปรรูป
- i = ประเทศไทย, ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, ประเทศสหพันธรัฐบราซิล
- j = ประเทศญี่ปุ่น, สหภาพยุโรป
- t = ปี พ.ศ. 2545 - 2549

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย” ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 (ค.ศ. 2002 - 2006) นี้ได้ทำการศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปในด้านการผลิต การส่งออก ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออกไก่แปรรูป รวมทั้งนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย และทำการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในตลาดประเทศญี่ปุ่น และวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลในตลาดสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาและวิเคราะห์แบ่งเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : การผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออก และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย

1. การผลิตไก่แปรรูป

โดยได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์ กระบวนการในการผลิต มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ ตลาดผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป ตลาดส่งออกไก่แปรรูป ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ปัญหาอุปสรรคในการผลิตและการส่งออกไก่แปรรูป นโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 ประเภทของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยมีการผลิตหลายประเภท เนื่องจากสามารถนำชิ้นส่วนต่าง ๆ ของไก่มาทำการแปรรูปและแช่เย็นจนแข็งเพื่อเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งการผลิตส่วนใหญ่เป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และบางส่วนจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากฝ่ายวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของแต่ละบริษัทเป็นผู้เสนอขายให้กับลูกค้า แต่ในส่วนนี้จะมีปริมาณน้อยอยู่ (สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย. 2550:ออนไลน์)

ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป ของไทยผลิตจากเนื้อไก่ชำแหละในประเทศ โดยสามารถนำชิ้นส่วนต่าง ๆ มาผ่านกระบวนการแปรรูป คือ ทอด นึ่ง และย่าง โดยใช้ส่วนผสมต่าง ๆ เช่น แป้ง ผักและปรุงรสด้วยเครื่องเทศ ดังนั้นสินค้าไก่แปรรูปจึงมีความหลากหลายมาก โดย

การแปรรูปจะใช้ชิ้นส่วนเนื้ออก เนื้อปีก เนื้อสะโพกและเนื้อน่อง ซึ่งสามารถชำแหละเป็นรูปต่าง ๆ (ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์ . 2548 : 31-33) ดังนี้

1.1.1 เนื้ออก สามารถชำแหละเป็นรูปต่าง ๆ เช่น

- เนื้อหน้าอกถอดกระดูก หนังและไขมันออก (Skinless boneless breast fatless)
- เนื้อหน้าอกติดกระดูกและหนัง (Bone in breast)
- เนื้อหน้าอกถอดกระดูกชำแหละเป็นสามเหลี่ยม (Boneless breast block open)
- เนื้อหน้าอกถอดกระดูกชำแหละ 5 ชิ้น (Boneless breast kirimi)
- เนื้อหน้าอกถอดกระดูกไม่ติดหนังชำแหละ 6 ชิ้น (Boneless breast skinless)
- เนื้อหน้าอกสันในไม่ติดเอ็น (Fillet sesame)

1.1.2. เนื้อปีก สามารถชำแหละเป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น

- เนื้อปีกทั้งหมด (Whole wing)
- เนื้อปีกส่วนบนติดกระดูก (Wing stick)
- เนื้อปีก 2 ส่วนปลายติดกระดูก (Two joint wing)
- เนื้อปีกส่วนบนชำแหละกลางติดกระดูก (Wing stick 2 slits)
- เนื้อปีกส่วนกลางผ่าครึ่งติดกระดูก (Middle wing haft-cut)
- เนื้อปีกส่วนกลาง (Middle wing)
- เนื้อปีกส่วนบนติดหน้าอกถอดกระดูก (Boneless breast with wing stick)
- เนื้อปีกส่วนกลางชำแหละเป็นรูปดอกทิวลิปถอดกระดูก (Wing tulip)

1.1.3. เนื้อสะโพกและน่อง สามารถชำแหละเป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น

- เนื้อสะโพกและน่องติดกระดูก (Bone in leg)
- เนื้อสะโพกและน่องแยกกันติดกระดูก (Drumstick & Thigh)
- เนื้อสะโพกและน่องแยกชำแหละแยกเนื้อเห็นกระดูก (Drumstick & Thigh 2 slits)
- เนื้อสะโพกและน่องติดกันชำแหละแยกเนื้อเห็นกระดูก (Boneless in leg 4 slits)
- เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูกชำแหละแยกเป็น 6 ชิ้น (Boneless leg kirimi)
- เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูกไม่ติดหนัง (Boneless leg skinless)
- เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูกติดหนัง (Boneless leg)

สำหรับกระบวนการแปรรูปสามารถนำชิ้นส่วนต่าง ๆ ข้างต้นมาผ่านการการปรุงสุก ในรูปแบบต่าง ๆ คือ ทอด นึ่งและย่าง โดยผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เนื่องจากสินค้าไก่แปรรูปส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่สามารถนำไปบริโภคได้เลย ดังนั้นทางผู้ประกอบการ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรสชาติและรูปแบบสินค้าอยู่ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ประกอบการจะมีฝ่ายวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่คิดค้นและผลิตสินค้าเสนอให้ผู้นำเข้า ตัดสินใจ โดยจัดนำเสนอผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้กับผู้สั่งซื้อ เช่น แฮมเบอร์เกอร์ ไก่เนื้อ ไก่ห่อ กะหล่ำปลี ไก่ชุบแป้งทอด ไก่ชุบซอสญี่ปุ่นรมควัน และผลิตภัณฑ์จากเศษเนื้อไก่ เช่น นัทเก็ต ลูกชิ้น ไก่ ไส้กรอกไก่ เป็นต้น

นอกจากผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปดังกล่าวแล้ว ไก่เสียบไม้ (Yakitori) ยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความนิยมของผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นนิยมการบริโภคแบบเสียบไม้ เนื่องจากรับประทานได้ง่าย นอกจากนี้การนำเข้าไก่เสียบไม้ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้อย่างมาก เนื่องจากค่าแรงงานของไทยมีราคาถูก โดยผลิตภัณฑ์ไก่เสียบไม้มีหลายประเภท ตัวอย่างเช่น

- เนื้อน่องเสียบไม้ (Boneless leg yakitori)
- เนื้อหน้าอกเสียบไม้ (Boneless breast yakitori)
- เนื้อปีกส่วนล่างเสียบไม้ (Boneless middle wing yakitori)
- เนื้อหน้าอกเสียบไม้สลัก (Boneless breast & skin yakitori)
- เนื้อน่องเสียบไม้ (ที่ถือใหญ่กว่าที่เสียบ) (Boneless leg yakitori Teppu Kushi)
- เนื้อน่องและถั่วงอกยาวเสียบไม้สลัก (Boneless leg long bean yakitori)
- เนื้อปีกส่วนกลางชำแหละออก 2 ซีกเสียบไม้ (Middle wing open Ikada kushi)
- หนังไก่เสียบไม้ (Skin yakitori)
- หางไก่เสียบไม้ (Tail yakitori)
- ตับและหัวใจเสียบไม้ (Liver & Heart yakitori)
- ก้นเสียบไม้ (Gizzard yakitori)

ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยที่ส่งออกไปยังต่างประเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าประเภทพร้อมปรุง (Ready to cook) เป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกในลักษณะกึ่งสุกกึ่งดิบ เช่น เนื้อหน้าอกหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งสินค้าประเภทนี้ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น สลัด พิซซ่า เป็นต้น และสินค้าประเภทพร้อมรับประทาน (Ready to eat) จะเป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกจนถึงภายในแล้ว เช่น เนื้อไก่เสียบไม้ย่าง ไก่ทอด เป็นต้น สินค้าประเภทนี้ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อวางขายตามภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ

1.2 กระบวนการผลิต

ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมีกระบวนการผลิตต่างกันตามลักษณะการปรุงสุก และการใส่ส่วนผสมต่าง ๆ เช่น แป้ง ผัก และเครื่องเทศ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการผลิตสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทหลัก คือ ทอด (pre-fried) นึ่ง (steamed) และย่าง (roasted) ในขณะที่การผลิตประเภทอื่น ๆ เช่น อบและต้ม เป็นต้น จะมีการผลิตน้อยมาก โดยมีขั้นตอนการผลิตแต่ละประเภท ดังนี้

1.2.1 ไก่แปรรูปที่ผ่านกรรมวิธีการทอด (coated pre-fried chicken meat) เช่น ไก่คาราเกะ ปีกบนชุบแป้งทอด เนื้ออกไม่ติดกระดูกชุบแป้งทอด เป็นต้น มีขั้นตอนการผลิต ดังนี้ (ภาพประกอบ 2)

1) การชั่งน้ำหนักคำนวณตามสูตรการผลิต

- เนื้อไก่ที่ผ่านการแช่แข็ง (frozen meat thawing) และ/หรือ เนื้อไก่สดแช่เย็น (fresh meat chilling)

- ส่วนผสม (ingredient) ที่ใช้ในสูตร เช่น พริกไทยป่น เกลือป่น เป็นต้น
- ส่วนผสมของน้ำเชื้อ (chilled water) ที่ใช้ในการปรุงแต่งรสชาติ

2) นำส่วนผสมของ ingredient และ chilled water มาผสมให้เข้ากัน โดยมีข้อควรระวัง คือ ระหว่างการผสมต้องมีการควบคุมการปนเปื้อนของเชื้อโรคจากแหล่งต่าง ๆ เช่น พนักงาน เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และต้องมีการควบคุมอุณหภูมิของ ingredient และ chilled water รวมถึงสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อโรค

3) นำเนื้อไก่ใส่รวมกับส่วนผสมของสารละลาย ingredient และ chilled water ที่คลุกผสมกันดีแล้ว ในเครื่องผสมวัตถุดิบ (tumbler machine) โดยมีข้อควรระวัง คือ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิห้องของสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0 - 5 องศาเซลเซียสรวมถึงเนื้อไก่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบก่อนใส่ในเครื่องผสมวัตถุดิบต้องมีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 0-4 องศาเซลเซียส และหลังจากเอาเนื้อไก่ออกจากเครื่องผสมวัตถุดิบ ต้องมีอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส มิฉะนั้นเชื้อโรคอาจมีการเจริญเติบโตได้

4) ทำการตีส่วนผสมทั้งหมดที่ได้จากข้อ 1.3 และใส่ ingredient เพิ่มเติมลงไปในเครื่องผสมวัตถุดิบ (battering machine) เพื่อให้ส่วนผสมทั้งหมดแทรกเข้าไปในเนื้อไก่ได้ดี

5) ส่วนผสมทั้งหมดใน 1.4 จะถูกเคลือบด้วยแป้งและขนมปัง (ingredient) ในเครื่องเคลือบวัตถุดิบ (breading machine) โดยหลังจากเสร็จขั้นตอนนี้ส่วนผสมทั้งหมดจะอยู่ในรูปแบบที่พร้อมจะทอดได้แล้ว

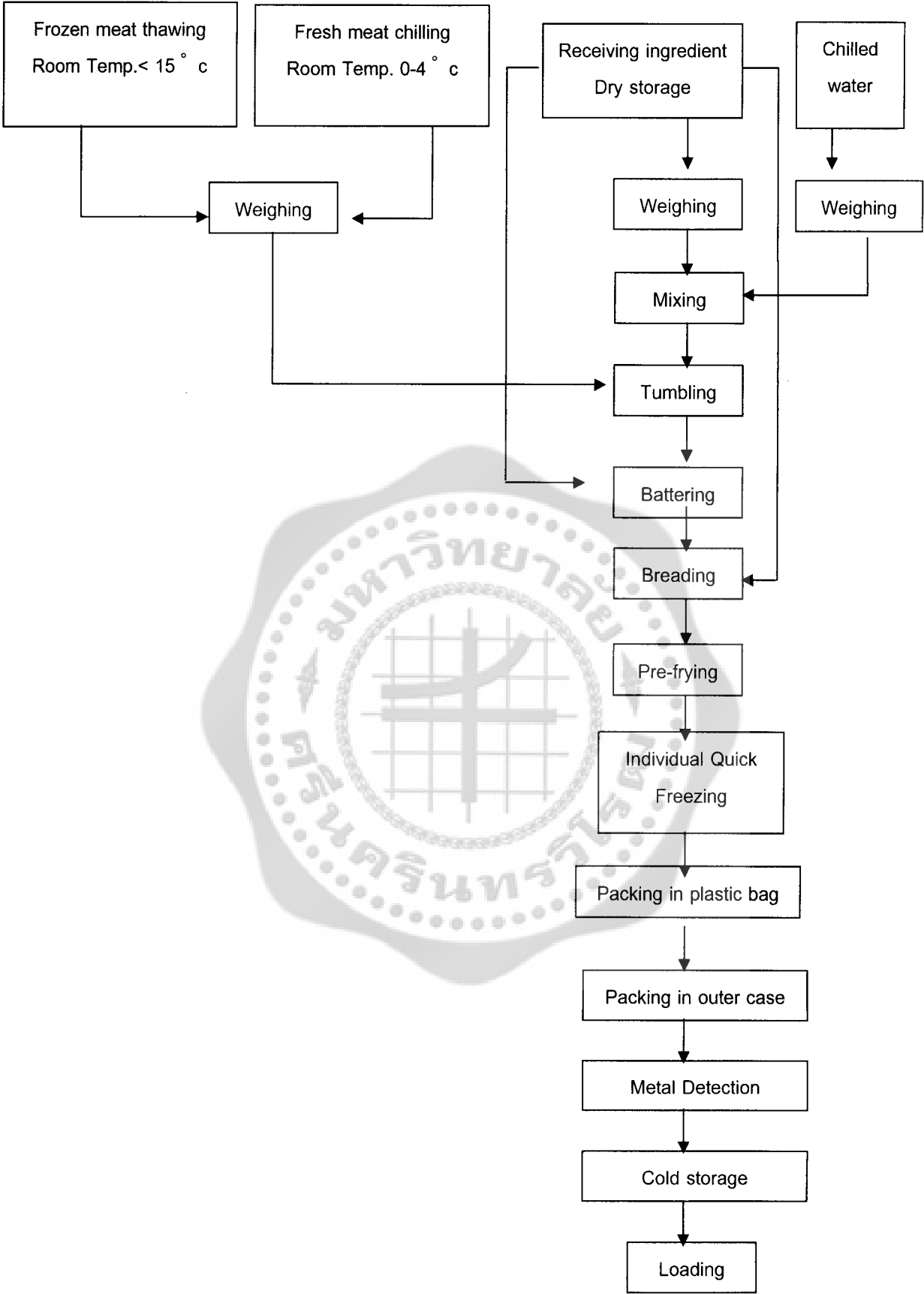
6) ทำการทอดเนื้อไก่ที่คลุกด้วยส่วนผสมในข้อ 1.5 ด้วยเครื่อง fryer machine

7) จากนั้นทำการแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ทอดด้วยอุณหภูมิต่ำกว่า -18 องศาเซลเซียสด้วยกรรมวิธี IQF (Individual Quick Freezing)

8) เตรียมการบรรจุหีบห่อต่อไป โดยบรรจุใส่ถุงพลาสติกก่อนแล้วจึงหีบห่อด้วยกล่องกระดาษแข็งและหรือกล่องกระดาษลูกฟูกอีกชั้นหนึ่ง

9) หลังจากบรรจุหีบห่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบหาการปลอมปนของเศษเหล็กด้วยเครื่อง metal detector เพราะอาจจะมีเศษเหล็กปนปลอมในผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการผลิต

10) เก็บผลิตภัณฑ์เข้าไปในห้องเย็นเพื่อรอการขนส่งต่อไป โดยเก็บรักษาไว้ในห้องเย็น (cold storage) ที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า -20 องศาเซลเซียส

ภาพประกอบ 2 กระบวนการผลิตไก่แปรรูปโดยกรรมวิธีการทอด

ที่มา : Golden Foods Internation. 2542

1.2.2. ไก่แปรรูปที่ผ่านกรรมวิธีการนี้ (steam – cooked chicken meat) เป็นการทำให้สุกโดยใช้ไอน้ำให้ความร้อน เช่น เนื้ออกไก่ไร้กระดูกและหนังหนึ่ง เนื้อน่องหนึ่ง เป็นต้น มีขั้นตอนการผลิตดังนี้ (ภาพประกอบ 3)

1) การชั่งน้ำหนักคำนวณตามสูตรการผลิต

- เนื้อไก่ที่ผ่านการแช่แข็ง (frozen meat thawing) และ/หรือ เนื้อไก่สดแช่เย็น (fresh meat chilling)

- ส่วนผสม (ingredient) ที่ใช้ในสูตร เช่น พริกไทยป่น เกลือป่น เป็นต้น

- ส่วนผสมของน้ำเชื้อ (chilled water) ที่ใช้ในการปรุงแต่งรสชาติ

2) นำส่วนผสมของ ingredient และ chilled water มาผสมให้เข้ากัน โดยมีข้อควรระวัง คือ ระหว่างการผสมต้องมีการควบคุมการปนเปื้อนของเชื้อโรคจากแหล่งต่าง ๆ เช่น พนักงาน เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และต้องมีการควบคุมอุณหภูมิของ ingredient และ chilled water รวมถึงสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อโรค

3) นำเนื้อไก่ใส่รวมกับส่วนผสมของสารละลาย ingredient และ chilled water ที่คลุกผสมกันดีแล้ว ในเครื่องผสมวัตถุดิบ (tumbler machine) โดยมีข้อควรระวัง คือ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิห้องของสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียสรวมถึงเนื้อไก่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบก่อนใส่ในเครื่องผสมวัตถุดิบต้องมีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 0-4 องศาเซลเซียส และหลังจากเอาเนื้อไก่ออกจากเครื่องผสมวัตถุดิบ ต้องมีอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส มิฉะนั้นเชื้อโรคอาจมีการเจริญเติบโตได้

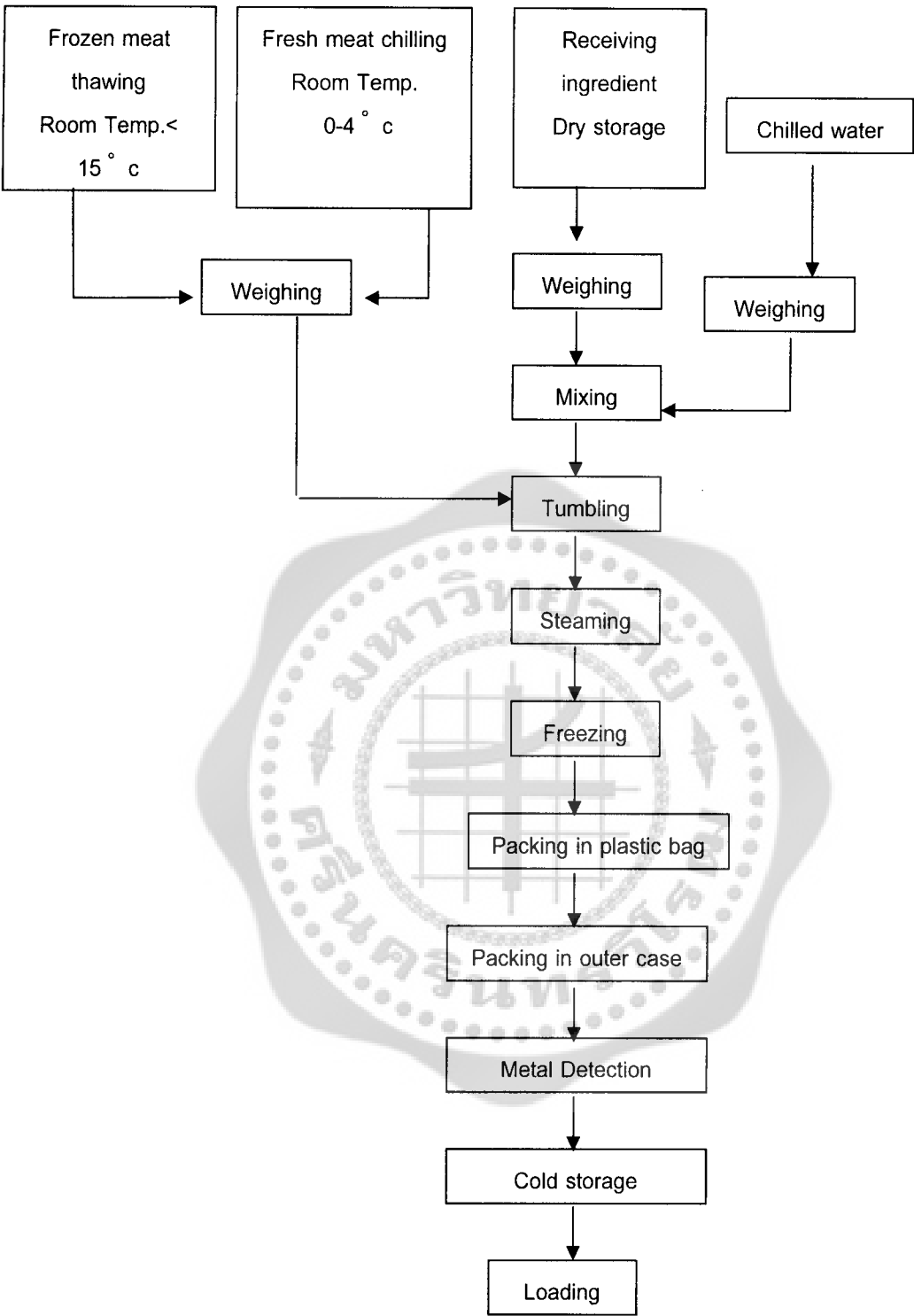
4) ทำการนึ่ง (steaming) ส่วนผสมทั้งหมดที่ได้จากข้อ 3) ลงไปในเครื่องนึ่งด้วยความดัน (steamer) โดยใช้อุณหภูมิที่มากกว่าหรือเท่ากับ 75 องศาเซลเซียส เพื่อให้ส่วนผสมทั้งหมดสุกพร้อมรับประทานได้ โดยมีข้อควรระวัง คือ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิให้มากกว่าหรือเท่ากับ 75 องศาเซลเซียส ตลอดการนึ่ง มิฉะนั้นเชื้อโรคที่อาจมีอยู่ในเนื้อสัตว์จะไม่ถูกทำลายหากอุณหภูมิต่ำกว่า 75 องศาเซลเซียส

5) จากนั้นทำการแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่หนึ่งด้วยอุณหภูมิต่ำกว่า -18 องศาเซลเซียสด้วยกรรมวิธี IQF (Individual Quick Freezing)

6) เตรียมการบรรจุหีบห่อต่อไป โดยบรรจุใส่ถุงพลาสติกก่อนแล้วจึงหีบห่อด้วยกล่องกระดาษแข็งและหรือกล่องกระดาษลูกฟูกอีกชั้นหนึ่ง

7) หลังจากการบรรจุหีบห่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบหาการปลอมปนของเศษเหล็กด้วยเครื่อง metal detector เพราะอาจจะมีเศษเหล็กปนปลอมในผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการผลิต

8) เก็บผลิตภัณฑ์เข้าไปในห้องเย็นเพื่อรอการขนส่งต่อไป โดยเก็บรักษาไว้ในห้องเย็น (cold storage) ที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า -20 องศาเซลเซียส

ภาพประกอบ 3 กระบวนการผลิตไก่แปรรูป โดยกรรมวิธีการนี้

ที่มา : Golden Foods Internation.2542

1.2.3. ไก่แปรรูปที่ผ่านกรรมวิธีการย่าง (roasted/oven – cooked chicken meat) เช่น ไก่เสียบไม้ยากิโทริ ปีกบนย่าง เป็นต้น มีขั้นตอนการผลิตดังนี้ (ภาพประกอบ 4)

1) การชั่งน้ำหนักคำนวณตามสูตรการผลิต

- เนื้อไก่ที่ผ่านการแช่แข็ง (frozen meat thawing) และ/หรือ เนื้อไก่สดแช่เย็น (fresh meat chilling)

- ส่วนผสม (ingredient) ที่ใช้ในสูตร เช่น พริกไทยป่น เกลือป่น เป็นต้น

- ส่วนผสมของน้ำแช่เย็น (chilled water) ที่ใช้ในการปรุงแต่งรสชาติ

2) นำส่วนผสมของ ingredient และ chilled water มาผสมให้เข้ากัน โดยมีข้อควรระวัง คือ ระหว่างการผสมต้องมีการควบคุมการปนเปื้อนของเชื้อโรคจากแหล่งต่าง ๆ เช่น พนักงาน เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และต้องมีการควบคุมอุณหภูมิของ ingredient และ chilled water รวมถึงสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อโรค

3) นำเนื้อไก่ใส่รวมกับส่วนผสมของสารละลาย ingredient และ chilled water ที่คลุกผสมกันดีแล้ว ในเครื่องผสมวัตถุดิบ (tumbler machine) โดยมีข้อควรระวัง คือ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิห้องของสารละลายที่ผสมกันแล้วระหว่าง ingredient และ chilled water ให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียสรวมถึงเนื้อไก่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบก่อนใส่ในเครื่องผสมวัตถุดิบต้องมีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 0-4 องศาเซลเซียส และหลังจากเอาเนื้อไก่ออกจากเครื่องผสมวัตถุดิบ ต้องมีอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียส มิฉะนั้นเชื้อโรคอาจมีการเจริญเติบโตได้

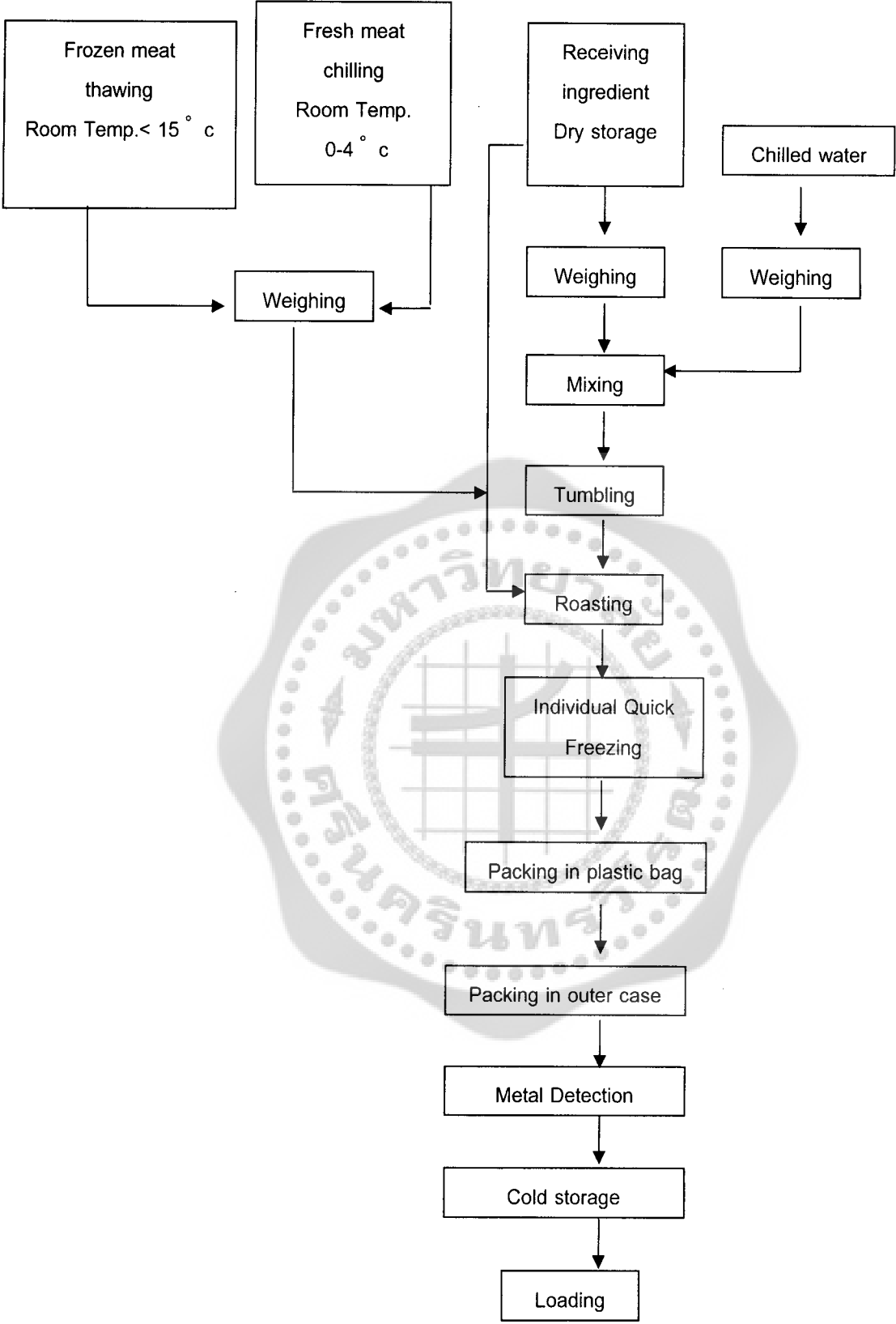
4) ทำการย่างหรือปิ้ง (roasting) ส่วนผสมทั้งหมดที่ได้จากข้อ 3.3 บนเตาอบ (hot air oven) ด้วยอุณหภูมิที่สูงกว่า 75 องศาเซลเซียส เพื่อให้ส่วนผสมทั้งหมดสุกพร้อมรับประทานได้ โดยมีข้อควรระวัง คือ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิของเนื้อไก่หลังจากย่างหรือปิ้งให้อยู่ในระหว่าง 0-5 องศาเซลเซียสเพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อโรค

5) จากนั้นทำการแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่หนึ่งด้วยอุณหภูมิต่ำกว่า -18 องศาเซลเซียสด้วยกรรมวิธี IQF (Individual Quick Freezing)

6) เตรียมการบรรจุหีบห่อต่อไป โดยบรรจุใส่ถุงพลาสติกก่อนแล้วจึงหีบห่อด้วยกล่องกระดาษแข็งและหรือกล่องกระดาษลูกฟูกอีกชั้นหนึ่ง

7) หลังจากที่ทำบรรจุหีบห่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบหาการปลอมปนของเศษเหล็กด้วยเครื่อง metal detector เพราะอาจจะมีเศษเหล็กปนปลอมในผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการผลิต

8) เก็บผลิตภัณฑ์เข้าไปในห้องเย็นเพื่อรอการขนส่งต่อไป โดยเก็บรักษาไว้ในห้องเย็น (cold storage) ที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า -20 องศาเซลเซียส

ภาพประกอบ 4 กระบวนการผลิตไก่แปรรูป โดยกรรมวิธีการย่าง

ที่มา : Golden Foods Internation.2542

1.3 มาตรฐานของผลิตภัณฑ์

มาตรฐานความปลอดภัยที่สำคัญที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร คือ HACCP และ GMP โดยมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรฐาน HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point) เป็นมาตรฐานด้านความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหารที่ครอบคลุมตั้งแต่วัตถุดิบ เครื่องปรุง การผลิต การเก็บรักษา การส่งมอบ และการใช้ผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งเน้นให้องค์กรมีการกำหนดมาตรการควบคุมดูแลกระบวนการผลิตเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

โดย HACCP เป็นระบบการจัดการคุณภาพด้านความปลอดภัยซึ่งใช้ในการควบคุมกระบวนการผลิตให้ได้อาหารที่ปราศจากอันตรายจากเชื้อจุลินทรีย์ สารเคมี และสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ เช่น เศษแก้ว โลหะ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบัน HACCP ถือเป็นมาตรฐานสากลที่ใช้สร้างความมั่นใจในอุตสาหกรรมอาหารทั้งโดยผู้ผลิตและผู้บริโภคและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน นอกจากนี้ HACCP ยังเป็นระบบที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารควรนำไปใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพ และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร เนื่องจากทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับระบบดังกล่าว โดยยึดหลักเกณฑ์ตามโครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex) ซึ่งกำหนดให้ HACCP เป็นมาตรฐานที่ถือปฏิบัติสำหรับอุตสาหกรรมอาหาร และเป็นเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อให้การรับรองของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับรองด้วย สำหรับประเทศไทยนั้น สำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้ร่วมดำเนินการรับรองระบบ HACCP โดยได้เปิดบริการให้กับผู้ประกอบการที่สนใจสามารถยื่นคำขอรับการรับรองระบบ HACCP ได้

ผู้ประกอบการด้านอาหารทุกประเภทและทุกขนาดควรให้ความสำคัญและควรดำเนินการทำระบบ HACCP ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร แม้ว่าระบบ HACCP จะมีบทบาทสำคัญในการตรวจควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการส่งออก และนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารโดยเฉพาะในประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศมยุโรป แต่การนำมาใช้ปฏิบัติของผู้ประกอบการด้านอาหารดังกล่าวจะช่วยให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและลูกค้าต่างประเทศ และองค์กรที่นำมาตรฐาน HACCP ไปปฏิบัติยังสามารถขอให้หน่วยงานรับรองให้การรับรองระบบ HACCP ซึ่งองค์กรนั้นสามารถนำผลการรับรองไปใช้ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และความเชื่อถือในผลิตภัณฑ์อาหารขององค์กรให้ดีขึ้นอีกด้วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด ตลอดจนการขยายสู่ทางการตลาดต่อไปในอนาคตอีกด้วย

โครงการมาตรฐานอาหาร FAO/WHO (Code Alimentarius) ได้จัดทำข้อกำหนดหลักการของระบบ HACCP และข้อแนะนำในการนำไปใช้เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้นำไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและประเทศไทยได้นำมาประกาศใช้ในประเทศแล้ว ซึ่ง

ระบบ HACCP มีหลักการ 7 ข้อ ที่ต้องปฏิบัติตามที่ระบุในมาตรฐานระหว่างประเทศและประเทศสมาชิกได้ยึดถือเป็นแนวทางประยุกต์โดยสอดคล้องกันทั่วโลก (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.2542)ดังนี้

- 1.ดำเนินการวิเคราะห์อันตราย (Conduct a hazard analysis)
- 2.หาจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Determine the Critical Control Points : CCPs)
- 3.กำหนดค่าวิกฤต (Establish Critical Limits)
- 4.กำหนดระบบเพื่อตรวจติดตามการควบคุมวิกฤตที่ต้องควบคุม (Establish a system to monitor control of the CCP)
- 5.กำหนดวิธีการแก้ไขเมื่อตรวจพบว่าจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งไม่อยู่ภายใต้การควบคุม
- 6.กำหนดวิธีการทวนสอบเพื่อยืนยันประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบ HACCP
- 7.กำหนดวิธีจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีปฏิบัติและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามหลักการเหล่านี้และการประยุกต์ใช้

มาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice) หรือ ในภาษาไทยเรียกว่า หลักเกณฑ์ วิธีการที่ดีในการผลิต (สรช.2544: 13) เป็นแนวคิดที่ใช้เป็นหลักในการประกันคุณภาพด้านความปลอดภัยอาหาร โดยเริ่มต้นมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้กำหนดเป็นกฎหมายหลักเกณฑ์ว่าด้วยสุขลักษณะทั่วไปในการผลิตอาหารทุกประเภทไว้ใน Code of Federal Regulation (CFR) Title 21 Part 110 จากนั้นได้มีกฎหมาย สำหรับผลิตอาหารประเภทต่าง ๆ ตามมา แนวคิดการประกันคุณภาพด้านความปลอดภัยของอาหารโดยใช้ GMP ได้แพร่หลายและถูกนำไปใช้ในการควบคุมการผลิตอาหารในประเทศต่าง ๆ จนกระทั่งได้มีการผลักดันเข้าสู่โครงการมาตรฐานอาหารของ FAO/WHO ซึ่งรับผิดชอบการจัดทำมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศที่มีชื่อว่า Codex Alimentarius เป็นภาษาละติน มีความหมายว่ากฎหมายของอาหาร Codex ได้จัดทำข้อแนะนำที่คล้ายคลึงกับ GMP ของสหรัฐอเมริกา และได้รวบรวมความคิดเห็นของประเทศสมาชิกจัดทำเป็นข้อแนะนำระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักการทั่วไปว่าด้วยสุขลักษณะอาหาร

นอกจากนี้ Codex ยังจัดทำข้อแนะนำการใช้ระบบวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point:HACCP) เป็นภาคผนวกใน นี้อีกด้วย จากที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นแล้วว่า GMP นั้นประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้คิดค้นขึ้นและต่อมา Codex ได้จัดทำ GMP ขึ้นมาเป็นกฎหมายประจำประเทศด้วยเช่นกัน โดยมาตรฐานของ GMP มีวัตถุประสงค์ในการกำจัดหรือลดระดับอันตรายในอาหารให้เหลือในระดับที่สามารถยอมรับได้

อันตรายสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ อันตรายชีวภาพ (Biological Hazard) อันตรายเคมี (Chemical Hazard) และอันตรายกายภาพ (Physical Hazard)

ตาม CFR.Part 110 ซึ่งออกโดยประเทศสหรัฐอเมริกาคือ current Good Manufacturing Practices หรือเรียกย่อ ๆ ว่า cGMPs มีลักษณะคล้ายคลึงกับประกาศกระทรวงสาธารณสุขของไทย โดยออกตามความในพระราชบัญญัติ (Food Drug and Cosmetic.1938)ที่กำหนดให้กิจการซึ่งผลิตอาหารสำหรับมนุษย์บริโภคต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นผู้ผลิตอาหารจึงมีหน้าที่ที่ต้องผลิตตาม cGMPs ซึ่งมีหัวข้อที่เกี่ยวกับสุขลักษณะ ดังนี้

1. Part 110.3 คำจำกัดความ (Definitions)
2. Part 110.10 บุคลากร (Personnel)
3. Part 110.19 แยกส่วนนี้ออกไป (Exclusions)
4. Part 110.20 โรงงานและบริเวณโดยรอบ (Plant and Grounds)
5. Part 110.35 การดำเนินงานด้านสุขลักษณะ (Sanitary Operations)
6. Part 110.37 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะและการควบคุม (Sanitary Facilities)
7. Part 110.40 เครื่องมือและอุปกรณ์ (Equipment and Utensils)
8. Part 110.80 การผลิตและการควบคุมกระบวนการ (Production and Process Controls)
9. Part 110.93 โกดังและการกระจายสินค้า (Warehousing and Distribution)
10. Part 110.110 ข้อบกพร่องทางธรรมชาติหรือตำหนิที่ยากจะหลีกเลี่ยงซึ่งไม่มีอันตรายต่อสุขภาพ (Natural or unavoidable Defects in Food Presenting No Health Hazard)

มาตรฐานสุขลักษณะอาหารของ Codex (Codex Alimentarius' General Principle of food Hygiene) เป็นคำแนะนำสำหรับการค้าอาหารระหว่างประเทศในกรณีที่ถูกกฎหมายหรือลูกค้าไม่บังคับให้จัดทำมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่งโดยเฉพาะ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. บทนำ (Introduction)
2. วัตถุประสงค์ (Objective)
3. ขอบข่ายและการนำไปใช้ (Scope and use)
4. การผลิตขั้นต้น (Primary Production)
5. การจัดระบบการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก (Establishment: Design and Facilities)
6. การควบคุมการทำงาน (Control of Operation)
7. การจัดระบบการบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล (Establishment: Maintenance and Sanitation)
8. การจัดระบบสุขลักษณะส่วนบุคคล (Establishment: Personal Hygiene)

9. การขนส่ง (Transportation)

10. ข้อมูลผลิตภัณฑ์และความตระหนักรู้ของผู้บริโภค (Product Information and Consumer Awareness)

11. การฝึกอบรม (Training)

ซึ่งพบว่ามาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหารของทั้ง 2 มาตรฐานมีความคล้ายคลึงกันมาก นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทยยังได้มีการกำหนดมาตรการการประกันคุณภาพของอาหารเพื่อให้อาหารมีคุณภาพมาตรฐานและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่ปลอดภัย ดังนั้นจึงได้จัดทำประกาศของกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 93) พ.ศ. 2543 เรื่องวิธีการผลิต เครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร โดยมีผลบังคับใช้กับอาหารทั้งหมด 57 ประเภท ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์และอาหารแช่เยือกแข็งด้วย

2. ตลาดผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป

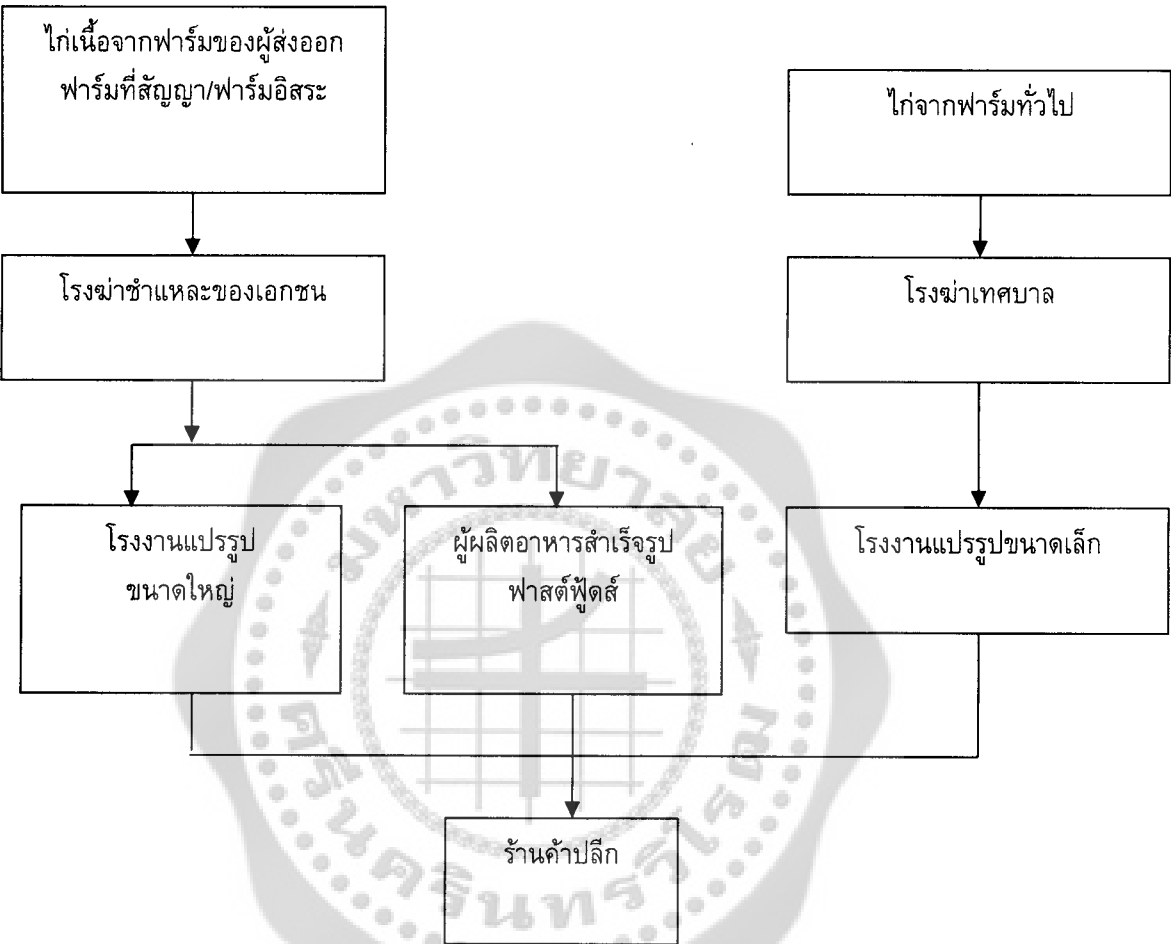
การผลิตไก่แปรรูปในประเทศไทยส่วนใหญ่ผู้ผลิตจะเป็นรายเดียวกับ ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็ง ซึ่งส่วนมากจะผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าการบริโภคภายในประเทศ บริษัทผู้ผลิตที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ บริษัท ซี.พี. จำกัด, บริษัท สุรพล – นิธิเร จำกัด, บริษัท ศรีไทย ฟู้ด & เบเวอร์เรจ จำกัด โดยบริษัทเหล่านี้จะมีส่วนแบ่งตลาดในการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมากกว่าร้อยละ 75 ของผลผลิตที่ไทยส่งออกทั้งหมด (สิริกร คุณขุนทด.2549) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมไก่แปรรูป ของไทยมีผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก แต่ผู้ประกอบการที่ผลิตเพื่อส่งออกจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีกำลังการผลิตค่อนข้างมาก ซึ่งผู้ประกอบการรายใหญ่จะมีมาตรฐานการผลิตสินค้าที่ดี ในขณะที่ผู้ประกอบการรายเล็กจะผลิตเพื่อขายในประเทศ โดยจะวางจำหน่ายทั่วไปตามร้านอาหารและรับจ้างผลิตตามความต้องการของลูกค้าภายในประเทศเป็นหลัก (สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย.2549 : ออนไลน์)

2.1 ตลาดภายในประเทศ

สินค้าไก่แปรรูปที่จำหน่ายในประเทศไทย สามารถแบ่งการจำหน่ายได้เป็น 2 ประเภท คือ สินค้าที่วางจำหน่ายในร้านค้าหรือซูเปอร์มาร์เก็ต และจำหน่ายในธุรกิจอาหารจานด่วน โดยปริมาณการจำหน่ายในร้านอาหารจานด่วนมีปริมาณมากกว่าค่อนข้างมาก เช่น ร้าน เคเอฟซี เซสเตอร์กริลล์ และแมคโดนัลด์ เป็นต้น ในขณะที่สินค้าไก่แปรรูปที่มีวางจำหน่ายในร้านค้าหรือซูเปอร์มาร์เก็ตมีผู้ประกอบการบางรายเท่านั้น เช่น อายิโนะโมะโต๊ะ เบทาโกรฟู้ดส์เซ็น เป็นต้น

ตลาดไก่แปรรูป ในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนที่เป็นผู้ผลิตและเป็นผู้ส่งออกด้วย โดยจำหน่ายทั้งในรูปสินค้าบริโภค ที่วางขายในร้านค้าหรือซูเปอร์มาร์เก็ตและจำหน่ายในธุรกิจฟาสต์ฟู้ดไทย ซึ่งขั้นตอนตั้งแต่ออกจากโรงฆ่าชำแหละจนถึงผู้บริโภค แสดงดังภาพประกอบ 5 โดยโรงงานแปรรูปขนาดเล็กจะซื้อไก่จากโรงฆ่าชำแหละของผู้ประกอบการเอกชน หรือจากการนำไก่เข้าเชือดที่โรงเชือดของเทศบาล และนำมาแปรรูป ซึ่ง ไก่แปรรูปที่ส่งออก

มักจะมาจากโรงงานแปรรูปขนาดใหญ่ ในขณะที่โรงงานแปรรูปขนาดเล็กจะผลิตขายภายในประเทศเป็นหลัก

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการแปรรูปไก่แปรรูปของประเทศไทย

ที่มา : ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์.2548

สินค้าไก่แปรรูปที่จำหน่ายในประเทศ ประกอบด้วย ลูกชิ้นไก่ ไส้กรอกไก่ กุนเชียง ไก่ ไก่คาราเกะ (ชุบแป้งทอด) หรือจำหน่ายในรูปเชิงพาณิชย์กรรม ได้แก่ ไก่แปรรูปผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูปและพาสต์ฟู้ดส์ เช่น ไก่ทอดของ KFC แมคโดนัลด์ เซสเตอร์กริลส์ และผลิตภัณฑ์ไก่ประเภทต่าง ๆ ของศรีไทยและซีพีเอฟ

2.2 ตลาดต่างประเทศ

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตไก่อันดับที่ 9 ของโลก (ตาราง 8)รองจากสหรัฐอเมริกา จีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล สหภาพยุโรป เม็กซิโก อินเดีย ญี่ปุ่น และอาร์เจนตินา โดยปี พ.ศ. 2547 ผลิตไก่ได้ 640 ล้านตัว คิดเป็นน้ำหนักประมาณ 900,000 ตัน และในปี พ.ศ. 2548 ผลิตไก่ได้ 678 ล้านตัว คิดเป็นน้ำหนักประมาณ 950,000 ตัน สำหรับปี พ.ศ. 2549 คาดว่าไทยจะผลิตไก่ได้ประมาณ 1.1 ล้านตัน

ตาราง 8 ปริมาณการผลิตไก่ของประเทศผู้ผลิตไก่อระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

ปริมาณ : พันตัน

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
โลก	54,155	54,282	55,952	58,721	60,901
1.สหรัฐอเมริกา	14,467	14,696	15,286	15,870	16,233
2.จีน	9,558	9,898	9,998	10,200	10,350
3.บราซิล	7,449	7,645	8,408	9,360	10,035
4.สหภาพยุโรป	7,788	7,512	7,627	7,625	7,540
5.เม็กซิโก	2,157	2,290	2,389	2,510	2,635
6.อินเดีย	1,400	1,500	1,650	1,900	2,200
7.อาร์เจนตินา	640	750	910	1,080	1,180
8.ญี่ปุ่น	1,107	1,127	1,124	1,165	1,150
9.ไทย	1,275	1,340	900	950	(1,361)1,110

ที่มา : The United States Department of Agriculture (USDA) (พ.ศ. 2548),
World Market and Trade, November 2005 : Online
: กรมปศุสัตว์ .(2549). เขตการค้าเสรี (FTA) กับสินค้าปศุสัตว์ .กลุ่มความร่วมมือ
การปศุสัตว์ระหว่างประเทศ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี . กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์

ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในตลาดไก่สดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์แปรรูป โดยในช่วงที่การส่งออกไก่สดแช่แข็งอยู่ในภาวะถดถอย อันเนื่องมาจากการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิต การส่งออกที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าอย่างเช่น ประเทศจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และการระบาดของโรคไข้หวัดนก ผู้ประกอบการได้หันไปพัฒนาสินค้าไปสู่ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและเป็นสินค้าที่นิยมบริโภคแถบประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป

ตลาดไก่แปรรูปของประเทศไทยในต่างประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามภูมิภาค (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ.2549) ดังนี้

1. ตลาดเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย สำหรับประเทศอื่น ๆ ที่มีการนำเข้าที่สำคัญ คือ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฮ่องกง และสาธารณรัฐเกาหลี(ประเทศเกาหลีใต้) เป็นต้น

2. ตลาดสหภาพยุโรป ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ อังกฤษ ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ในแถบยุโรป สำหรับประเทศอื่น ๆ ที่มีการนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เยอรมนี เบลเยียม และฝรั่งเศส เป็นต้น

3. ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการส่งออกไก่แปรรูป

3.1 ปัญหาด้านการผลิต

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตไก่เนื้อเป็นอันดับที่ 10 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธรัฐบราซิล สหภาพยุโรป เม็กซิโก อินเดีย อาร์เจนตินา รัสเซีย และญี่ปุ่น ทั้งนี้ ประเทศไทยยังมีต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสูงกว่าผู้ผลิตประเทศอื่นๆ ค่อนข้างมาก อันเนื่องมาจากราคาปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสูงกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาของปัจจัยการผลิตต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ไก่พันธุ์

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตไก่ในระดับปู – ย่าพันธุ์ได้เอง จึงต้องอาศัยการนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสและอังกฤษ ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นผู้ผลิตพันธุ์ไก่เนื้อที่มีคุณภาพทั้งนี้เนื่องมาจากไก่ในระดับปู – ย่าพันธุ์ต้องมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และต้องมีการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์อยู่ตลอดเวลา จึงต้องอาศัยการลงทุนค่อนข้างสูงและเสี่ยงต่อภาวะโรคระบาด ดังนั้นผู้ประกอบการฟาร์มไก่พันธุ์ส่วนใหญ่ในประเทศจะเลี้ยงไก่ระดับพ่อ – แม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกไก่เนื้อ ถึงแม้ว่าประเทศไทยไม่สามารถผลิตไก่ระดับปู – ย่าพันธุ์ได้เอง แต่ประเทศไทยมีการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์จนสามารถผลิตไก่ระดับพ่อ – แม่พันธุ์ที่มีคุณภาพได้มากเกินความต้องการใช้ภายในประเทศ ทำให้มีการส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย พม่าและเวียดนาม เป็นต้น

3.1.2 แรงงาน

แรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมไก่แปรรูป สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ แรงงานฝ่ายผลิตและแรงงานฝ่ายควบคุม โดยแรงงานฝ่ายผลิตเป็นแรงงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled) ใช้ในการหมัก ปิ้งเครื่องเทศและตกแต่งเนื้อไก่ให้มีลักษณะตามความต้องการ และแรงงานฝ่ายควบคุมเป็นแรงงานฝีมือ (skilled) ที่ทำหน้าที่ควบคุมเครื่องจักรที่ใช้การผลิต ตลอดจนวิจัยและพัฒนาสูตรอาหารแบบใหม่

แรงงานฝีมือในอุตสาหกรรมไก่แปรรูป จะต้องอาศัยความสามารถสูง เนื่องจากกระบวนการแปรรูปจะต้องมีการตรวจสอบอุณหภูมิและรสชาติที่ต้องการ ถึงแม้ว่ากระบวนการแปรรูปจะอาศัยเครื่องจักรอุปกรณ์ในการผลิต เช่น เครื่องผสมเครื่องเทศ เครื่องทอด เครื่องหนึ่งเครื่องอย่าง เป็นหลักแต่ต้องอาศัยแรงงานที่ใช้ควบคุมเครื่องจักรให้สามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของลูกค้าและวิจัยพัฒนาสูตรอาหาร ให้มีรสชาติแบบใหม่ที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือแรงงานในส่วนนี้มีน้อยและขาดความสามารถ ซึ่งปัญหาแรงงานฝีมือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมจากไก่สดชำแหละแช่แข็งเป็นไก่แปรรูปแช่แข็งเป็นไปได้ค่อนข้างช้า การแก้ไขปัญหาลักษณะที่ขาดแคลนที่ใช้กันในอุตสาหกรรมไก่แปรรูป คือ การว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาควบคุมกระบวนการแปรรูปและอาจมีการส่งแรงงานไปอบรมยังต่างประเทศ

3.1.3 ส่วนผสม

เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ใช้ในการปรุงเนื้อไก่เพื่อให้มีรสตามที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วย แป้งเครื่องเทศ ผักบางชนิดและมายองเนส เป็นต้น เนื่องจากส่วนผสมที่ใช้ในการปรุงเนื้อไก่จะต้องใช้วัตถุดิบหลายชนิดมาประกอบกันและบางชนิดจะต้องมีการนำเข้าเพื่อใช้เป็น ส่วนประกอบที่ทำให้มีรสชาติตามที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งจากการที่ส่วนผสมบางชนิดต้องมีการนำเข้าจากประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป จึงทำให้ต้นทุนของส่วนผสมมีมูลค่าค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับปริมาณที่ใช้ โดยส่วนผสมเมื่อพิจารณาตามประเภทสินค้าที่ส่งออก จะพิจารณาได้ดังนี้

(1) ประเภทอาหารไทย ส่วนผสมที่ใช้จะเป็นวัตถุดิบจากประเทศไทยทั้งหมด เช่น เครื่องแกง พริกไทย เป็นต้น

(2) ประเภทอาหารต่างประเทศ ส่วนผสมของอาหารยุโรปส่วนใหญ่จะใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ในขณะที่ส่วนผสมส่วนใหญ่ของอาหารญี่ปุ่นจะต้องนำเข้าและส่วนน้อยสามารถหาได้ในประเทศ โดยในปัจจุบันได้มีการสนับสนุนให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศเพื่อลดต้นทุนการผลิต

3.1.4 วัตถุดิบ

เนื่องจากวัตถุดิบอาหารสัตว์เป็นวัตถุดิบขั้นต้นที่นำมาเลี้ยงไก่เพื่อผลิตเป็นเนื้อไก่แปรรูป ดังนั้นหากวัตถุดิบอาหารสัตว์ขาดแคลน และราคาแพงเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปอย่างแน่นอน ปัญหาสำคัญ คือ

1) การเก็บภาษี เซอร์ชาร์จ และโควตานำเข้า

- ข้าวโพด มีโควตา ถ้านำเข้านอกโควตาจะเสียภาษี ร้อยละ 77.8 และ เซอร์ชาร์จ 180 บาทต่อตัน

- กากถั่วเหลือง เก็บภาษี ร้อยละ 5 ไม่จำกัดปริมาณนำเข้า แต่มีเงื่อนไขต้องรับซื้อภายในราคาไม่ต่ำกว่า 11 บาท/กก.

- ปลาป่น เก็บภาษี ร้อยละ 15 ไม่มีโควตาและเซอร์ชาร์จ

- ปริมาณและสารอาหารอื่น ๆ เก็บภาษี ร้อยละ 10

2) มาตรการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ เป็นมาตรการที่ประกาศปีต่อปี และมีความล่าช้าในการประกาศ ทำให้ผู้ผลิตไก่มีความไม่แน่นอนในเรื่องวัตถุดิบอาหารสัตว์ ซึ่งทำให้ยากต่อการวางแผนการผลิต อันจะกระทบต่อต้นทุนการผลิตและส่งออกด้วย

3) เนื่องจากระบบค่านาฬิกา 19 ทวี ยุ่งยากซับซ้อน และยังไม่สามารถค่านาฬิกานำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ได้ครบถ้วน

4) วัตถุดิบอาหารสัตว์ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการนับวันจะขาดแคลนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (รายงานของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์วุฒิสภา.2541)

3.1.5 เทคโนโลยี

1) การลงทุนในเครื่องจักร และโรงงาน

ในการผลิตเนื้อไก่แปรรูปจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยจากต่างประเทศ และใช้เงินลงทุนที่สูงประมาณ 120 ล้านบาทต่อ 1 สายการผลิต ดังนั้นหากขาดแคลนเงินทุน หรืออัตราดอกเบี้ยแพงย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการผลิตเนื้อไก่แปรรูปของไทย

2) การวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่

- เนื่องจากสินค้าเนื้อไก่แปรรูปเป็นสินค้าที่ผลิตตามความต้องการของลูกค้า และเป็นสินค้าที่ไทยเริ่มพัฒนาการส่งออกการผลิต ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดขึ้นมา ต้องใช้เงินลงทุนที่สูงบางครั้งต้องซื้ออุปกรณ์บางส่วนเพิ่มเติมขึ้นมา และสินค้าที่ผลิตเพิ่มขึ้นมาใหม่อาจจะไม่ประสบความสำเร็จก็ได้ การลงทุนในด้านนี้เป็นการลงทุนระยะยาวที่ไม่เห็นผลทันที ทำให้ไม่จูงใจต่อการลงทุนด้านนี้เท่าที่ควร

- ปัจจุบันสินค้าแปรรูปแต่ละชนิด จะผลิตในลักษณะทำตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ดังนั้นความได้เปรียบจะอยู่ที่ผู้ซื้อ ที่จะสั่งซื้อจากประเทศใดก็ได้หากสามารถผลิตได้ในราคาต่ำกว่า

3) การขาดแคลนบุคลากรด้านนี้ เนื่องจากความรู้ในการผลิตสินค้าไก่แปรรูป ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านเทคนิค เครื่องจักร และความรู้ในการคิดค้นสูตรผลิตภัณฑ์เป็นความรู้ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ไทยยังขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพด้านนี้อย่างมาก

4) หน่วยงานราชการที่เป็นคนกำหนดมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ เช่น มาตรฐาน HACCP ยังไม่ชัดเจน

3.2 ปัญหาด้านการตลาด

สินค้าไก่แปรรูป ในประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะร้านอาหารจานด่วน (Fast food) เช่น เคเอฟซี แมคโดนัลด์ และเซสเตอร์กริลล์ ซึ่งขายไก่แปรรูปในลักษณะต่าง ๆ เช่น ไก่ทอด

ไก่ย่างและไก่อบ เป็นต้น และบางส่วนจะอยู่ในรูปอาหารไทย เช่น อาหารกิ่งสำเร็จรูปตามร้านสะดวกซื้อเช่น ข้าวอีซี่โกของร้านเซเว่น เป็นต้น

เมื่อพิจารณาขนาดตลาดสินค้าไก่แปรรูป ในประเทศไทยจะพบว่ามีความหลากหลายที่เล็กมาก มีกระจุกตัวตามชุมชนเมืองและศูนย์การค้าต่าง ๆ เท่านั้น การที่ธุรกิจไก่แปรรูป อยู่ในรูปของอาหารจานด่วนเป็นส่วนใหญ่ทำให้การขยายตัวของขนาดตลาดภายในประเทศเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการเปิดสาขาจะต้องเลือกทำเลที่มีลูกค้าเป็นจำนวนมาก ประกอบกับลูกค้าของอาหารจานด่วนยังมีเพียงส่วนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับร้านอาหารประเภทอื่น ๆ

การดำเนินธุรกิจร้านอาหารจานด่วนเป็นลักษณะธุรกิจเฟรนไชส์ ซึ่งจะต้องดำเนินงานในลักษณะที่เหมือนหรืออยู่ภายในขอบเขตที่บริษัทแม่กำหนดไว้และอยู่ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะที่ตกลงกันทำให้สินค้าที่จำหน่ายในร้านอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของเจ้าของร้าน หากไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของเฟรนไชส์ ทำให้การผลิตไก่ที่มีรสชาติตรงตามความต้องการของคนไทยเป็นไปได้ยาก

3.3 ปัญหาด้านการส่งออก

3.3.1 การบริการของรัฐ

โดยเฉพาะการบริการตรวจวิเคราะห์สินค้าที่มีเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป ทำให้ตรวจได้น้อยและล่าช้า ส่งผลให้สินค้าส่งออกต้องรอผลวิเคราะห์นาน และมีต้นทุนในการเก็บรักษา

3.3.2 การแข่งขันและตลาด

1) แม้ว่าไทยจะส่งออกเนื้อไก่แปรรูปไปตลาดญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญนั้น มีการขยายตัวด้านการส่งออกที่สูงมากเช่นกัน

2) การแข่งขันสินค้าล้างบางชนิด เช่น ไก่ห่อกะหล่ำปลี ไก่เสียบไม้ย่าง (ยากิโทริ) ซึ่งส่วนใหญ่ต้องใช้แรงงานมากในการผลิต ผู้ผลิตบางรายได้ย้ายฐานการผลิตจากประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่จีน ทำให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งในตลาดต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่

3) การส่งเนื้อไก่แปรรูปไปตลาด EU ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เนื่องจากต้องเผชิญการแข่งขันทั้งสมาชิกในกลุ่ม และนอกกลุ่ม EU ฉะนั้นจึงไม่ควรนิ่งนอนใจในเรื่องนี้ เพราะมีโอกาสสูญเสียตลาดได้ทุกเมื่อเช่นกัน

4) ค่าเงินบาทที่อ่อนลงในปัจจุบัน ทำให้โอกาสทางการตลาดของไทยมีมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่เคยมองว่าเนื้อไก่ของไทยมีราคาสูง

3.3.3 การกีดกันทางการค้า

ปัจจุบันประเทศสมาชิกต้องเปิดตลาดตามข้อตกลง WTO แต่ WTO ยังไม่มีมาตรฐานสากลที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพสินค้า ทำให้มีบางประเทศกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าสูง

กว่าประเทศผู้นำเข้าทั่วไป เช่น ออสเตรเลีย ที่ตั้งเงื่อนไขเวลาและอุณหภูมิไว้สูง หรือสหรัฐฯ เองก็ใช้มาตรการด้านสุขอนามัย เป็นต้น

3.3.4 ภาวะเศรษฐกิจถดถอย

ประเทศไทยได้เป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่มากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และสหภาพยุโรป โดยส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปของไก่สดแช่แข็ง แต่หลังจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2547 และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทย เหตุนี้ทำให้การส่งออกไก่สดแช่แข็งลดลงมากกว่าร้อยละ 90 เนื่องจากการห้ามนำเข้าของตลาดที่สำคัญ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์มาส่งออกในรูปของไก่แปรรูปมากขึ้น โดยตลาดส่งออกไก่แปรรูป ที่สำคัญมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ สหภาพยุโรป ในสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 50.19 ของมูลค่า การส่งออกทั้งหมด และประเทศญี่ปุ่นในสัดส่วน ร้อยละ 44.17 (ปี พ.ศ. 2549) โดยทั้งสองตลาดนี้ มีมูลค่าการส่งออกรวมกันมากกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าการส่งออกไก่ทั้งหมดของไทย การที่อุตสาหกรรมไก่เนื้อของประเทศไทยต้องพึ่งพาส่งออกหลักเพียงไม่กี่แห่ง เช่น ตลาดญี่ปุ่น และตลาดสหภาพยุโรป ทำให้ประเทศไทยมักได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรง ถ้าหากเกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นในตลาดส่งออกหลักเหล่านี้ อาทิ เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจถดถอยในประเทศญี่ปุ่นทำให้ความต้องการซื้อน้อยลง และการที่สหภาพยุโรปต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในประเทศสมาชิก จึงใช้มาตรการกีดกันทางการค้า สำหรับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกโดยได้กำหนดโควตาภาษีนำเข้าสำหรับไก่แปรรูป จากไทย ซึ่งกำหนดโควตานำเข้าที่ 160,033 ตัน เก็บภาษีในโควตา ร้อยละ 8 และเก็บภาษีนอกโควตา 1,024 ยูโร/ตัน

ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)สรุปสถานการณ์การค้าไก่และผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศในช่วงครึ่งเดือนแรกของปี พ.ศ. 2549 ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศโดยเน้นประเทศสำคัญของโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และประเทศในเอเชีย สรุปว่า ภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องแต่ชะลอตัวลงจากการบริโภคภาคเอกชนและการผลิตภาคอุตสาหกรรมชะลอตัวลง อัตราเงินเฟ้อปรับเพิ่มขึ้นจากราคาพลังงานที่สูงขึ้น การจ้างงานเริ่มชะลอตัวลงตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศ และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ส่วนภาวะเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปขยายตัวดีขึ้นจากการบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ดัชนีภาคอุตสาหกรรมและบริการสูงสุดในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา เช่นเดียวกับการว่างงานที่ต่ำสุด ในรอบ 6 ปี อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันแต่การใช้นโยบายการเงินที่เข้มงวดทำให้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานลดลง ด้วยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2549 อัตราดอกเบี้ยเป็นร้อยละ 3.25 เพิ่มขึ้นจากเดือนมิถุนายนพ.ศ. 2549 ที่มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2.75 ต่อปี ในทำนองเดียวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น จากการลงทุนภาคเอกชน การปรับขึ้นราคาน้ำมันและค่าจ้างแรงงานส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทรงตัวเป็นร้อยละ 0.5 ทั้งนี้อัตราการว่างงานต่ำสุดในรอบ 7 ปี

แต่คาดว่าจะมีการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อลดอัตราเงินเฟ้อในช่วงครึ่งปีหลัง ทางด้านการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดของญี่ปุ่นสูงสุดเป็นประวัติการณ์เนื่องจากการส่งออกรถยนต์ไปสหรัฐอเมริกา และ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ไปจีน ส่วนภาวะเศรษฐกิจในเอเชียโดยรวมยังมีการขยายตัวต่อเนื่อง เนื่องจากการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญ ทางด้านอัตราเงินเฟ้อบางประเทศลดลงเพราะค่าเงินที่สูงขึ้นซึ่งทำให้อัตราการกลางของประเทศ คงอัตราดอกเบี้ย ในขณะที่ประเทศที่อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นจากราคาขายปลีกน้ำมันที่เพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจขยายตัวเร่งขึ้นเช่น ใต้หวันและเกาหลีใต้ เป็นต้น ธนาคารของประเทศดังกล่าวจึงใช้นโยบายการเงินที่เข้มงวดด้วยการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย สำหรับภาวะเศรษฐกิจของไทยธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานว่าในช่วงไตรมาสที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน) ของปี พ.ศ. 2549 เศรษฐกิจชะลอตัวลงจากไตรมาสแรก โดยภาคอุปทานด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชะลอตัวลง แต่ภาคเกษตร(พืชผล) และบริการขยายตัวใกล้เคียงไตรมาสแรก สำหรับด้านอุปสงค์นั้น การบริโภคภาคเอกชนชะลอตัวเล็กน้อย การลงทุนภาคเอกชนชะลอตัวต่อเนื่องจากปีก่อน แต่การส่งออกขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เสถียรภาพของเศรษฐกิจในไตรมาสนี้ ได้รับผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อที่ปรับเพิ่มขึ้น ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล

3.3.5 การระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก

ปัญหาโรคระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย โดยในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2547 ได้มีการพบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศผู้นำเข้าทั้งประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นงดการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทยทั้งในส่วนของเนื้อไก่ชำแหละ และเนื้อไก่แปรรูป อย่างไรก็ตามการแปรรูปเนื้อไก่ที่อุณหภูมิมากกว่า 70 องศาเซลเซียสก็จะทำให้เชื้อไวรัสตาย ทำให้สินค้าไก่แปรรูป ยังสามารถส่งไปยังตลาดสหภาพยุโรปได้ตามปกติ ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาทำการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตก่อนจึงจะอนุญาตให้นำเข้าได้โดยข้อเสนอจะครอบคลุมสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) ต้องมีการรับรองโรงงานผลิตไก่สุกทุก 2 ปี โดยกรมปศุสัตว์ของไทยจะทำหน้าที่ตรวจสอบทุก 6 เดือน
- (2) โรงงานไก่ต้มสุกจะต้องได้รับมาตรฐาน HACCP และมาตรฐานสากล
- (3) ไก่ต้มสุกที่ส่งไปญี่ปุ่น ต้องผ่านกระบวนการความร้อนสูงกว่า 70 องศาเซลเซียส นานกว่า 1 นาที

โดยหลังจากทางประเทศญี่ปุ่นได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาตรวจโรงงานไก่แปรรูปในประเทศไทยแล้ว ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 จึงมีการอนุญาตให้โรงงานที่ผ่านการตรวจสอบทั้ง 22 โรง สามารถส่งออกไปยังญี่ปุ่นได้ ในขณะที่โรงงานอื่น ๆ ไม่สามารถส่งออกได้ จึงนับว่าโรคระบาดหวัดนกส่งผลกระทบโดยตรงต่ออุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทย

ประเทศไทยมีมาตรการเฝ้าระวังและควบคุมการเกิดโรคไข้หวัดนก การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของไทยอย่างเข้มงวดเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2547 ในทุกจังหวัด ถ้ามีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์พบว่าสัตว์ปีกเป็นโรคไข้หวัดนก จะถูกทำลายและฆ่าเชื้อโรคทันที และ

เจ้าของฟาร์มจะได้รับการชดเชยร้อยละ 75 ของมูลค่าตลาด นอกจากนั้นในพื้นที่รัศมี 5 กิโลเมตรจากฟาร์มที่พบเชื้อโรคใช้หัวदनกจะถูกกำหนดเป็นเขตควบคุม มีการตรวจหาเชื้อใช้หัวदनกในสัตว์ปีกทุกฝูงด้วยวิธี cloacal swabs และถ้าพบเชื้อสัตว์ปีกฝูงดังกล่าวจะถูกทำลายและฆ่าเชื้อโรค นอกจากนั้น ในพื้นที่รัศมี 10 กิโลเมตรจะถูกกำหนดเป็นเขตควบคุมการเคลื่อนย้าย โดยสัตว์ปีกทุกตัวภายในพื้นที่นี้จะห้ามเคลื่อนย้ายภายใน 30 วันจนกว่าจะไม่พบเชื้อโรคใช้หัวदनกในพื้นที่นี้

3.3.6 วิธีการคำนวณโควตา

สำหรับสินค้าทั้งไก่หมักเกลือ ไก่วงและไก่แปรรูปของสหภาพยุโรปนั้น เป็นวิธีการคำนวณโควตาภายใต้มาตรา 28 ขององค์การการค้าโลก ที่กำหนด ให้สามารถขึ้นภาษีสินค้าผูกพันได้โดยตกลงกับประเทศคู่ค้า ซึ่งมี 2 วิธีการคำนวณโควตา คือ วิธีที่ 1 ปริมาณการส่งออกเฉลี่ย 3 ปี (พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2545) ร้อยละอัตรา การขยายตัวเฉลี่ย 3 ปี วิธีที่ 2 ปริมาณการส่งออกปีสุดท้าย อัตราการขยายตัว ร้อยละ 10 (ถ้าไม่ถึงปัดขึ้นเป็น ร้อยละ 10 ได้) ซึ่งหลังจากที่สหภาพยุโรปเจรจากับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล เรียบร้อย แล้ว โดยในการเจรจาระหว่างสหภาพยุโรปและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลสำหรับไก่หมักเกลือและไก่วงนั้นใช้วิธีคำนวณวิธีแรก ส่วนไก่แปรรูปนั้นใช้วิธีคำนวณโควตาวิธีที่สอง ซึ่งเมื่อสหภาพยุโรปได้เจรจากับไทยนั้นก็อยู่ที่ว่าไทยจะยอมรับโควตานำเข้าที่เหลือนี้หรือไม่ โดยการเจรจามีขึ้นในวันที่ 21-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ประเด็นที่น่าสนใจคือ โควตาในส่วนของไทยไม่จำเป็นต้องใช้หลักการเหมือนกับที่สหภาพยุโรปเจรจากับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ถึงแม้ว่าสหภาพยุโรปจะตกลงกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล เรียบร้อยแล้วก็ตาม ข้อสรุปของการได้โควตาเท่าใดขึ้นอยู่กับเจรจาต่อรองเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายให้ทางสหภาพยุโรปเพิ่มปริมาณโควตา รวมและเพิ่มโควตารายประเทศ จากปี พ.ศ. 2549 นี้ไทย ส่งออกไก่แปรรูปได้เพียง 110,000 ตัน ซึ่งถ้าคำนวณโควตาวิธีเดียวกันกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลแล้วไทยได้โควตาประมาณ 140,000-150,000 ตัน ซึ่งส่งผลกระทบกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมผลิตไก่แปรรูปเพื่อส่งออก รวมทั้งจะกระทบเกษตรกรผู้เลี้ยงที่กู้เงินมาดำเนินการและผู้ประกอบการ ที่ลงทุนด้านเครื่องจักร สำหรับผลิตไก่แปรรูปไปแล้ว ปัจจุบันไทยมีกำลังการผลิตไก่แปรรูปรวม 5 แสนตันต่อปี อย่างไรก็ตาม ภาคเอกชนไทยเสนอขอโควตาไก่แปรรูป ไปยังตลาดสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2550 ถึง 200,000 ตัน เนื่องจากถ้าไทยได้รับโควตาการส่งออกไก่แปรรูปไปสหภาพยุโรปเพียง 140,000-150,000 ตัน ภายในระยะเวลา 1-2 ปีต่อไป ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปไปสหภาพยุโรปก็จะเต็มตามโควตาแล้ว ในขณะที่ถ้าไทยได้โควตา 200,000 ตันไทยจะมีเวลาปรับตัวประมาณ 3-4 ปี โดยในระหว่างนี้ไทยสามารถหาตลาดมาทดแทนการส่งออกไปสหภาพยุโรป และมีความหวังว่าไทยจะสามารถกลับมาส่งออกไก่สดแช่เย็นและแช่แข็ง ซึ่งรวมทั้งไก่หมักเกลือแช่แข็งได้อีกครั้งหนึ่ง ทำให้อุตสาหกรรมไก่และผลิตภัณฑ์โดยรวมไม่ได้รับผลกระทบมากเท่ากับการมีเวลาปรับตัวเพียง 1-2 ปีเท่านั้น ส่วนไก่หมัก เกลื่อนั้นแม้ไทยยังไม่สามารถส่งออกได้เนื่องจากยังคงมีข่าวการแพร่ระบาดของเชื้อหวัดนกในภูมิภาค แต่ไทยก็สามารถเก็บโควตาส่งออก ไก่หมักเกลือไว้จนกว่า องค์การ โรคระบาดระหว่างประเทศจะประกาศว่าไทยเป็น

เขตปลอดโรคไข้หวัดนก ซึ่งหลังจากนั้นไทยก็จะสามารถใช้โควตาส่งออกไก่หมักเกลือไปยังสหภาพยุโรปได้ (กรุงเทพธุรกิจ.2549: 14)

3.3.7 กฎระเบียบข้อบังคับของประเทศต่าง ๆ

บางประเทศห้ามนำเข้าเนื้อไก่ ทั้งที่ปรุงแต่งและไม่ปรุงแต่งทุกชนิด ยกเว้นการนำเข้าเนื้อไก่ต้มสุกจากบางประเทศที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ว่าเนื้อไก่จากประเทศอื่นอาจมีโรค New castle และ Avian Influenza ไทยเรียกร้องให้บางประเทศ(ออสเตรเลีย)เปิดตลาดเนื้อไก่ต้มสุกมาแล้วเกือบ 13 ปี โดยเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ออสเตรเลียอนุญาตการนำเข้าเนื้อไก่ต้มสุกจากสหรัฐอเมริกา เดนมาร์ก และไทย ภายใต้ข้อกำหนดที่เข้มงวดมาก คือ เนื้อไก่ต้องผ่านการต้มที่อุณหภูมิ 74 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 165 นาทีหรือที่อุณหภูมิ 80 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 125 นาที บางประเทศ ได้มีการจัดทำการศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยงการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศไว้ 18 เดือนแต่ในทางปฏิบัติ จะใช้เวลานานกว่านั้นมาก

ประเทศที่เป็นสมาชิกกลุ่ม Commonwealth และ Organization for Economic Cooperation and Development : OECD มีการประกาศใช้มาตรฐานอาหารของ OECD ประเทศในสหภาพยุโรป EU มีการประกาศมาตรการฉุกเฉินด้านอาหาร ในอนาคต EU จะขยายจำนวนสมาชิกไปยังกลุ่มประเทศในยุโรปกลาง และยุโรปตะวันออก เช่น ฮังการี โปแลนด์ สโลวีเนียและโรมาเนีย จึงทำให้ยุโรปเกือบ ทั้งหมดใช้มาตรฐานอาหารและสินค้าอื่นๆเหมือนกัน

องค์การการค้าโลก (WTO) อนุญาตให้ประเทศสมาชิกใช้มาตรการ Precautionary principle ได้โดยฉับพลัน และไม่จำเป็นต้องปรึกษากับประเทศสมาชิกก่อน

สถานเอกอัครราชทูตฯ เห็นว่า ไทยจำเป็นต้องหาช่องทางพัฒนาคุณภาพสินค้าอาหาร และหาช่องทางแก้ปัญหาระยะยาว เช่น การยอมรับมาตรฐานสินค้าอาหาร จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจา จัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศ และกลุ่มประเทศต่างๆ การผลักดันให้มีการยอมรับมาตรฐานสินค้าอาหาร เช่นมาตรฐาน Codex เป็นต้น

บางประเทศเก็บภาษีนำเข้าสินค้าอาหารในอัตราที่สูง และมีมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าด้วย เช่น การที่ต้องปิดฉลากแสดงรายละเอียด และราคาบนภาชนะที่บรรจุอาหารอย่างละเอียด ซึ่งในทางปฏิบัติ ยากที่จะทำได้ตามต้องการ

อุปสรรคสำคัญของการขยายตลาดไก่ไทย บางประเทศใช้มาตรการกำแพงภาษีเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ ปัจจุบันมีการเรียกเก็บภาษีนำเข้าไก่สด ไก่แช่เย็น และไก่แช่แข็งในอัตราสูงถึงร้อยละ 80 ทำให้ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตภายในประเทศได้ ได้กำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การนำเข้าสินค้าอย่างค่อนข้างเข้มงวด รวมทั้งการมอบหมายให้หน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ประเภทต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การนำเข้าเนื้อไก่ของบางประเทศมีเงื่อนไขสำคัญว่า ต้องเป็นไก่ที่ผ่านขั้นตอนการฆ่าและของฮาลาล เพราะประชากร นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งกลุ่มที่เคร่งครัด จะบริโภคเนื้อไก่ที่ผ่านกระบวนการฮาลาลเท่านั้น

การใช้ระเบียบการนำเข้า และมีมาตรฐานด้านสุขอนามัยเช่นเดียวกับประเทศสมาชิก Gulf Cooperation Council : GCC แต่ Gulf Standards ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้มีลักษณะกีดกันหรือเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอุปสรรคทางการค้าต่อประเทศอื่น หรือเพื่อปกป้องตลาดและคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ แต่อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา จะมีการห้ามนำเข้าต่อเมื่อมีการตรวจพบว่าสินค้าอาจมีโรคหรือสารปนเปื้อน เช่น New Castle Disease สาร Salmonella สารเร่งการเติบโตที่ชื่อ Stercoraceous Hormones เป็นต้น

ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถเสนอราคาที่จะแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่นได้ โดยเฉพาะ ผู้ครองตลาด สาเหตุที่สามารถส่งออกเนื้อไก่ได้ในราคาถูก และยึดครองตลาดได้เป็นเวลานาน เนื่องจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ผลิตในฝรั่งเศส ใน EU และในประเทศสหพันธรัฐบราซิล ได้รับการอุดหนุนเพื่อการส่งออกมายังตลาดตะวันออกกลางเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ สินค้าจากฝรั่งเศสและจากประเทศในกลุ่ม EU ยังมีภาพลักษณ์ดี เป็นที่ยอมรับในตลาด
- 2) ประเทศสหพันธรัฐบราซิลใช้แนวทางกระตุ้นการนำเข้าของประเทศในตะวันออกกลางโดยการให้ credit term ซึ่งเป็นที่พอใจของผู้นำเข้า ประกอบกับสินค้าไก่แช่แข็งของประเทศสหพันธรัฐบราซิล (โดยเฉพาะตรา Sadia) ได้เข้าสู่ตลาดโอมานมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว ผู้บริโภคจึงมีความเชื่อมั่นต่อตราสินค้าสูง (Brand Loyalty)
- 3) รัฐบาลของประเทศผู้ส่งออกรายใหม่ คือซาอุดีอาระเบีย ได้ให้การอุดหนุนในด้านต่างๆ แก่ผู้ผลิตเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น การให้เงินอุดหนุน การให้เงินสนับสนุนช่วยค่าอาหารสัตว์ ค่ายา และค่าซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศ
- 4) ในระยะปัจจุบัน ไก่สดที่ผลิตในโอมานได้เข้าสู่ตลาด และได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคมากขึ้น โดยผู้ผลิตและผู้จำหน่ายได้พยายามช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดโดยการขายตัดราคาทำให้ราคายังถูกลง การแข่งขันจึงมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อการดำเนินโครงการขนาดใหญ่เพื่อผลิตไก่แบบครบวงจร (Integrated Poultry Project) ที่กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ โดยเอกชนโอมานหลายโครงการแล้วเสร็จ(ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.2550:ออนไลน์)

สรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรค คือปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดนก ส่งผลให้ไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งได้ แต่วิกฤติกลับเป็นโอกาสให้ประเทศไทยสามารถส่งออกไก่แปรรูปได้เพิ่มขึ้น ปัญหาจากมาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดของบางประเทศที่อ้างว่าไทยไม่ปลอดโรคไข้หวัดนก และโรค New Castle จึงไม่ยอมส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานไก่ของไทย ปัญหาจากการกำหนดโควตานำเข้าของประเทศผู้นำเข้าบางประเทศ เช่น สหภาพยุโรป ปัญหาจากต้นทุนในการผลิต ของประเทศคู่แข่งที่มีต่ำกว่าของไทย เช่น จีน ประเทศสหพันธรัฐบราซิล รวมทั้งประเทศมีการสนับสนุนการส่งออก เช่น สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การพัฒนาตลาดในปัจจุบันยังเป็นข้อจำกัดของอุตสาหกรรมไก่เนื้อไทยในปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2550 โดยภาคการส่งออกซึ่งเป็นกลไกหลักต้องเผชิญกับข้อจำกัดการส่งออกในตลาดสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นจึงทำให้การขยายตัวการปริมาณการผลิตถูกขับเคลื่อนด้วยการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น โดยโรคไข้หวัดนกยังคงเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการผลิตไก่เนื้อแต่ทำให้ความสามารถการส่งออกเนื้อไก่ลดลง ส่วนการบริโภคลดลงเนื่องจากข่าวการตายของผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก

สำหรับในการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 โดยเฉพาะการนำเข้าไก่แปรรูปจากไทย แม้ว่าจะมีข่าวการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก และสหภาพยุโรปห้ามนำเข้าไก่สดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยก็ตาม แต่ในปี พ.ศ. 2550 การนำเข้าเนื้อไก่และ ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของสหภาพยุโรป ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากคำตัดสินขององค์การการค้าโลกที่ให้สหภาพยุโรปลดภาษีนำเข้า สำหรับไก่หมักเกลือให้ไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และ กำลังการผลิตไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถานการณ์ในด้านการผลิตและการตลาดเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของสหภาพยุโรปที่เริ่มฟื้นตัวนั้นนับว่าเป็นสัญญาณที่ดีสำหรับผู้ส่งออก เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทย

แต่ปัญหาใหญ่ในการส่งออกไก่และผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2550 คือกรณีที่ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2549 สหภาพยุโรป ประกาศจะปรับระบบการนำเข้าสินค้าไก่แปรรูป ไก่หมักเกลือและไก่วงที่นำเข้าจากทั่วโลกเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตในประเทศ โดยมีการกำหนดโควตาการนำเข้า ส่วนอัตรากาสิโน โควตายังคงเท่ากับก่อนที่จะมีการกำหนดโควตา ส่วนกาสิโนนอกโควตานั้นอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยสหภาพยุโรปจะมีการเจรจากำหนดโควตากับผู้ส่งออก รายใหญ่ 2 ประเทศคือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและไทย ซึ่งทั้งสองประเทศเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก การเจรจากับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีสินค้าเนื้อไก่หมักเกลือ เนื้อไก่วง และเนื้อไก่แปรรูป โดยการเจรจานั้นดำเนินการเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากในปัจจุบันประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเป็นประเทศผู้ส่งออกไก่หมักเกลือไปยังสหภาพยุโรปมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนการเจรจากับไทยมีเพียง สินค้าไก่หมักเกลือ และเนื้อไก่แปรรูป โดยการเจรจายังไม่เรียบร้อย คาดว่าทางสหภาพยุโรปจะประกาศมาตรการจำกัด โควตานำเข้าพร้อมการปรับขึ้น ภาษีในอัตราใหม่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ. 2550 ล่าช้ากว่าเดิมที่กำหนดไว้ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550

จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยเกือบทั้งหมดเป็นการส่งออกไก่แปรรูป เนื่องจากไทยยังไม่ได้มีการรับรองจากองค์การโรคระบาดระหว่างประเทศว่า เป็นเขตปลอดโรคไข้หวัดนก ทำให้ไทยยังไม่สามารถส่งออกเนื้อไก่แช่เย็นแช่แข็งได้ สหภาพยุโรปเป็นตลาดหลักในการส่งออกไก่แปรรูป ส่วนชิ้นเนื้ออก และประเทศญี่ปุ่น เป็นตลาดหลักรองรับเนื้อไก่ถอดกระดูกส่วนเนื้อน่อง สะโพกและขา ดังนั้นการเจรจาในเรื่องโควตานำเข้า

ไก่แปรรูปของสหภาพยุโรปของประเทศไทยนั้นเท่ากับว่า เป็นตัวกำหนดอนาคตของการส่งออกไก่แปรรูป โดยถ้าไทยได้โควตาเพียง 140,000-150,000 ตัน ผู้ส่งออกและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่เนื้อของไทยจะมีเวลาในการปรับตัวเพียง 1-2 ปี ซึ่งจะสามารถส่งออกได้เต็มตามโควตาที่ได้รับ รวมทั้งในการเร่งหาตลาดใหม่ทดแทนและ การปรับปริมาณการเลี้ยง รวมทั้งไก่แปรรูปให้สอดคล้องกับปริมาณการส่งออก แต่ถ้าไทยสามารถเจรจา ให้ได้โควตาเพิ่มเป็น 200,000 ตัน ผู้ส่งออกและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่ของไทย จะมีเวลาปรับตัวนานขึ้นเป็น 3-4 ปี และด้วยความหวังว่าเมื่อถึงเวลานั้น นอกจากการปรับตัวแล้วจะมีตัวช่วยคือ ไทยอาจจะได้รับการประกาศเป็นเขตปลอดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้ไทยสามารถ ส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งอีกครั้งหนึ่งด้วย

4. นโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป

อุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ สามารถทำรายได้สูงถึงปีละกว่าสี่แสนล้านบาท และยังเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศเกือบทั้งหมด ช่วยให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ภาคการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมห้องเย็น และอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ การขนส่ง

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้อุตสาหกรรมอาหารนี้สามารถมีศักยภาพอย่างครบวงจร คือการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการผลิต เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันมีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอากร (Non — tariff barrier) มากีดกันการค้าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเกษตร (Good Agricultural Practice: GAP) หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (Good Manufacturing Practice: GMP) และการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point : HACCP) เป็นต้น

ทั้งนี้ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะขยายตลาดสินค้าเกษตร เพื่อให้ไทยเป็นครัวของโลกนั้น รัฐบาลไทยได้ให้ความสนใจเรื่องความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) ของประเทศอย่างชัดเจนโดยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2547 เป็นปีรณรงค์ด้าน Food Safety การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้นโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล และทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารมีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

นอกจากนี้วิทยาการทางเทคโนโลยีชีวภาพในปัจจุบันได้ก้าวหน้าไปมาก ทำให้ประเทศคู่ค้ามีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลงซึ่งหากไม่มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว ก็จะทำให้อุตสาหกรรมอาหารของไทยประสบปัญหาในการแข่งขันในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547) ดังนี้

4.1 รัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนของเอกชน เช่น มีการนำเข้าปุ๋ย ปา พันธ์ไก่เนื้อจากต่างประเทศเพื่อผลิตเนื้อไก่ให้ได้ตามเป้าที่กำหนด นอกจากนี้ในการเกิดโรคไข้หวัดนกทำให้รัฐบาลไทยได้ออกประกาศมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการกับโรคไข้หวัดนกและสนับสนุนอุตสาหกรรมสัตว์ปีกภายในประเทศทั้งเกษตรกรรายย่อยและผู้แปรรูป มาตรการนี้รวมถึงโครงการณรงค์เพื่อกำจัดโรคไข้หวัด การจ่ายชดเชยให้ฟาร์มสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบ การยกเว้นค่าธรรมเนียมให้ โรงฆ่าสัตว์ปีก และ การขยายเวลาช่วยเหลือแรงงานว่างงาน

รัฐบาลไทยปกป้องตลาดสัตว์ปีกในประเทศโดยอัตราภาษีนำเข้าที่ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลกสูง ทั้งนี้การนำเข้าเนื้อไก่แช่เย็นและแช่แข็งต้องเสียอัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 30 ส่วนอัตราภาษีนำเข้าเนื้อไก่ปรุงสุกเป็นร้อยละ 40 และต้องเสียค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าเนื้อไก่สดอีกตันละประมาณ 250 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ

บางครั้งกรมปศุสัตว์ไม่เชื่อฟังคำแนะนำขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ เช่น องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศแนะนำว่าไม่ควรห้ามนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศที่เกิดโรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง (Low Pathogenic Avian Influenza: LPAI) แต่ประเทศไทยก็ยังห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดและผลิตภัณฑ์จากรัฐ California , North Carolina, Missouri ซึ่งเกิดโรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา

นอกจากนั้น ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 กรมปศุสัตว์ได้เริ่มต้นการใช้ requirement ในการตรวจสอบฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์ในประเทศผู้ส่งออกที่ต้องการส่งออกสัตว์มีชีวิตและผลิตภัณฑ์มายังไทย ซึ่งไม่ได้รับการตอบสนองจากประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากส่งผลกระทบอย่างมากต่อการค้าสัตว์ปีกของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะพันธุ์สัตว์ปีกและเนื้อไก่วงกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จในการสร้างความมั่นใจให้กรมปศุสัตว์ในการยอมรับระบบตรวจสอบแบบ system audit แทนระบบการตรวจสอบแบบ plant-by-plant หรือระบบ farm-by-farm อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยเห็นด้วยกับผู้ประกอบการไก่เนื้อที่ต้องการให้ละเว้น (waive) เรื่องดังกล่าวไว้ก่อนเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสียหายต่อการส่งออกเนื้อไก่ของไทย

4.2 รัฐบาลไทยมีนโยบายเชิงรุกในการขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และสร้างพันธมิตรที่แน่นแฟ้นกับประเทศคู่ค้า จึงให้ความสำคัญในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในปัจจุบันไทยได้ทำความตกลงการค้าทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ จำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศออสเตรเลีย, ประเทศนิวซีแลนด์, ประเทศอินเดีย, BIMST-EC, ประเทศเปรู และประเทศบาร์เรน โดยในระดับทวิภาคีไทยได้ทำความตกลงแล้วกับบาร์เรน จีน อินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ จัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) กับสินค้าปศุสัตว์ การจัดทำเขตการค้าเสรีมีหลักการสำคัญในการทะลวงกำแพงภาษีศุลกากรระหว่างกัน และขจัดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีต่างๆที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย เช่น โควตาภาษี มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช การอุดหนุนทั้งการผลิตภายในประเทศและการส่งออก การได้ส่วนในข้อหาทุบตลาด หรือ อุปสรรคด้านการห้ามการนำเข้า

สินค้าเกษตร เป็นต้น รวมทั้งรุกรายตลาดการค้าและการลงทุน กระจายแหล่งส่งออกและนำเข้า สร้างพันธมิตรที่จะเกื้อกูลกันทางเศรษฐกิจแก้ไข ป้องกันปัญหา อุปสรรค และหาช่องทางขยายการค้า และการลงทุน การทำเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้า จึงเป็นยุทธวิธีสำคัญด้านหนึ่งที่ใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยให้ความสำคัญลำดับต้นๆ แก่ประเทศที่เป็นหรือมีแนวโน้มจะเป็นตลาดใหญ่ ใหญ่ของไทย

การจัดทำเขตการค้าเสรีได้ส่งผลกระทบด้านบวกต่อเศรษฐกิจการค้าระหว่าง ประเทศ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แต่อย่างไรก็ตามไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผลกระทบด้านลบก็ มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนคนไทยอย่างใหญ่หลวงด้วยเช่นกัน ถ้าการ ปฏิบัติตามหลักการที่คาดหวังไว้กับการปฏิบัติที่เป็นจริงไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น การบังคับให้ ประเทศกำลังพัฒนาเปิดตลาดรับสินค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเสรี แต่ในทางตรงข้าม ประเทศที่พัฒนาแล้วยังคงดำเนินการและมีมาตรการต่าง ๆ ที่กีดกันไม่ให้สินค้าเกษตรเข้าประเทศ ได้อย่างเสรี นอกจากนี้สินค้าเกษตรหลายรายการประสบปัญหาด้านการแข่งขันกับสินค้านำเข้าจาก ต่างประเทศที่ไหลเข้ามาพร้อมกับเงื่อนไขการลดภาษี และทำให้เกษตรกรรายย่อยที่ผลิตสินค้าชนิด นั้นต้องเผชิญกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับสินค้าเกษตร ราคาถูกจากต่างประเทศได้ ส่งผลให้การผลิตและปริมาณการผลิตภายในประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว จนอยู่ในฐานะที่ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ ต้องนำเข้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเกษตรกร นอกจากนี้ FTA ก็ไม่ได้เอื้อประโยชน์ให้ เกษตรกรรายย่อยได้รับส่วนแบ่งทางการตลาดที่สมเหตุสมผลกับแรงงานการผลิตและต้นทุนที่ได้ลง ไป แต่ผลประโยชน์กลับตกอยู่แก่กลุ่มทุนธุรกิจการเกษตรครบวงจร เป็นต้น

4.3 รัฐบาลมีแนวทางการเจรจาความตกลงการค้าเสรี การเจรจาความตกลง การค้าเสรี แบ่งกลุ่มการเจรจาออกเป็น 2 กรอบ คือ กรอบการลดภาษี เป็นการเจรจาเพื่อขอให้มีการ ลดภาษีในทุกรายการสินค้าให้เหลือร้อยละ 0 เร็วที่สุด มีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็น หน่วยงานหลักในการเจรจา และกรอบการเจรจาด้านสุขอนามัย เป็นการเจรจาเพื่อขอให้ประเทศคู่ค้า ผ่อนผันความเข้มงวดในการปฏิบัติทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของประเทศคู่ค้า มี สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการเจรจา (กรมปศุสัตว์. 2549)

5. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) ต้องเร่งกำจัดโรคใช้หวัดนกในประเทศไทย
- 2) ปรับเปลี่ยนการส่งออกจากไก่สดแช่เย็นแช่แข็งเป็นการส่งออกไก่แปรรูป
- 3) เร่งเจรจาและประสานกับหน่วยงานด้านสุขอนามัยของประเทศคู่ค้าให้จัดส่ง คณะเจ้าหน้าที่เดินทางมาตรวจสอบและรับรองโรงงานไก่ของไทย เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการ ส่งออกให้มากยิ่งขึ้น

4) เร่งเจรจาและประสานกับประเทศที่มีการกำหนดโควตานำเข้าให้จัดสรรโควตาให้กับประเทศไทยเพิ่มขึ้น

5) พัฒนาการเลี้ยง การผลิต และการแปรรูปให้มีต้นทุนที่ต่ำลง เพื่อให้สามารถแข่งขันในด้านราคาได้

6) ขยายการส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ โดยการเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้า (Counter Trade) หรือการให้เครดิตระยะยาวกับบางประเทศ เป็นต้น

7) ด้านการส่งออกและการตลาด หน่วยงานของรัฐโดยกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศควรร่วมกันศึกษาและนำกฎระเบียบการนำเข้าของประเทศต่าง ๆ ออกเผยแพร่แก่ภาคเอกชนเพื่อหามาตรการเชิงรุกทางด้านการตลาดและการตอบโต้กับประเทศที่ออกกฎระเบียบเพื่อกีดกันทางการค้า

8) รัฐควรส่งเสริมการจัดระบบการขนส่งและบริการด้านการขนส่งสินค้าอุตสาหกรรมอาหารเพื่อให้มีต้นทุนต่ำและเอื้อต่อการส่งออก

9) ด้านโรคระบาดในสัตว์ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในสินค้าอุตสาหกรรมอาหารของไทยและป้องกันผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม รัฐบาลควรมีมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขโรคระบาดในสัตว์ คือ จัดให้มีระบบการเตือนภัยและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนป้องกันและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งเพิ่มการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการตรวจหาโรคระบาดในสัตว์และรับรองผลิตภัณฑ์อาหารจากสัตว์ก่อนนำออกจำหน่าย ตลอดจนกำหนดให้ผู้ผลิตต้องแจ้งที่มาของผลิตภัณฑ์ จากสัตว์ที่วางจำหน่าย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 : การส่งออกไก่แปรรูปและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย

1.การส่งออกไก่แปรรูป

การส่งออกไก่แปรรูปมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งสาเหตุที่การส่งออกไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นรวดเร็วเนื่องจาก เป็นการเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าและเป็นการหลีกเลี่ยงจากการแข่งขันทางด้านราคากับสินค้าไก่ชำแหละจากจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังเผชิญปัญหาเรื่องสุขอนามัยน้อยกว่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งด้วย

การส่งออกไก่แปรรูปของไทยมีตลาดสำคัญอยู่ที่ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น โดยในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ประเทศอังกฤษ และประเทศเนเธอร์แลนด์ มีมูลค่า 338,804,234 ดอลลาร์ 252,194,321 ดอลลาร์และ 73,889,007 ดอลลาร์ ตามลำดับ (ตาราง 9)

แนวโน้มการส่งออกรายเดือนของประเทศไทย จะมีการส่งออกมากในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายนของทุก ๆ ปี เนื่องจากเป็นช่วงที่ใกล้เทศกาลสิ้นปี ผู้บริโภคในประเทศนำเข้าจะมีความต้องการสินค้าอาหารค่อนข้างมาก โดยตลาดส่งออกอื่น ๆ นอกจากตลาดสหภาพยุโรปและญี่ปุ่น คือ ตลาดฮ่องกง พม่าและสิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากประเทศเหล่านี้รับซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าตลาดอื่น ๆ ทำให้ผู้ประกอบการนิยมหันมาผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดหลักมากกว่า (ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์ .2548)

เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปในตลาดญี่ปุ่น จะพบว่าสินค้าไก่แปรรูปที่ไทยส่งออกไปจะเป็นลักษณะ Consumer product ในขณะที่ไก่แปรรูปของสหรัฐอเมริกาที่ส่งไปญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ใช้ในเชิงพาณิชย์สำหรับอาหารฟาสต์ฟู้ดส์ หรือภัตตาคาร ดังนั้น ในตลาดญี่ปุ่น ประเทศไทยน่าจะมีศักยภาพดีที่สุด ถึงแม้ว่าจะผลิตเนื้อไก่ได้น้อยกว่าประเทศคู่แข่งอย่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธรัฐบราซิล และประเทศสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่ประเทศไทยมีปริมาณสินค้าส่งออกได้อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งคุณภาพและฝีมือการผลิตของประเทศไทยเหนือกว่าคู่แข่ง สามารถผลิตเนื้อไก่แปรรูปได้หลากหลายตามความต้องการของตลาด ซึ่งประเทศคู่แข่งไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

ตาราง 9 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

ประเทศ	สถิติการส่งออกของประเทศไทย				
	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549
โลก	305,966,788	383,145,975	515,438,162	684,317,959	767,166,048
ญี่ปุ่น	109,399,210	153,061,348	253,819,059	332,345,324	338,804,234
อังกฤษ	103,200,333	115,755,825	135,750,855	197,677,557	252,194,321
เนเธอร์แลนด์	44,604,064	47,404,510	51,406,888	68,740,477	73,889,007
เยอรมนี	11,026,255	17,832,167	24,626,711	26,036,640	32,444,170
ฮ่องกง	9,458,801	10,312,996	11,163,614	16,656,069	19,156,009
ฝรั่งเศส	4,904,485	10,231,830	2,297,605	1,921,617	1,039,651
ไอร์แลนด์	4,943,102	8,045,126	11,163,614	16,656,069	19,156,009
สิงคโปร์	7,810,403	7,561,285	11,163,614	166,561,069	19,156,009
แคนาดา	1,240,633	4,121,369	11,163,614	16,656,069	19,156,009
เกาหลีใต้	2,672,678	3,682,964	12,461,815	7,998,795	8,161,680
เบลเยียม	3,506,469	3,022,660	2,192,889	4,278,948	3,516,287
สวีเดน	660,888	541,289	617,650	946,622	3,164,879
คูเวต	312,291	402,464	66,445	0	0
สเปน	63,330	249,490	0	1,126,136	299,141
สวิตเซอร์แลนด์	0	148,496	99,525	150,495	155,589

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเทศ	สถิติการส่งออกของประเทศไทย				
	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549
อาหรับเอมิเรต	94,999	137,036	46,086	286,499	0
ซาอุดีอาระเบีย	1,226,224	115,691	0	0	0
โรมาเนีย	0	65,894	46,086	286,499	0
เดนมาร์ก	441,715	65,311	499,232	1,736,876	2,704,291
เลบานอน	17,049	63,591	0	0	0
โอมาน	31,898	62,069	0	0	0
ไต้หวัน	0	53,741	0	0	0
มอรัคโค	28,916	51,409	25,957	0	0
จอร์แดน	90,252	50,449	0	0	36,982
อียิปต์	19,791	34,106	0	0	0
สวาซิแลนด์	0	25,992	0	0	0
จีน	13,301	21,429	0	0	0
ฟิลิปปินส์	0	18,203	0	2,577	0
อัฟริกาใต้	13,069	7,225	0	0	405,142
สหรัฐอเมริกา	0	10	0	120,605	7,579
เวียดนาม	13,713	0	0	0	82,880
บรูไน ดารุสซาลัม	0	0	0	0	0
บัลแกเรีย	172,662	0	0	0	0
กัมพูชา	257	0	0	0	0
อิตาลี	0	0	0	0	0
เกาหลีเหนือ	0	0	327,465	58,721	223,133

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก (พ.ศ.2549) . *Thailand Export Statistics. Commodity : 160232 , Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers. Calendar Year: 2002 – 2006*

ตาราง 10 ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังตลาดต่างประเทศที่สำคัญ 5 อันดับ
แรก ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ญี่ปุ่น	36,998,965 (35.86)	50,640,922 (39.88)	84,069,702 (48.33)	113,238,065 (48.49)	110,667,845 (44.19)
อังกฤษ	33,184,937 (32.16)	37,886,005 (29.84)	43,939,270 (25.26)	66,550,230 (28.50)	82,839,111 (33.08)
เนเธอร์แลนด์	16,657,123 (16.14)	16,920,970 (13.33)	18,651,547 (10.72)	23,615,497 (10.11)	23,910,680 (9.55)
เยอรมนี	3,504,090 (3.40)	5,972,543 (4.70)	8,962,218 (5.15)	9,369,386 (4.01)	10,590,127 (4.23)
ไอร์แลนด์	1,747,693 (1.64)	2,833,701 (2.23)	4,338,057 (2.49)	6,598,773 (2.83)	6,938,315 (2.77)
ประเทศอื่น ๆ	11,086,361 (16.44)	12,729,891 (18.87)	13,999,223 (20.76)	14,137,242 (20.96)	15,497,975 (22.97)

ที่มา : กรมศุลกากร.(2549). สถิติการนำเข้าและส่งออก. กรุงเทพมหานคร :
กรมศุลกากร.

ถึงแม้ประเทศจีนจะมีการขยายการส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเข้าร่วมลงทุนและตั้งฐานการผลิตในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น กลุ่ม คาโตกิชิของญี่ปุ่น รวมถึงเครือเจริญโภคภัณฑ์ของไทย แต่ประเทศไทยยังมีความได้เปรียบในหลาย ด้าน เช่น คุณภาพแรงงาน และความรู้ในด้านเครื่องจักร ทำให้ประเทศจีนต้องขายสินค้าในราคา ที่ต่ำกว่าประเทศไทย นอกจากนี้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในบางช่วงยังไม่สามารถผลิตสินค้า ได้เพียงพอกับความต้องการในประเทศ แต่เนื่องจากความจำเป็นที่ต้องส่งออกในด้านการส่งเสริม การลงทุนของภาครัฐบาล และความต้องการเงินตราของประเทศ

นอกจากปัจจัยในด้านความต้องการของผู้บริโภคแล้ว ปัจจัยที่ทำให้ไก่แปรรูปจาก ประเทศไทยสามารถส่งออกได้มากขึ้น คือ คุณภาพเนื้อไก่ ซึ่งมีสีเนื้อและหนังเป็นที่ต้องการตาม ความนิยมของผู้บริโภค และสามารถกำหนดน้ำหนักในแต่ละชิ้นได้แน่นอน เหมาะสมสำหรับใช้เป็น วัตถุดิบในการผลิตเป็นอาหารสำเร็จรูป ซึ่งนับว่าเป็นคุณสมบัติพิเศษของไก่ไทย

จากข้อมูลของ Global Agricultural Information Network(GAIN) (2549.) ซึ่งเป็น หน่วยงานของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าการผลิตเนื้อไก่ของสหราชอาณาจักรใน ปี พ.ศ. 2549 เป็น 1,280 พันตัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 จำนวน 10,000 ตัน ในขณะที่การ บริโภคเนื้อไก่เป็น 1,560 พันตัน เพิ่มขึ้นถึง 20,000 ตัน จึงเป็นโอกาสทางการตลาดของเนื้อ

ไก่แปรรูป(further) จากประเทศไทย ท่ามกลางการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในโรมานีเย โครเอเชียและตุรกี ซึ่งมีชายแดนติดประเทศอิตาลี ส่วนตลาดญี่ปุ่นนั้น GAIN คาดว่าความต้องการบริโภคจาก food service อ่อนตัวลงประกอบกับปริมาณสต็อกเนื้อไก่ไม่พุ่งสูงเพิ่มขึ้นจากก่อนถึงร้อยละ 40 โดยมีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ทั้งหมดของญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2549 เท่ากับปี พ.ศ.2548 เป็น 1.88 ล้านตัน ทั้งนี้การนำเข้าเนื้อไก่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4 เป็น 720 พันตัน ซึ่งการนำเข้าเนื้อไก่แช่เย็นแช่แข็งลดลงร้อยละ 9 เป็น 380 พันตัน และ การนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 เป็น 340 พันตัน ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นคู่ค้าเนื้อไก่แปรรูปที่มีความสำคัญเป็นลำดับสองรองจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยปี พ.ศ. 2548 ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 178 พันตัน หรือร้อยละ 54 และนำเข้าจากประเทศไทยจำนวน 99 พันตัน หรือร้อยละ 44 ของปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปทั้งหมด

2. ตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญของประเทศไทย

2.1 ตลาดประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกสำคัญ และเป็นตลาดหลักของการส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ของประเทศไทย โดยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นประมาณเกือบร้อยละ 80 ของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมดของไทย แต่ปัจจุบันภาวการณ์แข่งขันของตลาดผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ในประเทศญี่ปุ่นสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่จีนได้พัฒนาการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีข้อได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ทำให้สามารถขยายการตลาดได้ดี ในขณะที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เป็นผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดในประเทศญี่ปุ่นให้กับจีน

การที่อุตสาหกรรมไก่เนื้อของประเทศไทยต้องพึ่งพาตลาดส่งออกหลักเพียงไม่กี่แห่ง เช่น ตลาดญี่ปุ่น และตลาดสหภาพยุโรป ทำให้ประเทศไทยมักได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรง ถ้าหากเกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นในตลาดส่งออกหลักเหล่านี้ อาทิ เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจถดถอยในประเทศญี่ปุ่นทำให้ความต้องการซื้อน้อยลง และการที่สหภาพยุโรปต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในประเทศสมาชิก จึงใช้มาตรการกีดกันทางการค้า สำหรับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกโดยได้กำหนดโควตาภาษีนำเข้าสำหรับไก่แปรรูปแช่แข็งจากไทย ซึ่งกำหนดโควตานำเข้าที่ 160,033 ตัน เก็บภาษีในโควตาร้อยละ 8 และเก็บภาษีนอกโควตา 1,024 ยูโร/ตัน

การผลิตและการบริโภค ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญประเทศหนึ่งของโลก การผลิตเนื้อไก่ของประเทศไทยมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและสามารถผลิตเนื้อไก่เพื่อใช้ในการบริโภคภายในประเทศได้เองเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ จึงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ดังตารางที่ 7 จะพบว่าปริมาณการผลิตเนื้อไก่ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้นประเทศญี่ปุ่นจึงต้องมีการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับปริมาณความต้องการบริโภคภายในประเทศ

โดยโครงสร้างการนำเข้าไก่สดและไก่แปรรูปของประเทศญี่ปุ่นแบ่งออกเป็นการนำเข้าไก่สดทั้งตัวหรือแช่เย็นจากประเทศสหรัฐอเมริกา นำเข้าในรูปของไก่สดทั้งตัวแช่แข็งจากประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล เดนมาร์กและไทย นำเข้าในรูปของน่องไก่ติดกระดูกแช่แข็งจากประเทศสหรัฐอเมริกา ไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ชนิดของสินค้าเนื้อไก่ที่ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดในประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด คือ เนื้อและส่วนอื่นของไก่ ดับไก่แช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป (ตาราง 11) (ราชศักดิ์ ปรีชญบริรักษ์ .2548)

ตาราง11 การนำเข้าไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปของประเทศญี่ปุ่น

ชนิดสินค้า	นำเข้าจากประเทศ
1. ไก่สดทั้งตัวหรือแช่เย็น	สหรัฐอเมริกา
2. ไก่สดทั้งตัวแช่แข็ง	ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล เดนมาร์ก ไทย อังการี จีน
3. น่องไก่ติดกระดูกแช่แข็ง	สหรัฐอเมริกา ไทย ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล
4. เนื้อและส่วนอื่นของไก่	ไทย สหรัฐอเมริกา ซิลี จีน อินโดนีเซีย ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล
5. ดับไก่แช่แข็ง	ไทย จีน
6. เนื้อไก่แปรรูป	ไทย สหรัฐอเมริกา จีน ไต้หวัน

ที่มา : สิริกร คุณขุนทด (2549) .การวิเคราะห์อุปสงค์นำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น.กรุงเทพมหานคร.

2.1.1 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป

ประเทศญี่ปุ่นมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และไทย โดยมีขั้นตอนในการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีก (สิริกร.2549) ดังนี้

1. เมื่อคณะกรรมการตรวจรับรองโรงงานฆ่าสัตว์ปีกเพื่อการส่งออก ซึ่งภายใต้การตรวจและควบคุมคุณภาพของกองสัตว์แพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ ได้ทำการตรวจโรงงานฆ่าสัตว์ปีกของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง และรับรองให้เป็นโรงงานที่สามารถผลิตเพื่อการส่งออกได้ คณะกรรมการชุดดังกล่าวจะให้หมายเลขประจำโรงงาน (EST.No) ให้แก่โรงงานที่ถูกรับรองนั้น ๆ ในขณะเดียวกัน กรมปศุสัตว์ก็จะแจ้งให้รัฐบาลญี่ปุ่นทราบถึงผลการรับรองและหมายเลขประจำโรงงานดังกล่าวด้วย รัฐบาลญี่ปุ่นจะตอบรับโดยอนุญาตให้โรงงานนั้น ๆ ดำเนินการผลิตเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นได้ทุก ๆ ผลิตภัณฑ์

2. ใบรับรองสุขภาพ (Health Certificate) ต้องรับรองดังนี้

2.1 สินค้าจะต้องผลิตจากโรงงานที่รับรองให้เป็นโรงงานผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ของกองสัตว์แพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์

2.2 สินค้าต้องมาจากสัตว์ปีกที่ได้รับการตรวจสัตว์ก่อนฆ่า และหลังฆ่าแล้ว ไม่แสดงอาการของโรคภัยใด ๆ

2.3 สินค้าต้องได้รับการตรวจสอบแล้วพบว่าปราศจากโรคติดต่อและสิ่งปนเปื้อนใด ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และพบว่าเหมาะสมต่อการบริโภค

2.4 ต้องไม่มีโรคระบาดร้ายแรงของสัตว์ปีกเกิดขึ้นภายในประเทศ ในระยะเวลา 90 วันก่อนการส่งออก

2.5 ต้องไม่มีโรคนิวคลีอัสเซลล์ อหิวาตกโรค หรือ โรคติดต่อร้ายแรงของสัตว์ปีกเกิดขึ้นในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออก และรัศมีไม่น้อยกว่า 50 กิโลเมตร รอบ ๆ โรงงานก่อนการส่งออก

2.6 เนื้อสัตว์ปีกที่จะส่งออกต้องผ่านการตรวจสอบของห้องปฏิบัติการโดยระบบ TLTS (Total Lot Testing System) แล้วพบว่าการตกค้างของยาฆ่าแมลงจำพวก DDT, Dieldrin และ Heptachlor เกินมาตรฐาน

2.1.2 กฎระเบียบในการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป

เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าประเภทอาหารมากที่สุดในโลก เพราะมีพื้นที่ทำการเกษตรเพียงร้อยละ 14 ของพื้นที่ทั้งหมด ทำให้การผลิตอาหารไม่เพียงพอับความต้องการบริโภคภายในประเทศ ประกอบกับประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประชากรมีรายได้มากกว่า 30,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี ทำให้มีอำนาจในการซื้อสูง ทำให้ผู้ส่งออกสินค้าอาหารทั่วโลกมุ่งขยายตลาดส่งออกสินค้าอาหารไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น (ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์. 2548)

กฎระเบียบสำคัญในการนำเข้าสินค้าอาหารของประเทศญี่ปุ่น

1. Domestic Animal Infectious Disease Control Law อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง (Ministry of Agriculture Forestry and Fisheries) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการเกิดและการแพร่กระจายของโรคต่าง ๆ จากสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์นำเข้ามาสู่สัตว์เลี้ยงในประเทศญี่ปุ่น ผู้นำเข้าต้องแจ้งขอรับการตรวจสอบเพื่อออกหนังสือรับรอง (Certificate) ก่อนนำเข้าไปจำหน่ายสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ต้องผ่านการตรวจสอบ เช่น ไก่ เป็ด ไข่ แฮม ไส้กรอก และเบคอน รวมทั้งสัตว์ปีก โดยอนุญาตให้นำเข้าได้ 43 ประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป โดยห้ามนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ รวมทั้งประเทศไทย เพื่อป้องกันการระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อย (Food and Mouth Disease) โรค Rinderpest และโรค African Swine Fever ยกเว้นผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ได้มีการแปรรูปโดยผ่านความร้อนที่อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่เกิน 30 นาที จึงจะอนุญาตให้นำเข้าได้

2. Plant Protection Law อยู่กระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง

3. Quarantine Law อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิภาพ (Ministry of Health and Welfare) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อบางชนิด เช่น ไข้เหลืองและกาฬโรค

4. Food Sanitation Law อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิภาพ เป็นกฎหมายป้องกันผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นจากการการบริโภคสินค้าที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ผู้นำเข้าต้องแจ้งขอรับการตรวจสอบเพื่อออกหนังสือรับรองการนำเข้า ก่อนนำเข้าไปจำหน่าย เช่น สินค้าประเภทอาหารและยา ของเด็กเล่นและน้ำยาทำความสะอาด

5. The Law Concerning Standardization and Proper labeling of Agriculture and Forestry Product or Law for Japanese Agriculture Standard (JAS) อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรและป่าไม้ โดยผู้ผลิตสินค้าทั้งในประเทศญี่ปุ่นและต่างประเทศสามารถยื่นความจำนงขอรับการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพสินค้าโดยใช้หลักความสมัครใจ หากผ่านการตรวจสอบก็จะได้รับการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพสินค้าโดยใช้หลักความสมัครใจ หากผ่านการตรวจสอบก็จะได้รับการประทับตรา JAS บนสินค้าซึ่งช่วยให้ผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นมีความมั่นใจในการเลือกซื้อสินค้ามากขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยมีสินค้าหลายชนิดที่ผ่านการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ข้างต้น เช่น กุ้งสดแช่แข็ง และไก่สดแช่แข็ง

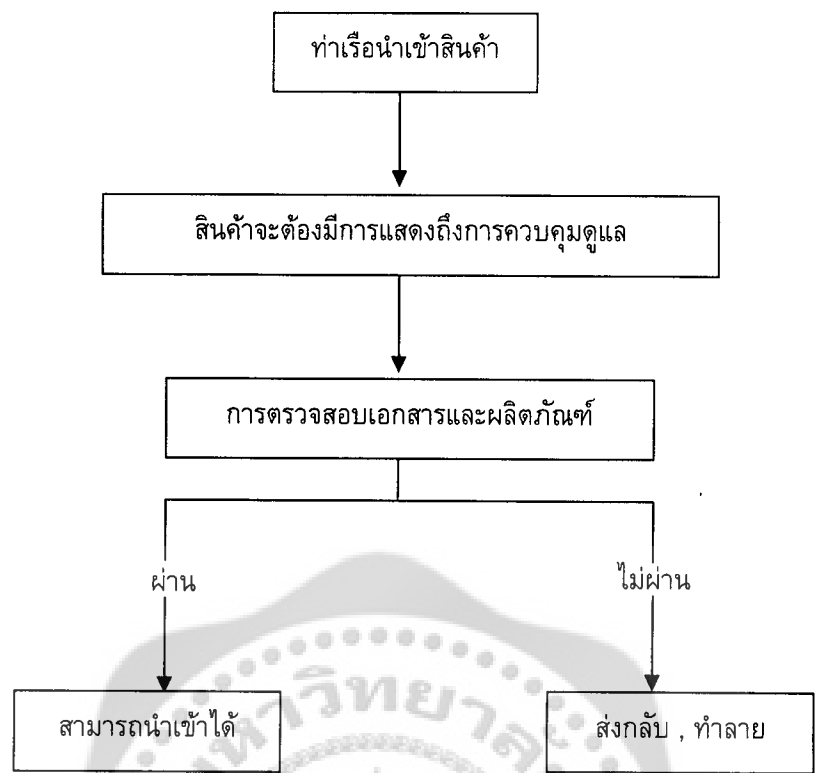
กฎหมายที่บังคับใช้ในการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของประเทศญี่ปุ่น

เนื่องจากการนำเข้าผลิตภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น ไม่มีการกำหนดโควตาแต่ถูกกำหนดโดยกฎหมาย ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการนำเข้าและการขยายของผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของประเทศญี่ปุ่น (สิริกิร คุณชนทต.2549) มีดังนี้

1. วิธีว่าด้วยกฎหมายควบคุมโรคติดต่อ (The Domestic Animal Infectious Diseases Control Law)

การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์จะต้องถูกตรวจสอบภายใต้กฎหมายที่ตรวจสอบควบคุมเกี่ยวกับโรคติดต่อ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรคมากับผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์นำเข้า ซึ่งอาจก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อสู่สัตว์เลี้ยง และประชากรภายในประเทศญี่ปุ่นเองได้ ดังนั้นเมื่อมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์สู่ประเทศญี่ปุ่น ผู้ส่งออกจะต้องแสดงถึงการควบคุมดูแลโดยแนบใบรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (Certificate of Export Inspection) ดังกล่าวว่าปลอดภัยจากโรคติดต่อที่ร้ายแรง คือ โรคนิวคลีอัสเซลล์ จากกรรมปศุสัตว์ หรือตัวแทนของรัฐบาลของประเทศผู้ส่งออกเอง

หลังจากที่ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ถึงที่ท่าเรือสินค้าแล้ว สินค้าดังกล่าวจะถูกตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่แนบมากับตัวสินค้าและตรวจสอบผลิตภัณฑ์อย่างละเอียด ดังภาพประกอบ 6

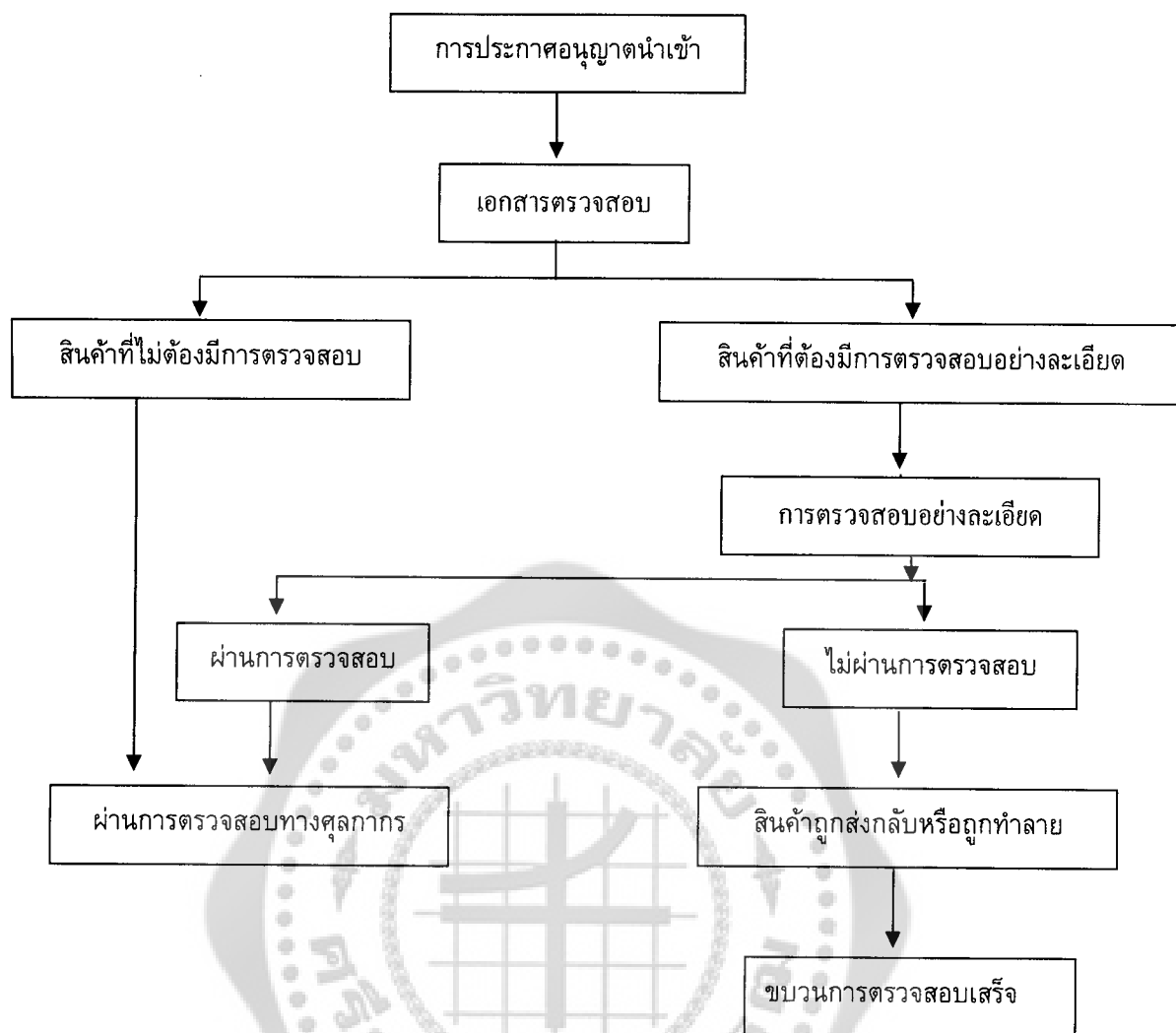

ภาพประกอบ 6 การตรวจสอบภายใต้กฎหมายควบคุมโรคติดต่อ

ที่มา : JETRO.1998

2. วิธีว่าด้วยกฎหมายสุขอนามัยอาหาร (Food Sanitation Law)

หลังจากผ่านขั้นตอนการตรวจสอบตามวิธีว่าด้วยกฎหมายควบคุมโรคติดต่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่ผ่านการตรวจสอบในขั้นตอนตรวจควบคุมโรคติดต่อด้วย เข้าแจ้งขออนุญาตนำเข้าภายใต้กฎหมายสุขอนามัยอีกครั้งหนึ่ง โดยเอกสารที่ต้องแนบ คือ ใบรับรองการตรวจคุณภาพสินค้า (Certificate of Inspection) ใบรับรองสุขภาพสัตว์ (Certificate of Health) ซึ่งตรวจสอบและอนุมัติโดยหน่วยงานตัวแทนภาครัฐบาลของประเทศผู้ส่งออก ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 การตรวจสอบภายใต้กฎหมายสุขอนามัยอาหาร

ที่มา : JETRO.1998

2.1.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานอาหาร

ประเทศญี่ปุ่นมีข้อกำหนดทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานของอาหารประเภทต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการบริโภคของมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1 คุณลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์อาหาร (Food in Generals)

1. ผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้เพื่อการบริโภคจะต้องเป็นอาหารที่ปราศจากสาร Antibiotics และห้ามไม่ให้มีการใช้สาร Antibiotics ในการเก็บรักษา
2. ผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเนื้อสัตว์ ไข่เป็ด และเนื้อปลา จะต้องเป็นอาหารที่ไม่มีการเติมสาร Antibiotics หรือสารเคมีที่ใช้เพื่อทำลายเชื้อแบคทีเรีย

3. ผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้เพื่อการบริโภคได้ จะต้องไม่มีการปนเปื้อนจากรังสีต่าง ๆ ในระหว่างขบวนการผลิต และห้ามไม่ให้ใช้วิธีการฉายรังสีเพื่อการรักษาคุณภาพของอาหาร

4. น้ำแข็งที่ใช้ในการให้ความเย็น เพื่อการเก็บรักษาอาหารควรเป็นน้ำแข็งที่ปราศจากเชื้อแบคทีเรียชนิด Coloform

2.1.3.2 มาตรฐานของการปิดฉลากผลิตภัณฑ์อาหารตามระบบ JAS (Japanese Agricultural Standard) (Japan Tariff Association.2006)

ระบบ JAS หรือมาตรฐานเกี่ยวกับ (The standards for agricultural products and quality labeling system) ข้อความที่กำหนดให้มีอยู่บนฉลากได้แก่

1. ชื่อของอาหาร (Name of food)
2. ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์อาหาร (Raw ingredients)
3. ปริมาตรบรรจุของผลิตภัณฑ์อาหาร (Volume content)
4. วันหมดอายุ (Expiration date for quality assurance)
5. วิธีการใช้ (Direction for use)
6. ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตและผู้แทนจำหน่าย หรือผู้นำเข้ากรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ
7. ประเทศผู้ผลิต (Country of origin) เฉพาะสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารที่นำเข้าจากต่างประเทศเท่านั้น

การแสดงฉลากสำหรับอาหารนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น

เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีการนำเข้าสินค้าอาหารมาก ในระยะเริ่มแรกการแสดงฉลากจึงมีความแตกต่างกันตามหลักเกณฑ์ของประเทศผู้ส่งออกสินค้า ทำให้ผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่นมีการเรียกร้องเกี่ยวกับการแสดงวันผลิตว่าไม่ชัดเจน ไม่มีการแจ้งส่วนประกอบวัตถุเจือปนอาหาร ตลอดจนภาษาที่ใช้บรรยายไม่สามารถสื่อให้เข้าใจดีพอ ดังนั้นการแสดงฉลากสำหรับอาหารนำเข้าของประเทศญี่ปุ่นจึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่เหมือนกับสินค้าที่ผลิตในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งระเบียบนี้ได้ออกประกาศโดยกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ กระทรวงเกษตรป่าไม้และประมงของประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2538 และให้ระยะเวลากับประเทศผู้ส่งออกในการปรับตัว 2 ปี ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา

การแสดงฉลากถึงข้อความวันหมดอายุนั้น มี 2 แบบ สำหรับอาหารที่เน่าเสียง่าย (Foods that spoil in several days) การที่จะเลือกใช้ข้อความบนฉลากนั้นให้พิจารณาจากอัตราความเสื่อมของอาหารเป็นเกณฑ์ โดยทั่วไประยะเวลาการเสื่อมคุณภาพอาหารจะเท่ากับ 2 ปี

1. “Expiration Date for Consumption” ให้ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารประเภท หอยนางรมสด (raw oysters) อาหารกลางวัน (packed lunches) อาหารปรุงสำเร็จ (dishes) ขนมปัง (precooked bread) และเส้นก๋วยเตี๋ยว (crude noodles) ซึ่งการแสดงฉลากสำหรับอาหารเหล่านี้ จะต้องระบุ ปี/เดือน/วัน
2. “Expiration Date for Assurance” หรือกำหนดวันเวลาที่ผลิตอาหารนั้นด้วย คุณภาพและมาตรฐานทางอาหารที่เหมาะสมต่อการบริโภค (expiration date for good test) ให้ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารประเภท แฮมและไส้กรอก (hams and sausages) ผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็ง (frozen foods) ผลิตภัณฑ์นม (milk products) ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่ม (soft drinks) และ ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากปลาบดต้มสุก (product made of boiled fish paste) ซึ่งการแสดงฉลาก สำหรับอาหารเหล่านี้ ผู้ผลิตจะต้องพิจารณาตามสภาพอาหารนั้น ๆ โดยการระบุ ปี/เดือน

การแสดงรายละเอียดบนฉลากอาหารส่งออกต่างประเทศญี่ปุ่น

ปัจจุบันอาหารแปรรูปมีการผลิตมากขึ้น เนื่องมาจากการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ตลอดจนวิธีการขนส่ง อย่างไรก็ตามส่วนประกอบของอาหารแปรรูปหลายชนิด ไม่สามารถพิจารณาได้จากลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเกิดจากข้อมูลที่ได้จากผู้ผลิตแต่ละ รายแตกต่างกันซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค ดังนั้นการแสดงฉลากของอาหารจึงเป็นการ ปรับปรุงทางด้านข้อมูลของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคได้ซื้ออาหารที่มีคุณภาพ หลีกเลี่ยงอาหารที่มี ส่วนผสมของสารอาหารที่เป็นอันตราย และช่วยในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ด้วย นอกจากนี้แล้วการ แสดงฉลากทำให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขันการค้า สามารถระบุการผลิตหากเกิดความ ผิดพลาดในการผลิตได้ ซึ่งจะครอบคลุมอาหารแปรรูปทุกชนิด และวัตถุดิบ

1. การแสดงฉลากผลิตภัณฑ์ (ภายใต้กฎหมายอาหาร : Food Sanitation Law)
- ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่นำเข้าจะต้องมีการปิดฉลากเมื่อถูกบรรจุหีบห่อเพื่อเสนอขาย โดยฉลากผลิตภัณฑ์จะต้องระบุรายละเอียด ดังนี้
- 1.1 ชื่อผลิตภัณฑ์
 - 1.2 ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต และผู้แทนจำหน่าย (กรณีนำเข้าจากต่างประเทศ)
 - 1.3 วิธีการเก็บรักษา
 - 1.4 วันหมดอายุ
 - 1.5 ปริมาตรสุทธิ
 - 1.6 รายชื่อสารปรุงแต่ง (ถ้ามี)
2. แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์
- ตามมาตรฐานการปิดฉลากโดยความสมัครใจ ฉลากจะต้องระบุข้อความที่จำเป็น เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเนื้อต่าง ๆ ดังนี้
- 2.1 ชื่อผลิตภัณฑ์ที่บ่งชี้ถึงองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เช่น ชนิดเพื่อใช้เป็นต้น

- 2.2 ชื่อที่อยู่ผู้นำเข้า (กรณีนำเข้า)
- 2.3 สภาพที่คลายความเย็นแล้ว (กรณีที่ได้รับการแช่แข็งมาก่อน)
- 2.4 ราคาต่อ 100 กรัม
- 2.5 น้ำหนักสุทธิ
- 2.6 ราคาขายต่อหน่วย
- 2.7 วันหมดอายุและวิธีการเก็บรักษา
- 2.8 ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต

นอกเหนือจากนั้น บณณลากของผลิตภัณฑ์ของอาหารจะต้องไม่มีข้อความ รูปภาพ หรือเครื่องหมายใดที่เป็นสาเหตุให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพ ลักษณะ และคุณสมบัติของ ผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุอยู่ภายในบรรจุภัณฑ์นั้น นอกจากนี้ห้ามไม่ให้มีการใช้คำต่อไปนี้บนบณณลาก ผลิตภัณฑ์อาหาร ได้แก่ คำว่า “pure” และ “nature” เป็นต้น

2.1.3.3 มาตรฐานของผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (Standards of Meat Products)

ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (Meat Products) ที่มีการจำหน่ายในตลาดของประเทศญี่ปุ่นนั้น นอกจากจะเป็นผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่มีการบริโภคกันอย่างแพร่หลายสำหรับผู้บริโภคทั่วโลก เช่น เนื้อสุกร เนื้อโค เนื้อไก่ แล้วยังมีเนื้อสัตว์บางประเภทที่เป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของ ตลาดภายในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ เนื้อปลาวาฟ และเบคอนจากเนื้อปลาวาฟ แต่โดยทั่วไปแล้ว ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของประเทศญี่ปุ่นพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. “Dry Meat Products” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ทำให้แห้งและวางจำหน่ายในตลาดในลักษณะของเนื้อสัตว์ที่ทำให้แห้งแล้ว และปราศจากการปนเปื้อนของเชื้อ E.coli
2. “Unheated Meat Products” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ผ่านการรมควันหรือทำให้แห้งหลังจากที่ต้มเกลือลงไป โดยที่ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ดังกล่าวข้างต้นไม่ได้ผ่าน ขบวนการพาสเจอร์ไรซ์ (pasteurize) ด้วยการให้ความร้อนที่ 63 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 นาที หรือโดยวิธีอื่นใดที่มีขบวนการอันคล้ายคลึงกัน ซึ่งมาตรฐานคุณภาพของ Unheated Meat Products มีดังต่อไปนี้

2.1 มีเชื้อ E.coli ปนเปื้อนอยู่ในจำนวนที่ไม่มากกว่า 100 ต่อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปริมาณ 1 กรัม

2.2 ไม่มีการตรวจพบเชื้อ Salmonella Spp

2.3 การปนเปื้อนของเชื้อ Staphylococcus Aureus และ Clostridium Spp มีไม่มากกว่า 1,000 ต่อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปริมาณ 1 กรัม

2.4 การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ประเภทนี้ควรเก็บไว้ในห้องเย็นที่มี อุณหภูมิเท่ากับ 10 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่า

3. "Specified Heated Meat Product" หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อโรคโดยวิธีอื่นนอกเหนือไปจากกระบวนการพาสเจอร์ไรซ์ ซึ่งใช้ความร้อนที่ 63 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 30 นาที ข้อกำหนดที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ประเภทนี้ ได้แก่

3.1 มีเชื้อ E.coli ปนเปื้อนอยู่ในจำนวนที่ไม่มากกว่า 100 ต่อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปริมาณ 1 กรัม

3.2 การปนเปื้อนของเชื้อ Staphylococcus Aureus และ Clostridium Spp มีไม่มากกว่า 1,000 ต่อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปริมาณ 1 กรัม

3.3 ไม่มีการตรวจพบเชื้อ Salmonella Spp

3.4 ควรเก็บไว้ในห้องเย็นที่มีอุณหภูมิเท่ากับ 4 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่า

2.1.3.4 มาตรฐานของการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (Standards of storage)

โดยทั่วไปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ควรจัดเก็บไว้ในห้องเย็นที่มีอุณหภูมิเท่ากับ 10 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แช่แข็ง (Frozen meat product) ควรเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิเท่ากับ -15 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่า

ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่เก็บรักษาไว้เพื่อรอการบริโภค จะต้องเก็บไว้ในภาชนะที่สะอาด ถูกสุขลักษณะหรือห่อหุ้มด้วยแผ่นพลาสติกที่สะอาดถูกสุขลักษณะด้วย เช่น Paraffin Paper หรือ Sulfuric Acid Paper

เครื่องมือและเครื่องจักรที่ใช้ในกระบวนการจัดเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ จะต้องทำความสะอาดให้ถูกสุขลักษณะและจัดเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ในสถานที่ซึ่งมีการรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ผ่านการให้ความร้อนมาแล้ว (Heated meat products) จะต้องบรรจุลงในหีบห่อ หรือบรรจุภัณฑ์ที่ถ่ายเทไม่ได้ (airtight container packages) และเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิเท่ากับ 10 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่า ยกเว้น ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ผ่านกระบวนการพาสเจอร์ไรซ์ด้วยความร้อนที่อุณหภูมิ 120 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 นาที

2.1.4 มาตรการทางการค้า

2.1.4.1 มาตรการทางด้านภาษี

ญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย อนุญาตให้นำเข้าไก่แช่แข็งและไก่แปรรูปได้อย่างเสรี โดยเก็บภาษีเนื้อไก่แปรรูป ดังนี้ อัตราภาษีนำเข้าของประเทศญี่ปุ่นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งตามรหัสสินค้าตามระบบการแบ่งรหัสสินค้าของประเทศญี่ปุ่น HS 160232 โดยทั่วไปอัตราภาษีที่เก็บจริงเท่ากับร้อยละ 6 และเท่ากับร้อยละ 8.7 ในกรณีที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และยกเว้นภาษีสำหรับประเทศยากจน

อัตรากำหนดนำเข้า

(1) ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง (HS:020711-020714)

- เนื้อไก่ทอดกระดุก (0207142202) 11.9 %
- เนื้อน่องติดกระดูก (0207142106) 8.5 %
- ทัวไป 12-20 %
- WTO 3-11.9 %

(2) ไก่แปรรูป (HS:160232)

- เนื้อไก่แปรรูปอื่นๆ (1602322901) 6.0 %
- ทัวไป 0-25 %
- WTO 0-21.3 %

2.1.4.2 มาตรการที่มีใช้ภายใน

การนำเข้าเนื้อไก่แปรรูป จะต้องมีการรับรองการตรวจสอบคุณภาพของสินค้า โดยหน่วยงานของรัฐบาลหรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลญี่ปุ่นควบคู่กับเอกสารการส่งออก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคตาม Domestic Animal Infections Diseases Control Law และจะต้องมีการรับรองการตรวจสอบด้านสุขอนามัยภายใต้ "Food Sanitation Law"

มาตรการที่ไม่ใช้ภายใน

- ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองโรงงานจากหน่วยงานด้านสุขอนามัยของทางการญี่ปุ่นก่อนส่งออก
- ต้องมีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate)

2.1.4.2.1 กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์

จากการที่ประเทศญี่ปุ่น ได้ออกกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 โดยกฎหมายฉบับนี้เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคเพื่อให้พ้นอันตรายที่จะได้รับจากการใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่จำหน่ายในตลาดประเทศญี่ปุ่น โดยได้กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ที่มีชื่อทางการค้าหรือเครื่องหมายการค้าที่ปรากฏอยู่บนตัวสินค้า จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องอันตราย รวมถึงการขาดความปลอดภัยซึ่งสินค้าปกติพึงมี โดยพิจารณาจากลักษณะสินค้า ลักษณะการใช้สินค้า เวลาที่ผลิตรวมถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคไม่ว่าในเรื่องชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สิน โดยกฎหมายนี้ได้กำหนดอายุความการใช้เรียกร้องสิทธิ ต้องกระทำภายใน 3 ปี นับตั้งแต่ผู้บริโภครู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบ หรือผู้บริโภค

จะต้องใช้สิทธิภายในกำหนด 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ได้นำส่งสินค้าเข้ามาภายในประเทศญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นให้แก่ผู้ผลิตและผู้นำเข้า ไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายดังกล่าวใน 2 กรณี คือ กรณีแรกข้อจำกัดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หรือทางเทคนิค ในขณะที่นั้นไม่สามารถค้นพบความบกพร่องของสินค้าชนิดนั้นได้ กรณีที่สองสินค้านั้นถูกนำไปประกอบหรือใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่ง

2.1.4.2.2 ระบบการจดทะเบียนรับรองก่อนการส่งออกของประเทศญี่ปุ่น

เป็นระบบการจดทะเบียนก่อนการส่งออกสินค้าอาหารนำเข้าของบริษัทผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรองจากทางการญี่ปุ่นว่าเป็นสินค้าที่ผ่านขบวนการผลิตที่สะอาด ปลอดภัย และถูกต้องตามข้อกำหนดกฎหมายควบคุมสุขอนามัยของประเทศญี่ปุ่น (Japanese Food Sanitation Law)

กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการของญี่ปุ่นได้ประกาศใช้ระบบการจดทะเบียนรับรองก่อนการส่งออก (Pre-Certification System) สำหรับสินค้าอาหารที่ผ่านกระบวนการผลิตและ/หรือให้ความร้อนตั้งแต่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินค้าที่ขึ้นทะเบียนการรับรองไว้แล้วสามารถผ่านขั้นตอนการนำเข้าและลดขั้นตอนการตรวจสอบซ้ำซ้อน ณ ด่านตรวจสอบนำเข้าสินค้าของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในการส่งออกสินค้าอาหาร

โดยบริษัทหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองก่อนการส่งออกจะทำให้สินค้าที่นำเข้าผ่านการตรวจสอบ ณ ท่าเรือญี่ปุ่น โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยการตรวจสอบสินค้า ทำให้ประหยัดเวลาเพราะได้รับการผ่อนคลายการตรวจสอบเมื่อสินค้าถึงท่าเรือ และยังช่วยลดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าโกดังเก็บสินค้า ค่าใช้จ่ายขณะรอตรวจสอบสินค้า เป็นต้น(กองอาหารส่งออก. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.2540)

ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ รัฐบาลไทยโดยกระทรวงสาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงได้ให้บริการรับรองก่อนการส่งออกสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารที่ผู้ประกอบการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น

2.2 ตลาดสหภาพยุโรป

ตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งและผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทยที่สำคัญเป็นอันดับสองรองจากประเทศญี่ปุ่น โดยมีสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ 10 ของการส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปโดยมีประเทศอังกฤษ เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนีเป็นคู่ค้าสำคัญ

2.2.1 ลักษณะตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป

ความต้องการสินค้าจากประเทศไทยของสหภาพยุโรปนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ เนื้อไก่ชำแหละถอดกระดูกชำแหละเป็นชิ้น (Fillet) แช่แข็งและผลิตภัณฑ์เนื้อ

ไก่แปรรูป (สุธิณี คุแก้ว. 2547) เนื่องจากผู้บริโภคในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปปัจจุบันให้ความสำคัญกับสุขภาพ การบริโภคเนื้อไก่จึงนิยมบริโภคเฉพาะส่วน (Breast) ซึ่งมีไขมันน้อย ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งบริโภคส่วนน่อง ดังนั้นแม้ว่าประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปจะสามารถผลิตไก่เนื้อได้เพียงพอต่อการบริโภคในภูมิภาค แต่ผลผลิตเหล่านั้นก็จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มตะวันออกกลางซึ่งนิยมนำเข้าไก่สดทั้งตัว ในขณะที่การบริโภคในภูมิภาคจะบริโภคเนื้อไก่ชำแหละเฉพาะชิ้นส่วนซึ่งนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่ม โดยหลังจากที่สหภาพยุโรปห้ามนำเข้าไก่จากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ประเทศไทยก็นับได้ว่าเป็นประเทศผู้นำในการส่งออกเนื้อไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนประเทศหนึ่งโดยมีคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ในส่วนของเนื้อไก่แปรรูปที่ไทยส่งออกไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสินค้าชั้นกลางที่จะนำไปผลิตเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ ต่อไป ดังนั้นจึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่หลากหลาย และมีกรรมวิธีการผลิตไม่ซับซ้อน เช่น เนื้อไก่อบให้น้ำให้สุก เป็นต้น ส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ในรูปอาหารชนิดต่าง ๆ ทั้งอาหารยุโรป อาหารญี่ปุ่น และอาหารไทย นั้นยังมีสัดส่วนไม่มากนักโดยเป็นอาหารจำพวกเนื้อไก่ส่วนต่าง ๆ อบสุก Cordon Bleu (อกไก่ชุบแป้งทอด) เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยเป็นประเทศนอกกลุ่มสหภาพยุโรปที่ส่งออกมาเป็นลำดับที่ 3 ด้วยสัดส่วนประมาณร้อยละ 17 ของการนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปทั้งหมดของสหภาพยุโรปรองจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล แต่ทั้งนี้เนื้อไก่แปรรูปที่ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งออกไปยังสหภาพยุโรปนั้นอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์อาหารแตกต่างจากประเทศที่เป็นสินค้าชั้นกลางที่จะนำผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปไปผลิตเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ ต่อไป สำหรับในอนาคตนั้นศักยภาพในการขยายการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในตลาดสหภาพยุโรปของประเทศนอกกลุ่มยังคงมีอีกมาก โดยเห็นได้จากอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 ต่อปี จากการนำเข้า 7,232 ตัน ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 13,297 และเชื่อว่าจะเติบโตสูงขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่นแล้ว สหภาพยุโรปเป็นตลาดที่ค่อนข้างกีดกันการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มในหลายรูปแบบ ทั้งการเก็บค่าธรรมเนียมปกติ (Normal Levy) ค่าธรรมเนียมพิเศษ (Additional Levy) ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนเป็นระบบภาษีนำเข้า หลังจากการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย การกำหนดโควตาการนำเข้าและการใช้มาตรการการคุ้มกัน (Safeguard) เพื่อยับยั้งการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มมาใช้อีกด้วย นอกจากนั้นยังมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่อยู่ในรูปของมาตรฐานสุขอนามัยที่เข้มงวดทั้งในเรื่องสารตกค้าง การแปรรูป การเก็บรักษา การบรรจุและการขนส่ง ฯลฯ

กฎระเบียบการนำเข้าดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่สนับสนุนให้ผู้ส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งของไทยพัฒนาไปสู่การส่งออกเนื้อไก่แปรรูป ทั้งนี้เพราะเนื้อไก่แปรรูปจะมีปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัยน้อยกว่าเนื้อไก่ชำแหละ เนื่องจากเนื้อไก่แปรรูปจะต้องผ่านกระบวนการทำให้สุกหรือผ่านความร้อนต่าง ๆ ทำให้ไม่ค่อยพบเชื้อโรคหรือสารตกค้าง นอกจากนี้เนื้อไก่แปรรูปยังเสียภาษีนำเข้าต่ำกว่าเนื้อไก่ชำแหละโดยในส่วนของเนื้อไก่แปรรูปนั้น สหภาพยุโรปเรียกเก็บภาษี

นำเข้า ร้อยละ 13.98 และมีแนวโน้มที่จะลดลงร้อยละ (Additional Levy) ที่เก็บจากการนำเข้าเนื้อไก่แช่แข็งนอกโควตาปลอดภาษีที่ประเทศไทยได้รับปีละ 5,100 ตันต่อปี แต่มีส่งออกจริงประมาณ 16,000 ตันต่อปี

นับตั้งแต่ค่าเงินเรียลของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลลดลงอย่างมาก เมื่อกลางปี พ.ศ. 2544 ทำให้ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลสามารถตัดราคาขายเนื้อไก่ เข้าไปในตลาดสหภาพยุโรป ขณะที่ผู้เลี้ยงไก่ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีการขยายการเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ราคาไก่ลดลงเหลือเพียง 1,700 – 1,800 เหรียญสหรัฐ/ตัน จากช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2544 สามารถขายได้ในราคา 2,700 – 3,000 เหรียญสหรัฐ/ตัน และส่งผลต่อเนื่องมาจนถึงปี พ.ศ. 2545 โดยราคายังทรงตัวที่ 1,700 – 1,800 เหรียญสหรัฐ/ตัน

นอกจากนี้ เนื่องจากมีเนื้อไก่จากไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลส่งเข้าไปจำหน่ายกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเพิ่มมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงภายใน ทำให้กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเริ่มเข้มงวดกับเนื้อไก่นำเข้า โดยใช้วิธีการดังนี้

1. ใช้เครื่องมือตรวจสอบสารตกค้างที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าไทย โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทำให้ตรวจพบสารในโตรฟูแรนทีในเนื้อไก่ของไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล เป็นผลให้กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปดำเนินการตรวจเนื้อไก่นำเข้าจากไทยอย่างเข้มงวด โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้เหตุผลว่าสินค้าจากไทยพบสารตกค้างมากกว่า ทำให้ลูกค้าบางรายหันไปซื้อเนื้อไก่จากประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเพิ่มขึ้น แต่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมากลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้เริ่มตรวจสินค้าจากประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลอย่างเข้มงวดแล้ว

2. ปรับปรุงพิกัดภาษีนำเข้าเนื้อไก่หมักเกลือใหม่จากเดิมเนื้อไก่ถูกจัดให้อยู่ในพิกัด 0210 เสียภาษีร้อยละ 15.4 ถูกจัดใหม่ให้มาอยู่ในพิกัดไก่สดแช่แข็ง 02.7 ที่ต้องเสียภาษีอัตราร้อยละ 40 – 60 เนื่องจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเป็นว่ามีการส่งเนื้อไก่ในพิกัดใส่เกลืออย่างมาก (ธุรกิจอาหารสัตว์. 2545:5)

2.2.2 มาตรการทางการค้า

2.2.2.1 มาตรการทางด้านภาษี

การใช้มาตรการกีดกันทางการค้า โดยใช้มาตรการทางด้านภาษี ของประเทศนำเข้าสินค้า นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประเทศคู่ค้าที่ถูกใช้มาตรการนี้แล้ว ยังจะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อประเทศอื่นๆ และเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเติบโตของการค้าโลกด้วย ในการใช้มาตรการด้านภาษีของประเทศระดับพหุภาคี และทวิภาคี ที่มีการเปิดเสรีทางการค้าโดยใช้มาตรการลดภาษีตามข้อผูกพันของกลุ่มเศรษฐกิจการค้าทั้งใน WTO และ AFTA ที่เปิดการค้าเสรี โดยมีอัตราภาษีที่ผูกพันกับ WTO ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2547 และ AFTA ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2546 ลดภาษีลงตามที่ผูกพันไว้ อย่างไรก็ตาม สำหรับการนำมาตรการทางการค้าของประเทศคู่ค้าเช่น ประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งได้กำหนด อัตราภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่ มีดังนี้

(1) ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง

HS: 07021	ภาษี 26.2-32.5 EUR/100 KG
HS: 020712	ภาษี 29.9-32.5 EUR/100 KG
HS: 0207131000	ภาษี 102.4 EUR/100 KG
HS: 0207139100	ภาษี 6.4%
HS: 0207141000	ภาษี 102.4 EUR/100 KG
HS: 0207149100	ภาษี 6.4%

(2) ไก่แปรรูป

HS: 1602323000 และ 1602329000	ภาษี 10.9%
HS: 1602321100	ภาษี 86.7 EUR/100 KG

(3) ไก่หมักเกลือ

HS: 0210	ภาษี 102.4 EUR/100 KG
----------	-----------------------

2.2.2.2 มาตรการที่มีใช้ภาษี

มาตรการที่มีใช้ภาษี เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศต่างๆ ซึ่งมีการกำหนดมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการโควตาภาษี หลายประเทศใช้มาตรการโควตาภาษีกับสินค้าเกษตรบางรายการ เช่น เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ เป็นต้น มาตรการทางด้านเทคนิค การใช้มาตรการเทคนิคกว้างขวางมาก ที่มีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ มาตรการติดฉลากสินค้า มาตรการทางด้านสุขอนามัย เป็นมาตรการที่เข้มข้นและส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น การกำหนดปริมาณสารตกค้างในอาหารสัตว์ มาตรการออกใบอนุญาตนำเข้า สินค้าที่ต้องได้รับอนุญาตการนำเข้า เช่น ไก่แช่แข็ง มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด ประเทศที่เก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดกับสินค้าไทยเกือบทั้งหมดเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศที่ใช้มาตรการนี้กับสินค้าไทย มาตรการการกำหนดมาตรฐานสินค้า ตามที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานสินค้าไว้ สำหรับผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปในตลาดนำเข้าประเทศสหภาพยุโรป ได้กำหนดมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ไว้ดังนี้

- ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองโรงงานจากหน่วยงานด้านสุขอนามัยของสหภาพยุโรปก่อนส่งออก

- ต้องมีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate)

การส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของประเทศไทยในตลาดนำเข้าประเทศสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่ที่สำคัญที่สุดของไทย อย่างไรก็ตามการส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่ไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เนื่องจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีความเข้มงวดมากในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า ไก่ที่นำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ทั้งนี้เพื่อป้องกันการนำเข้าไก่ที่เป็นโรคและเพื่อสร้าง

ความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปว่าไก่ที่จำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเป็นสินค้าที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย

โดยทั่วไปการส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่ ไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ต้องผ่านการรับรองใน 3 ระดับ ดังนี้

1. การรับรองประเทศ ประเทศที่จะส่งผลิตภัณฑ์ไก่ไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในเบื้องต้น ต้องได้รับการรับรองจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปก่อนว่าประเทศนั้น ๆ ผ่านการตรวจสอบด้านสาธารณสุขจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปแล้วจะได้รับการบรรจุในบัญชีรายชื่อที่สามารถส่งผลิตภัณฑ์ไก่ไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ สำหรับประเทศไทยได้รับการรับรองและมีรายชื่ออยู่ในกลุ่มประเทศที่ได้รับการรับรองจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้ส่งผลิตภัณฑ์ไก่และสัตว์ปีกอื่น ๆ ไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา

2. การรับรองโรงงาน หลังจากได้รับการรับรองประเทศแล้ว ประเทศที่ประสงค์จะส่งผลิตภัณฑ์ไก่ไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปต้องเสนอชื่อหน่วยงานในประเทศให้ทางกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปพิจารณา เพื่อแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในการทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ และควบคุมอนามัยสัตว์และสุขลักษณะโรงงาน สำหรับประเทศไทยกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว โดยกรมปศุสัตว์จะเสนอรายชื่อโรงงานที่ผ่านการตรวจสอบจากกรมปศุสัตว์ให้ทางกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปพิจารณารับรองอีกครั้ง หลังจากนั้นโรงงานโดยการสุ่มตรวจโรงงานใดที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โรงงานนั้นจะได้รับการประกาศรายชื่อในทะเบียน Establishment List และสามารถส่งสินค้าเข้าไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ ทั้งนี้กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป จะทำการตรวจสอบมาตรฐานด้านสุขอนามัยของโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ทุกปี หากพบว่าโรงงานใดปฏิบัติไม่ได้มาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้จะถูกถอนชื่อออกจาก Establishment List ทันที

3. การรับรองสุขอนามัย แม้ว่าโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ไก่จะได้รับการรับรองจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปแล้วก็ตาม แต่ผลิตภัณฑ์ไก่ที่ส่งออกไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปแต่ละครั้งจะต้องได้รับการรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้การยอมรับอีกครั้ง และต้องมีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) แนบไปพร้อมกับผลิตภัณฑ์ไก่ที่ส่งออกไป สำหรับประเทศไทยกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ในการตรวจสอบสุขอนามัยของผลิตภัณฑ์ ไก่ที่ส่งไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และเป็นผู้ออกหนังสือรับรองสุขอนามัยดังกล่าวหลังจากที่ผ่านการรับรองทั้ง 3 ระดับดังกล่าวแล้ว เมื่อผลิตภัณฑ์ไก่ไปถึงท่าเรือของประเทศผู้นำเข้าของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นจะทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ไก่ ณ จุดนำเข้านั้นอีกครั้ง โดยใช้ระเบียบกลางของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในการตรวจสอบสุขอนามัยสัตว์ (Veterinary Check) ผ่านการตรวจสอบตามมาตรฐานของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและสามารถเคลื่อนย้ายไปจำหน่ายยังประเทศสมาชิกกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปอื่น ๆ ได้

2.2.3 การกีดกันทางการค้า

ข้อกีดกันทางการค้าที่กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนำมาใช้เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในประเทศเป็นการสร้างข้อจำกัดในการส่งออกเนื้อไก่ของไทยในสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2550 ทั้งนี้ก่อนที่จะเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกอีกครั้งในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 นั้น สหภาพยุโรปได้ประกาศเลื่อนการห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทยและประเทศเอเชียอื่นๆไปจนถึงปี พ.ศ. 2550 สหภาพยุโรปได้ประกาศแผนในการกำหนดระบบการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกสามชนิด ได้แก่ เนื้อไก่แช่เกลือ เนื้อไก่ปรุงสุก และ เนื้อไก่วงปรุงสุก ซึ่งจะเริ่มใช้ในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2549 ระบบใหม่นี้เป็นระบบโควตาภาษี (tariff-rate-quota) แทนระบบภาษีนำเข้าซึ่งเป็นระบบเดิม โดยกำหนดอัตราภาษีนำเข้าสำหรับเนื้อไก่แช่เกลือในโควตาเป็นร้อยละ 15.4 อัตราภาษีนำเข้าในโควตาสำหรับเนื้อไก่ปรุงสุกเป็น ร้อยละ 10.9 และ อัตราภาษีนำเข้าในโควตาสำหรับเนื้อไก่วงเป็นร้อยละ 8.5 ขณะที่อัตราภาษีนำเข้านอกโควตาเป็นร้อยละ 53 ทั้งสามรายการ ปริมาณโควตาเนื้อสัตว์ปีกทั้งหมดในปีแรกเป็น 200,000 ตัน และประเทศไทยได้รับโควตาจำนวน 100 – 120,000 ตัน ซึ่งผู้ประกอบการของไทยกล่าวว่าเป็นจำนวนโควตาที่น้อยเกินไปพร้อมทั้งได้ยื่นหนังสือต่อต้านต่อสหภาพยุโรปที่สำนักงานในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ กำลังเจรจากับสหภาพยุโรปในเรื่องนี้ (สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย.2549 : ออนไลน์)

ผู้ประกอบการของไทยบางรายเชื่อว่า สหภาพยุโรปพยายามลดการนำเข้าเนื้อไก่ หลังจากความพยายามในการจำกัดการนำเข้าเนื้อไก่แช่แข็งที่มีราคาถูกและเนื้อไก่แช่เกลือจาก ประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลล้มเหลวลงในเวทีการค้าโลก โดยในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 องค์การการค้าโลกได้ออกประกาศว่าการเก็บภาษีนำเข้าเนื้อไก่แช่เกลือจากไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลของสหภาพยุโรปเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายทางการค้าและจำกัดการค้าเสรี อย่างไรก็ตามแหล่งข่าวทางการค้ากล่าวว่าหลักขององค์การการค้าโลกนี้ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์กับไทยในปัจจุบัน เพราะสหภาพยุโรปยังคงห้ามนำเข้าเนื้อไก่ไม่ปรุงสุกจากไทย เนื่องจากยังคงพบโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

ประเด็นข้อกีดกันทางการค้านี้ได้เริ่มขึ้นเมื่อสหภาพยุโรปได้จัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ปรุงสุก(prepared chicken products) ที่นำเข้าใหม่ ซึ่งก่อนหน้านี้การส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ของไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลอยู่ภายใต้รายการ salted-item มีอัตราภาษีต่ำเพียง ร้อยละ 15.4 แต่การจัดหมวดหมู่ใหม่ ทำให้ต้องเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 58.9 หรือประมาณ ตันละ 1,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปได้กำหนดนิยามของ salted chicken ว่าต้องมีเกลือเป็นส่วนผสมร้อยละ 1.9 – 2.3 และต้องจุ่มในน้ำซอสมะเขือเทศผสม กระเทียมและเครื่องเทศ(marinated) ซึ่งสภาพดังกล่าวไม่น่ารับประทาน จึงกล่าวได้ว่าเป็นเพียงข้อกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่ต้องการจำกัดการนำเข้าเนื้อไก่จากไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ดังนั้น ประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลจึงยื่นคำร้องต่อองค์การการค้าโลกเมื่อปี พ.ศ. 2545

ข้อจำกัดทางการค้าของสหภาพยุโรปเป็นข้อจำกัดสำคัญของการส่งออกเนื้อไก่ไทยในปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2550 โดยข้อจำกัดนี้ประกอบด้วย

- 1. การห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทยและประเทศที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก
- 2. การใช้ระบบโควตาภาษี(tariff-rate-quota systems) แทนระบบภาษีเดิม ซึ่งเป็นการจำกัดปริมาณนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศผู้ส่งออกที่รวมถึงประเทศไทยด้วย

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป (2549) รายงานผลการตัดสินกรณีพิพาทเรื่องสินค้าไก่หมักเกลือ (salted chickenmeat) ระหว่าง EU-ไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล โดยคณะกรรมการอุทธรณ์ของ WTO ได้ลงมติไม่เห็นด้วยต่อคำอุทธรณ์ของ EU และตัดสินให้ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและไทยเป็นฝ่ายชนะ กำหนดให้สินค้าเนื้อไก่ที่ดัดแปลงไม่มีกระดูกแช่แข็งที่มีการปนเปื้อนของเกลือในอัตราร้อยละ 1.2-3 ยังคงอยู่ในสินค้าประเภทไก่หมักเกลือ ภายใต้พิกัดศุลกากร 0210 อัตราภาษีร้อยละ 15 ในขณะที่สินค้าไก่แช่แข็งพิกัด 0207 อัตราภาษีร้อยละ 53 (อัตราภาษีสำหรับสินค้าเนื้อไก่ปรุงสุก ร้อยละ 6)

กรมการค้าสหภาพยุโรป ได้ยื่นเรื่องต่อ WTO เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2549 เพื่อขอใช้สิทธิในการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีและระบบการนำเข้าสินค้าไก่หมักเกลือ ไก่วง และไก่ต้มสุก กับประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ตามข้อกำหนดในมาตราที่ XXVIII ของสัญญา GATT จากเดิมใช้ระบบภาษีเพียงอย่างเดียว โดยนำเข้าได้ไม่จำกัดจำนวน มาเป็นการจัดเก็บภาษี 2 ระบบ คือ ภาษีสำหรับสินค้าที่นำเข้าในโควตา และ นอกโควตา ดังนี้

ตาราง 12 อัตราภาษีสองระบบสำหรับผลิตภัณฑ์ไก่หมักเกลือ ไก่วงและไก่ปรุงสุก

รายการสินค้า	ระบบในโควตา		ระบบนอกนอกโควตา
	ปริมาณ (ตัน)	ภาษี (ร้อยละ)	
ไก่หมักเกลือ	264,245	15.4	เสียภาษีเหมาจ่าย ที่ระดับ 1,300 ยูโร/ตัน
ไก่วง	103.896	8.5	เสียภาษีเหมาจ่าย ที่ระดับ 1,024 ยูโร/ตัน
ไก่ปรุงสุก	230,453	10.9	เสียภาษีเหมาจ่าย ที่ระดับ 1,024 ยูโร/ตัน

ที่มา : กรมศุลกากร. (2550) . สถิติการนำเข้าและส่งออก. กรุงเทพมหานคร : กรมศุลกากร

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า อัตราภาษีและปริมาณการนำเข้าสินค้าไก่หมักเกลือ ไก่วง และไก่ต้มสุกของประเทศคู่ค้า หรือ ตลาดนำเข้าไก่แปรรูป คือ ประเทศสหภาพยุโรป มีอัตราภาษี สูงมาก ประเทศไทยต้องต่อสู้เพื่อให้ส่งออกเนื้อไก่สดไปตลาดหลักทั้งญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป โดยกำลังทำข้อตกลงกับประเทศทั้งสองเพื่อให้ยอมรับระบบ compartment ซึ่งรับรองโดยองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ(OIE) แต่ปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้า

ประเทศไทยพยายามสร้างความมั่นใจให้แก่ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่สำคัญซึ่งได้แก่ ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปโดยการนำระบบ Compartment มาใช้ในประเทศเพื่อให้ส่งออกเนื้อไก่ชนิดไม่ปรุงสุกไปยังประเทศทั้งสองได้อีกครั้ง ระบบนี้เป็นระบบใหม่ที่ริเริ่มโดยองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ซึ่งขึ้นอยู่กับโรคระบาดสัตว์หรือระบบการผลิตที่รวมตัวกัน และแนวคิดนี้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อสร้างความปลอดภัยและความยุติธรรมในการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้แหล่งข่าวทางการค้าแจ้งว่าไม่มีความคืบหน้าในการเจรจาเรื่องนี้

3. ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย

3.1 ประเทศสหพันธรัฐบราซิล

ประเทศสหพันธรัฐบราซิลเป็นประเทศผู้ผลิตไก่เนื้อที่สำคัญเป็นอันดับสองของโลก โดยในปี พ.ศ. 2534 มีผลผลิตรวม 2.61 ล้านตัน สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 8.15 ทั้งนี้เนื่องจากอาหารสัตว์ไม่ได้ปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่ความต้องการไก่เนื้อทั้งเพื่อการบริโภคและการส่งออกยังคงอยู่ในภาวะที่น่าพอใจ สำหรับในปี พ.ศ. 2535 การขยายตัวในอัตราสูงร้อยละ 12.9 แต่ในปี พ.ศ. 2536 การผลิตของ ประเทศสหพันธรัฐบราซิลขยายตัวในอัตราที่ต่ำลงจากปีที่ผ่านมาเหลือประมาณร้อยละ 9 ทั้งนี้โดยมีสาเหตุมาจากต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น แต่ราคาที่เกษตรกรขายได้กลับอ่อนตัวลง อันเนื่องมาจากปัญหาความซบเซาทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2535 ราคาฟาร์มลดลงเป็นประวัติการณ์โดยเหลือเพียงกิโลกรัมละ 0.37 เหรียญสหรัฐ ทำให้ผลตอบแทนของผู้เลี้ยงไก่ตกต่ำจนผู้เลี้ยงรายย่อยไม่สามารถประกอบการต่อไปได้ ทำให้การผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อโดยส่วนรวมลดลงเหลือเพียงประมาณร้อยละ 90 ของกำลังผลิตรวมทั้งหมดและในปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2536 ผลกำไรของผู้เลี้ยงไก่อังอยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งทำให้ผู้เลี้ยงไกรายย่อยต้องทยอยเลิกกิจการไปเรื่อย ๆ และทำให้อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อของประเทศสหพันธรัฐบราซิลลดลงด้วย ซึ่งในปี พ.ศ. 2541 ประเทศสหพันธรัฐบราซิลมีการขยายตัวโดยผลผลิตไก่เนื้อเพิ่มมากขึ้นเป็น 4.5 ล้านตัน (รังสิมา รุ่งนภา. 2546:78) โดยมีการส่งออกทั้งในรูปไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป ซึ่งประเทศสหพันธรัฐบราซิลมีความได้เปรียบไทยในด้านค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย จึงเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในสินค้าประเภทเนื้อไก่ถอดกระดูก นอกจากนี้การลดค่าเงินของประเทศสหพันธรัฐบราซิลทำให้ประเทศสหพันธรัฐบราซิลมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคามากขึ้น อย่างไรก็ตาม สินค้าของประเทศสหพันธรัฐบราซิลยังมีคุณภาพที่ต่ำกว่าสินค้าของไทยประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศสหพันธรัฐบราซิล ได้แก่ ชาอูดีอาระเบีย ญี่ปุ่น ฮังการี สิงคโปร์ และสหภาพยุโรป

จากรายงานสถานการณ์ไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลประจำปี พ.ศ. 2549 (Brazil Poultry and Products Annual Poultry Report, 2006) (กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา.2549 : ออนไลน์) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการผลิตและการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ในปัจจุบันการผลิตและการส่งออกเนื้อไก่ลดลงเพราะได้รับ

ผลกระทบจากระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้นทั่วโลก การแข็งตัวของค่าเงินเรียลและปัญหาทางด้านสุขภาพของสัตว์ในแต่ละพื้นที่ อย่างไรก็ตามในการผลิตและการส่งออกได้ฟื้นตัวในปี พ.ศ.2550 โดยการผลิตและการส่งออกได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 และ 2 ตามลำดับ ความต้องการบริโภคภายในประเทศที่ยังคงมีอยู่และเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวการส่งออกในปี พ.ศ. 2551

สถานการณ์โดยรวม ในการผลิตไก่เนื้อและไก่ไข่ โดยเฉพาะ ไก่ที่เป็นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ (PS) ในปี พ.ศ. 2543 -2549 ของประเทศสหพันธรัฐบราซิล มีการผลิตหรือเพาะพันธุ์มากขึ้นทุกปีโดยดูได้จากตาราง 13

ตาราง 13 การผลิตจำนวน PS. และลูกไก่เนื้ออายุ 1 วัน ในประเทศสหพันธรัฐบราซิล

ปี พ.ศ.	จำนวน พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ (PS.)		ไก่เนื้อ(พันตัว)
	ไก่ไข่(พันตัว)	ไก่เนื้อ(พันตัว)	
2543	60,235	27,536	3,254,100
2544	62,544	28,597	3,473,600
2545	67,297	30,499	3,819,570
2546	77,943	31,035	3,907,100
2547	84,528	33,293	4,277,700
2548	87,788	36,664	4,695,800
2549	98,937	38,130	4,790,700

ที่มา : กระทรวงเกษตรรัฐฯ. (2549). รายงานสถานการณ์ไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของประเทศประเทศสหพันธรัฐบราซิลประจำปี 2006 (ออนไลน์)

หมายเหตุ : จำนวนพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ (PS.)ไก่ไข่และไก่เนื้อเป็นจำนวนเฉลี่ยรายเดือน

นอกจากนี้ในการผลิตไก่เนื้อยังมีการผลิตเพิ่มขึ้นอีกโดยจะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2550 ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เนื่องผู้บริโภคภายในประเทศมีอำนาจซื้อสูงขึ้นประกอบมีการแข่งขันราคากับเนื้อสัตว์ชนิดอื่นและความต้องการภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก สำหรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ประกอบการ มีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. 2550 เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการใน ปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากค่าเงินของประเทศสหพันธรัฐบราซิลแข็งตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องและค่าต้นทุนอาหารสัตว์สูงขึ้น ทำให้ผู้ส่งออก เนื้อไก่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลไม่สบายใจ รวมทั้งเรื่องอัตราภาษีที่เปลี่ยนแปลงของกลุ่มสหภาพยุโรปซึ่งเป็นการจำกัดปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่แปรรูป โดยมีผลกระทบต่อการส่งออกเนื้อไก่กึ่งวงด้วย

สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อในปี พ.ศ. 2550 ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 โดยมีปัจจัยที่มีผลกระทบที่สำคัญดังนี้

- 1.ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับปริมาณการส่งออกในปีที่ผ่านมา
- 2.ความต้องการบริโภคภายในประเทศมีเพิ่มขึ้น
- 3.ความพยายามในการดำเนินนโยบายทางด้านการตลาดและมาตรการทางการเงิน โดยรัฐบาลประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเพื่อพัฒนาตลาดแหล่งใหม่

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตามข้อบังคับทำให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลได้รับผลกระทบอย่างแน่นอนในปี พ.ศ. 2550 โดยผลกระทบมีดังนี้

1. ค่าเงินของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลตกลงอย่างต่อเนื่องประกอบกับอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศเพิ่มขึ้น
2. ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองและข้าวโพดมีปริมาณลดลง
3. ความเป็นไปได้ในการเปิดตลาดใหม่ในสหภาพยุโรปซึ่งจะทำให้ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปไปยังตลาดเดิมมีปริมาณลดลง

หลังการแก้ไขตัวเลขการผลิตเนื้อไก่ในปี พ.ศ. 2549 โดยปริมาณการผลิตลดลงเหลือ 9.3 ล้านตัน ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2548 ลดลงร้อยละ 1 โดยปริมาณการผลิตเนื้อไก่ในปี พ.ศ. 2548 มีจำนวน 9.4 ล้านตัน สำหรับปริมาณการผลิตเนื้อไก่ที่ลดลงในปี พ.ศ. 2549 มีการอ้างว่าประเทศคู่ค้าที่สำคัญระงับการนำเข้าเนื่องจากปริมาณผู้บริโภคเนื้อไก่ในตลาดโลกลดลง ซึ่งเป็นผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าปริมาณการผลิตในปี พ.ศ. 2549 จะลดลงแต่ความต้องการบริโภคภายในประเทศยังเพิ่มขึ้นเนื่องจากเนื้อไก่แช่แข็งมีราคาขายปลีกที่ถูกลงทำให้ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลหันมาสนใจตลาดในประเทศแทนตลาดต่างประเทศ ประมาณร้อยละ 97 ของปริมาณการผลิตเนื้อสัตว์ปีกทั้งหมดของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเป็นปริมาณการผลิตเนื้อไก่ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3 เป็นปริมาณการผลิตเนื้อไก่วงซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแหล่งข้อมูลการค้าต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2549 ที่มีปริมาณการผลิตขึ้นส่วนเนื้อไก่คิดเป็นร้อยละ 58 ของปริมาณการผลิตไก่เนื้อทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 42 เป็นการผลิตเนื้อไก่ทั้งตัว ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้กลยุทธ์ใหม่ในการแปรรูปซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าโดยเปลี่ยนจากการเพิ่มมูลค่าให้กับเฉพาะบางชิ้นส่วนมาเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับเนื้อไก่ทั้งตัว ซึ่งเป็นผลให้การส่งออกชิ้นส่วนเนื้อไก่ชำแหละและเนื้อไก่แปรรูปของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนสามารถเปิดตลาดใหม่ได้สำเร็จ เช่น ตลาดประเทศซาอุดีอาระเบีย ที่ยังคงชอบเนื้อไก่ทั้งตัว

การรวมตัวของอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการเนื้อไก่แปรรูปรายใหญ่ในประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลจำนวน 10 ราย มีปริมาณของไก่เนื้อที่เข้าโรงฆ่ารวมกันคิดเป็นร้อยละ 52 ของปริมาณของไก่เนื้อที่เข้าโรงฆ่าทั้งหมด และมีปริมาณการส่งออกรวมกันคิดเป็นร้อยละ 79 ของปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมด ของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล (ตาราง 14) ซึ่งผู้ประกอบการเนื้อไก่แปรรูปบางรายยังเป็นผู้ส่งออกเนื้อสุกรรายใหญ่ของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลด้วย ทำให้เกิดการประหยัด

ต่อขนาดและต้นทุนการผลิตทางด้านอาหารลดลง มีการรวมตัวของผู้ประกอบการผลิตกันอย่างเห็นวแน่นอนในระบบการผลิตไก่เนื้อของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ตาราง 14 รายชื่อบริษัทแปรรูปเนื้อไก่รายใหญ่ของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

บริษัท	สัดส่วนในการนำเข้าโรงฆ่า (ร้อยละ)	สัดส่วนในการส่งออก (ร้อยละ)
1.Sadia	14	26
2.Perdiqao	11	17
3.Seara	06	12
4.Doux Franqosul	05	10
5.Avipal	05	08
6.Dagrania	03	02
7.Aurora	02	01
8.Diplomata	02	01
9.Panabranca	02	01
10.Copacol	02	01
Total	59	79

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐ. (2549). รายงานสถานการณ์ไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลประจำปี 2006 (ออนไลน์)

ต้นทุนการผลิตของบริษัทผู้ผลิตไก่เนื้อทั้งหมดในประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีต้นทุนการผลิตที่แตกต่างกันออกไป ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2546 ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อลดลงจากที่เคยอยู่ที่ค่าเฉลี่ยกิโลกรัมละ1.37 เรียล เหลือกิโลกรัมละ 1.2 เรียล (น้ำหนักไก่เนื้อมีชีวิต) หรือลดลงร้อยละ 12.4 ซึ่งต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา อัตราการแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2546 เท่ากับ 2.19 เรียลต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในขณะที่อัตราการแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2547 เท่ากับ 2.53 เรียลต่อ 1ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2548 ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อได้สูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนทางด้านอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นตลอดทั้งปีการเพาะปลูก ปี พ.ศ. 2548/2549 (1 ตุลาคม 2548 – 30 กันยายน 2549) ทั้งข้าวโพดและถั่วเหลืองมีปริมาณผลผลิตเพียงเล็กน้อย รัฐบาลประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลยังคงมีนโยบายในการจ่ายเงินอุดหนุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืชผลทางการเกษตร

เพื่อช่วยเหลือทางด้านต้นทุนการผลิต ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไถ่เนื้อในปี พ.ศ. 2549 ลดลง จากตาราง 15

ตาราง 15 แสดงต้นทุนการผลิตไถ่เนื้อ และราคาขายส่งเนื้อไถ่แปรรูปพร้อมปรุง ข้าวโพดและกากถั่วเหลือง

ปี พ.ศ.	ต้นทุนการผลิต		ราคาขายส่ง		
	ไถ่เนื้อมีชีวิต (ดอลลาร์สหรัฐ/ กิโลกรัม)	ไก่มีชีวิต (ดอลลาร์สหรัฐ/ กิโลกรัม)	เนื้อไถ่แปรรูป พร้อมปรุง (ดอลลาร์ สหรัฐ/กิโลกรัม)	ข้าวโพด (ดอลลาร์สหรัฐ/ กิโลกรัม)	กากถั่วเหลือง (ดอลลาร์สหรัฐ/ กิโลกรัม)
2543	0.47	0.50	0.68	7.78	0.18
2544	0.38	0.41	0.53	4.64	0.19
2545	0.39	0.39	0.50	6.26	0.18
2546	0.47	0.47	0.54	6.54	0.21
2547	0.51	0.51	0.54	6.31	0.23
2548	0.51	0.51	0.55	7.33	0.21
2549	0.47	0.47	0.65	6.96	0.20
(มค.-มิย.)					

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐ. (2549). รายงานสถานการณ์ไถ่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของ
ประเทศสหพันธรัฐบราซิลประจำปี 2006 (ออนไลน์)

สถานการณ์การระบาดของโรค ตั้งแต่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในเอเชีย รัฐบาล
ประเทศสหพันธรัฐบราซิลให้การสนับสนุนให้แก่สภากาพัฒนาสัตว์ปีกและสุกร เพื่อดำเนิน
มาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศสหพันธรัฐบราซิล รวมทั้งข้อบังคับทางด้าน
สุขภาพของสัตว์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ โครงการสุขภาพสัตว์ปีกแห่งชาติ มาตรการการป้องกัน
หลายอย่างถูกนำมาใช้ เช่น การเข้มงวดในการควบคุมที่ทำเรือและท่าอากาศยานสำหรับ
นักท่องเที่ยวและผู้เดินทางมาจากเอเชีย ห้ามการนำเข้าข้าวเปลือกจากประเทศในแถบเอเชีย
ห้ามผู้เดินทางมาจากเอเชียเดินทางเข้าไปในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกของประเทศสหพันธรัฐบราซิล และ
ข้อกำหนดใหม่สำหรับการนำเข้าสัตว์ปีกเช่นการนำเข้าลูกไก่อายุวัน

นโยบายในปัจจุบันส่วนใหญ่สนับสนุนการควบคุมสุขอนามัยสำหรับสัตว์ปีกในแต่ละรัฐ
ซึ่งสามารถดำเนินการได้ก่อน ปี พ.ศ. 2550 ก่อให้เกิดสนธิสัญญาระหว่าง 6 รัฐจากเขตภาคใต้ทาง
ตอนกลางของประเทศสหพันธรัฐบราซิล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการควบคุมอย่างเข้มงวดสำหรับการขนส่ง
นก ไช้ไก่และผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกอื่นๆและส่วนที่เหลือใช้จากผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่รัฐทางตอนกลาง
ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลซึ่งเป็นเชิงพาณิชย์

รัฐบาลประเทศสหพันธรัฐบราซิลได้ประกาศเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2549 และมีคำสั่งที่ 17 ให้ตั้งโครงการป้องกันและการควบคุมไข้หวัดนกและการป้องกันโรคนิวคาสเซิลแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทางการค้าระหว่างประเทศ ปัญหาที่สำคัญในการดำเนินการตามคำสั่งที่ 17 คือการขาดเงินทุน ซึ่งรัฐบาลประเทศสหพันธรัฐบราซิลให้สัญญาว่าจะจัดสรรเงินสำหรับการดำเนินงานในโครงการดังกล่าวจำนวน 130 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในขณะที่วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2549 กองทุนยังไม่มีผลการดำเนินการใดๆ ใน ปี พ.ศ. 2545 ประเทศสหพันธรัฐบราซิลได้จัดตั้งโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศอาร์เจนตินาและปารากวัยในเรื่องการแจ้งเตือนการอพยพของนกจากทั่วโลกได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โครงการนี้ได้แจ้งเตือนและทดสอบนกในการตรวจหาไวรัสที่ทำให้เกิดโรคไข้หวัดนก ซึ่งโครงการนี้เป็นการร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตร.กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงสิ่งแวดล้อม มี 2 กรณีสำหรับโรคนิวคาสเซิลซึ่งได้มีประกาศอย่างเป็นทางการว่ามีการระบาดของโรคนิวคาสเซิลในประเทศสหพันธรัฐบราซิลในปี พ.ศ. 2549 และได้แจ้งไปยังองค์การโรคระบาดระหว่างประเทศ ในกรณีแรกได้รับการยืนยันจากเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 ว่ามีการระบาดของโรคในเมืองแวลเรียล (Vale Real) ในมลรัฐรีโอ กรันดี โดซูล (Rio Grande do Sul) อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับแจ้งการเกิดโรคจากฟาร์มสัตว์ปีกเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ในขณะที่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ยังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดเกี่ยวกับการระบาดของโรค ยังคงมีมาตรการที่เข้มงวดสำหรับพื้นที่เฝ้าระวังโรค สำหรับกรณีที่เกิดขึ้นในมลรัฐรีโอกรันดีโดซูล (Rio Grande do Sul) ซึ่งเป็นแหล่งส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของประเทศสหพันธรัฐบราซิลทำให้เกือบ 40 ประเทศใช้มาตรการเข้มงวดขึ้น กรณีที่สอง โรคนิวคาสเซิล ตรวจพบในหมู่บ้านเล็กๆ ใกล้กับเมืองมานาฮัส (ในรัฐอามาโซนัส) แต่ในปัจจุบันพื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลไม่ได้เป็นพื้นที่เสี่ยงสำหรับการผลิตสินค้าและการส่งออกผลิตภัณฑ์

ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ ในประเทศสหพันธรัฐบราซิลยังคงนิยมบริโภคเนื้อไก่ที่มีขนาดตัวใหญ่ทั้งตัวซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากราคาไก่เนื้อต่ำกว่าเนื้อวัว ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ในบางตลาดที่ว่าโครงสร้างความต้องการเนื้อไก่เปลี่ยนแปลงไป ตั้งแต่เศรษฐกิจเริ่มมีเสถียรภาพในปี พ.ศ. 2537 ผู้บริโภคในชนชั้นกลางและชนชั้นสูงส่วนใหญ่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลได้เปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคโดยเปลี่ยนไปบริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูป ผู้ผลิตเนื้อสัตว์ปีกแปรรูปรายใหญ่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลตอบรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคโดยการเปลี่ยนแผนการขายเป็นการขายชิ้นส่วนเนื้อไก่ส่วนต่างๆ รวมกัน(ส่วนใหญ่เป็นเนื้อสะโพกและหน้าอก) และเนื้อไก่แปรรูปเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้า เช่น เนื้อไก่พร้อมปรุง นกเค็ท และเบอเกอร์ไก่ ต้องมีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในบางส่วน สถาบันทางด้านอาหารและตลาดอาหารจานด่วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจไก่เนื้อของประเทศสหพันธรัฐบราซิลมีศักยภาพที่สูงขึ้น การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคเป็นกลยุทธ์ใหม่ที่คุณแปรรูปนำมาใช้

ด้านการส่งออกไก่เนื้อของประเทศสหพันธรัฐบราซิลฟื้นตัวในปี พ.ศ. 2550 โดยมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ด้วยเหตุผล ดังนี้

(1) ความต้องการเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณสูงเนื่องจากการลดปริมาณการผลิตไก่เนื้อจากอันเป็นผลจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก

(2) ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังรัสเซียและตลาดอื่นๆในแถบยุโรปตอนกลางจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น

(3) ประเทศสหพันธรัฐบราซิลสามารถส่งเนื้อไก่ไปขายในตลาดใหม่ได้เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามการกำหนดโควตาใหม่ของกลุ่มสหภาพยุโรปทำให้การขยายตัวของการส่งออกเนื้อไก่ลดลงในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นเนื้อไก่แปรรูป สถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ในปี พ.ศ. 2549 หลังจากมีการแก้ไขปรับลดปริมาณการส่งออก ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้สถานการณ์ตามความเป็นจริงของตลาดโลก ปัจจุบันผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลยังคาดการณ์ว่าปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญจะลดลงประมาณร้อยละ 14 เพราะว่ามีผลผลิตเนื้อไก่ส่วนเกินอยู่ในตลาดโลกเนื่องจากความต้องการเนื้อสัตว์ปีกลดลง ประกอบกับการตื่นตระหนกเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในประเทศคู่ค้าของประเทศสหพันธรัฐบราซิล

การตลาดประเทศสหพันธรัฐบราซิลมี สมาคมผู้ส่งออกสัตว์ปีกแห่งประเทศสหพันธรัฐบราซิลเป็นองค์กรภาคเอกชน ไม่มีการแสวงหากำไร เป็นการรวมตัวกันของผู้ประกอบเนื้อสัตว์ปีกแปรรูปและผู้ส่งออกเนื้อสัตว์ปีกรายใหญ่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิล ซึ่งสมาคมนี้มีวัตถุประสงค์และการดำเนินงานเหมือนกับสมาคมสัตว์ปีกและการส่งออกไข่ไก่ของสหรัฐอเมริกา การดำเนินงานของสมาคมในอดีตที่ผ่านมาเป็นการให้ข้อเสนอแนะ เชิญชวนให้กลุ่มผู้ส่งออกเนื้อไก่ ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลประเทศสหพันธรัฐบราซิล องค์กรระหว่างประเทศและรัฐบาลต่างประเทศให้การรับรองในด้านการเปิดตลาดและลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีสำหรับการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิล ผู้ประกอบการส่งออกเนื้อไกรายใหญ่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลจำนวน 5 ราย มีปริมาณการส่งออกสูงถึงร้อยละ 90 ของปริมาณการส่งออกเนื้อทั้งหมด

สมาคมเป็นองค์กรภาคเอกชนซึ่งทำการสนับสนุนการส่งออกควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์ทางด้านการตลาดให้แก่ภาครัฐบาลโดยผ่านทาง APEX ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 สมาคมฯ ได้จัดงานแสดงสินค้าตามประเทศต่างๆ เช่น ยุโรป เอเชีย และตะวันออกกลาง การประชาสัมพันธ์ทั้งการประชาสัมพันธ์ในประเทศ การจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และการวิจัยทางด้านตลาด ซึ่งคล้ายกับแผนการทางด้านตลาดของ FAS สมาคมนี้สามารถลดปัญหาทางด้านมาตรการสุขอนามัยและดำเนินกิจกรรมทางด้านการตลาดต่างประเทศภายใต้งบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์งบประมาณสำหรับการจัดการสมาคม ในปี พ.ศ. 2549/พ.ศ. 2550 มีจำนวน 2.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐซึ่งมาจากกองทุน APEX

การส่งออกของประเทศสหพันธรัฐบราซิลในปี พ.ศ. 2546 มีปริมาณ 1.3 ล้านตัน ลดลงจากปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 7 ปริมาณการส่งออกที่ลดลงสืบเนื่องจากเหตุการณ์ทั้งภายในและต่างประเทศ ค่าเงินของประเทศประเทศสหพันธรัฐบราซิลที่ลดต่ำลง รวมถึงผลผลิตข้าวโพดที่ต่ำลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และผู้บริโภคหันมานิยมบริโภคไก่มากขึ้นเนื่องจากมีราคาถูกกว่าเนื้อวัว

และเนื้อสุกร นอกจากนี้ ประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลประสบปัญหาจากการส่งออกไปยังประเทศซาอุดีอาระเบีย และประเทศในสหภาพยุโรป โดยประเทศซาอุดีอาระเบียได้กล่าวหาว่า ปริมาณน้ำในผลิตภัณฑ์ไก่ของประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีมากเกินไป ซึ่งทำให้น้ำหนักของไก่มากกว่าความเป็นจริง ส่วนประเทศสหภาพยุโรป จะเพิ่มภาษีนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ไก่แช่แข็ง ทั้งนี้ประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลส่งออกไก่ปริมาณร้อยละ 20 ของการส่งออกทั้งหมดไปยังสองตลาดดังกล่าว

3.2 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศคู่แข่งโดยตรงที่สำคัญของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดประเทศญี่ปุ่นโดยในปี พ.ศ. 2535 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นร้อยละ 44 ของการส่งออกไก่เนื้อรวม นอกจากนี้ลักษณะสินค้าของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็คล้ายคลึงกับประเทศไทย คือเป็นสินค้าประเภทเนื้อไก่ชำแหละถอดกระดูก เนื้อไก่ชำแหละติดกระดูก ชิ้นส่วนไก่และเนื้อไก่แปรรูปปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถส่งออกไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับของประเทศไทยด้วยราคาที่ต่ำกว่า ซึ่งเทคโนโลยีการผลิตเหล่านี้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับการถ่ายทอดจากผู้ผลิตไทย คือ บริษัทในเครือซีพีซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจไก่ชำแหละเพื่อการส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กลายมาเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่ชำแหละถอดกระดูกแช่แข็งรายใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นผู้ส่งออกลำดับที่ 6 ของโลกในการส่งออกไก่สดแช่แข็งโดยรวมแทนที่ประเทศไทยซึ่งต้องเสียส่วนแบ่งตลาดไปเพราะไม่อาจแข่งขันในด้านต้นทุนได้อีกต่อไป

ในตลาดประเทศญี่ปุ่น ปัจจัยที่เป็นความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าเพราะค่าจ้างแรงงาน วัตถุดิบอาหารสัตว์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ดังได้กล่าวไปในเบื้องต้นแล้ว ต้นทุนการขนส่งก็ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความได้เปรียบเหนือกว่า ทั้งนี้เพราะ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีระยะทางการขนส่งที่ใกล้ตลาดประเทศญี่ปุ่นมากกว่าไทย โดยมีระยะเวลาการขนส่งเพียง 3 วันเดินเรือ ด้วยปัจจัยต่างๆเหล่านี้ทำให้ราคาไก่ชำแหละแช่แข็งลักษณะเดียวกับประเทศไทยที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งออกนั้นต่ำกว่าประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ หากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถขายในราคาเพียง 1,800 ดอลลาร์สหรัฐ ทำให้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมาจนถึงปี พ.ศ. 2540 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ก้าวขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งรายใหญ่ที่สุดในตลาดประเทศญี่ปุ่นด้วยส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ 45 แทนที่ประเทศไทย และความสำเร็จประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในตลาดประเทศญี่ปุ่นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่ออุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกของประเทศไทย ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมากกว่าร้อยละ 80 ของการส่งออกทั้งหมดพึ่งพาตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นเพียงตลาดเดียว

แม้ว่าต้นทุนการผลิตจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยเสียเปรียบในการแข่งขันด้านราคาต่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดประเทศญี่ปุ่น ก็คือ อัตราแลกเปลี่ยน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2539 อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างค่าเงินบาทของไทยเมื่อเทียบกับค่าเงินหยวนของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีนแข็งค่าขึ้น (Appreciate) โดยตลอดทำให้ราคาสินค้าส่งออกจากประเทศไทยในสายตาผู้นำเข้าแพงขึ้นโดยเปรียบเทียบ ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกจากประเทศไทยเพราะผู้นำเข้าหันไปซื้อสินค้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งแม้ว่าจะมีคุณภาพค่อนข้างต่ำกว่าสินค้าไทยแต่ก็มีราคาถูกกว่ามาก ดังนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมาประเทศไทยจึงสูญเสียส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นมาโดยลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนลดค่าเงินหยวนลงถึงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งทำให้อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินหยวนเมื่อเทียบกับเงินบาทอ่อนตัวลงประมาณร้อยละ 44 ซึ่งในช่วงเวลานั้นประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นจากร้อยละ 21 ของปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งรวมของประเทศญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 29 ในปี พ.ศ. 2537 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ในปี พ.ศ. 2540 ในขณะที่ประเทศไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นไปจากร้อยละ 32 เหลือเพียงร้อยละ 27 ในปี พ.ศ. 2537 และลดลงเหลือร้อยละ 18 ในช่วงเวลาเดียวกัน (ราชศักดิ์ ปรชญวรวิรักษ์. 2548)

อย่างไรก็ตาม หลังจากประเทศไทยเริ่มใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ตั้งแต่ช่วงกลางปี พ.ศ. 2540 ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน ณ ปลายปี พ.ศ. 2540 อ่อนค่าลงถึงร้อยละ 60 เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ(จาก 25 บาท/ดอลลาร์สหรัฐเป็น 40/ดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณ) ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ค่าเงินบาทที่แท้จริงในปี พ.ศ. 2540 อ่อนตัวลงประมาณร้อยละ 26 เมื่อเทียบกับเงินหยวน ความได้เปรียบในด้านค่าเงินดังกล่าวส่งผลให้แนวโน้มความสามารถในการแข่งขันผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ของไทยปรับตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2541 โดยราคาเฉลี่ยของการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทยของประเทศญี่ปุ่นราคาลดลงทุกประเภทสินค้า กล่าวคือ เนื้อไก่ถอดกระดูกราคานำเข้าลดลงร้อยละ 16 ทั้งตัวลดลงร้อยละ 19 ไก่ติดกระดูกลดลงร้อยละ 14 และทำให้ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดในประเทศญี่ปุ่นในส่วน of ไก่สดแช่แข็งในช่วง 3 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นร้อยละ 19 ของปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งโดยรวมของประเทศญี่ปุ่นในช่วงเดียวกันของปีก่อนเป็นร้อยละ 26 ในขณะที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งลดลงร้อยละ 40 เหลือร้อยละ 35

ตาราง 16 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี
พ.ศ. 2545 – 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	สถิติการส่งออกของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน				
	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549
ทั่วโลก	441517,505	447,465,352	460,160,976	639,969,011	693,467,446
ญี่ปุ่น	418755,764	426,286,902	428,370,866	560,994,968	609,404,415
ฮ่องกง	14008,045	12,251,223	12,613,065	20,813,811	22,663,604
เกาหลีใต้	1167,125	3,015,758	6,948,585	25,571,422	36,635,130
สิงคโปร์	3253,181	2,560,828	2,634,558	3,662,252	3,519,598
สหรัฐอเมริกา	198,528	855,694	7,694,955	26,094,651	18,101,643
ซาอุดีอาระเบีย	960,748	625,979	103,520	0	0
เลบานอน	187,403	437,383	27,800	0	0
คิริบาติ	179,356	217,595	103,268	245,538	0
มาเลเซีย	157,724	184,889	323,978	525,819	270,926
คูเวต	2,173	157,630	40,536	143,484	9,148
บาร์เรน	151,240	128,036	240,225	293,229	461,654
ปาปัวนิวกินี	65,656	105,209	95,339	103,471	114,455
กาตาร์	18	103,514	51,140	0	0
อินโดนีเซีย	132,926	85,078	27,464	56,956	48,159
จอร์แดน	46,064	73,814	0	20,600	0
มอริเชียส	63,101	56,466	184,917	162,959	138,088
เนเธอร์แลนด์Antilles (Curacao)	60,396	53,803	26,129	0	80,047
ออสเตรเลีย	14,595	42,534	21,603	2,200	42,586
สวิตเซอร์แลนด์	1676,371	42,510	0	0	0
หมู่เกาะโซโลมอน	33,012	33,384	48,916	104,457	138,463
รัสเซีย	0	30,343	88,706	0	0
มาเก๊า	8,286	27,332	54,007	210,191	258,060
วานูอาตู	26,199	24,595	202,734	147,887	84,908
ฟิลิปปินส์	114,863	14,917	7,350	0	7,102
อินเดีย	0	13,353	0	0	89,070
ไต้หวัน	5,616	13,120	0	0	0
เนปาล	2,377	8,216	3,278	0	0
ลิเบอเรีย	0	7,350	45,212	73,205	48,631
สาธารณรัฐเช็ก	0	6,361	74,040	0	0
นิวซีแลนด์	1,504	1,536	235	10,596	8,696
โอมาน	18	0	0	0	0

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเทศ	สถิติการส่งออกของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน				
	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549
ประเทศในเอเชียN.E.S.	18,150	0	0	0	0
มาดากัสการ์	0	0	0	0	0
พม่า	1,015	0	0	0	0
ซามัวตะวันตก	10,315	0	40	0	0
สวีเดน	0	0	0	0	0
สโลวาเกีย	18,925	0	0	0	0
เดนมาร์ก	0	0	0	0	0
ฝรั่งเศส	7	0	0	6,981	0
อารูบา	155,573	0	0	0	0
บังคลาเทศ	0	0	0	0	0
บราซิล	0	0	0	0	0
ไทย	41,100	0	0	0	0
อาหรับเอมิเรต	128	0	0	337,632	13,943
อังกฤษ	3	0	0	0	0
อัฟริกาใต้	0	0	20	692	490,128
แคนาดา	0	0	0	1	396,230
อัฟกานิสถาน	0	0	0	0	106,600
แกมเบีย	0	0	67,448	135,635	89,956
สาธารณรัฐกินี	0	0	0	49,350	81,791
คิวบา	0	0	0	0	30,278
ลิเบีย	0	0	0	0	25,915
สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน	0	0	48,560	0	24,852
ติมอร์ตะวันออก	0	0	9,478	40,738	23,505
แอนโกล่า	0	0	0	8,560	21,779
บรูไน ดารุสซาลัม	0	0	3,004	31,922	18,564
สาธารณรัฐกานา	0	0	0	0	7,430
สหพันธ์สาธารณรัฐ					
แคเมอรูน	0	0	0	4,955	5,203
อิรัก	0	0	0	0	3,510
เยอรมนี	0	0	0	14,992	3,228
โกตดิวัวร์	0	0	0	12,157	0
สาธารณรัฐเซเชลส์	0	0	0	4,158	0
เนเธอร์แลนด์	0	0	0	83,542	0

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549).China Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers .Calendar Year: 2002 – 2006.

จากตาราง 16 จะเห็นว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่นสูงที่สุด รองลงมาคือประเทศฮ่องกง ,เกาหลีใต้, สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

4.ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูป

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549 ได้วิเคราะห์เป็นรายประเทศ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) อัตราการเปลี่ยนแปลงของ RCA มูลค่าการส่งออก และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออก โดยผลการวิเคราะห์ค่าดังกล่าวเป็นดังตาราง 17-18

ตาราง 17 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นและตลาดสหภาพยุโรป

หน่วย: ร้อยละ								
ปี พ.ศ.	ตลาดประเทศญี่ปุ่น				ตลาดสหภาพยุโรป			
	ประเทศไทย		ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน		ประเทศไทย		ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล	
	RCA	อัตราการเปลี่ยนแปลงของ RCA	RCA	อัตราการเปลี่ยนแปลงของ RCA	RCA	อัตราการเปลี่ยนแปลงของ RCA	RCA	อัตราการเปลี่ยนแปลงของ RCA
2545	4.54	-	3.77	-	17.99	-	3.32	-
2546	5.37	18.29	2.99	-20.63	15.66	-12.97	3.72	11.94
2547	9.25	72.23	3.00	0.26	13.84	-11.63	2.58	-30.73
2548	9.88	6.76	3.09	2.99	30.83	122.80	4.72	83.09
2549	8.80	-10.87	2.91	-5.79	22.21	-27.96	7.36	55.99
เฉลี่ย		21.60		-5.79		17.56		30.07

ที่มา : จากการคำนวณ

ตาราง 18 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นและตลาดสหภาพยุโรป

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ: ร้อยละ

ปี พ.ศ.	ตลาดประเทศญี่ปุ่น				ตลาดสหภาพยุโรป			
	ประเทศไทย		ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน		ประเทศไทย		ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล	
	มูลค่า	อัตราการเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	อัตราการเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	อัตราการเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2545	242.415	-	428.285	-	173.523	-	47.592	-
2546	298.349	23.07	402.017	-6.13	203.214	17.11	76.339	60.40
2547	335.720	12.53	418.942	4.21	228.612	12.50	71.493	-6.35
2548	473.519	41.05	589.335	40.67	319.420	39.72	145.812	103.95
2549	492.713	4.05	638.273	8.30	388.408	21.60	239.207	64.05
เฉลี่ย	368.543	20.18	495.370	11.76	262.635	22.73	116.089	55.51

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก . All Country Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers .Calendar Year: 2002 – 2006.

ที่มา : จากการคำนวณ

4.1. ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น

ประเทศไทย

จากการพิจารณาค่า RCA ของประเทศไทยในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น จากตาราง 17 พบว่า ค่า RCA ของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น และมีค่า RCA ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2545 - 2548 โดยมีค่า RCA เท่ากับ 4.54 ,5.37, 9.25 และ 9.87 ยกเว้นปี พ.ศ. 2549 ค่า RCA ลดลง และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2546 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ 18.29 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.23 ในปี พ.ศ. 2547

และลดลงเหลือร้อยละ 6.76 ในปี พ.ศ. 2548 และลดลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 เท่ากับร้อยละ -10.87 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 21.60 และจากตาราง 18 พบว่า มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปในปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่าคิดเป็น 242,415,012 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 298,349,239 ดอลลาร์สหรัฐ 335,720,456 ดอลลาร์สหรัฐ 473,518,990 ดอลลาร์สหรัฐ และ 492,712,93 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2546 - 2548 ตามลำดับ ยกเว้นในปี พ.ศ. 2549 มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปเพียง 368,543,326.2 ดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.07 เป็น 12.53 ,41.05 และ 4.05 ตามลำดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2549 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 20.18

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการพิจารณาค่า RCA ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น จากตาราง 17 พบว่า ค่า RCA ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่นและมีค่า RCA ที่มีแนวโน้มไม่คงที่ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2545 มีค่า RCA เท่ากับ 3.77 ปีต่อมาปี พ.ศ. 2546 ลดลง มีค่า RCA เท่ากับ 2.99 และกลับเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2547 - 2548 โดยมีค่า RCA เท่ากับ 3.00 และ 3.09 และกลับลดลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 ค่า RCA เท่ากับ 2.91 และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปยังประเทศญี่ปุ่น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ที่มีแนวโน้มลดลงจากในปี พ.ศ. 2546 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ -20.63 ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.26 และ 2.99 ในปี พ.ศ. 2548 และลดลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 เหลือร้อยละ -5.79 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ -5.79 และจากตาราง 18 พบว่า มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากปี พ.ศ. 2547 - 2549 มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปคิดเป็นมูลค่า 418,941,661 ดอลลาร์สหรัฐ, 589,334,730 ดอลลาร์สหรัฐ และ 638,273,009 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ยกเว้นในปี พ.ศ. 2546 ที่ลดลงมีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปเพียง 402,017,038 ดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากปี พ.ศ. 2547-2549 ในอัตราร้อยละ 4.21, 40.67, 8.30 ตามลำดับ ยกเว้นในปี พ.ศ. 2546 ที่ลดลง ร้อยละ -6.13 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 11.76

สรุปแล้วในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น จากผลการวิเคราะห์ตาราง 17 และตาราง 18 เมื่อพิจารณาค่า RCA ของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในการส่งออกไก่แปรรูป

ไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มสูงขึ้น ยกเว้นปี พ.ศ. 2549 ที่ลดลง ส่วนประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น มีแนวโน้มไม่คงที่มีลดลงในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2549 โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี พ.ศ. 2545 - 2549 รวมทั้งประเทศไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย (ร้อยละ 21.60) สูงกว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ร้อยละ -5.79) และประเทศไทยยังมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น โดยเฉลี่ย (ร้อยละ 20.18) สูงกว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ร้อยละ 11.76)

เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปมีมูลค่าสูงกว่าประเทศไทยทุกปี (พ.ศ. 2545-2549) ถึงแม้ว่าจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีแนวโน้มไม่คงที่และต่ำกว่าประเทศไทย อาจเป็นเพราะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งออกไก่แปรรูปมีมูลค่าสูงกว่าประเทศไทยแต่ก็มีมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมดสูงกว่าประเทศไทย ดังนั้นโอกาสของประเทศไทยในการขยายตลาดไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นอาจจะมีโอกาสเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต (ตาราง 17, 18) ตารางจากภาคผนวก (ตาราง 19, 20, 21, 22, 23, 24) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัฒน์ ชูวะสิน (2543 : 40 -72) พบว่า ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปสูงที่สุด รองลงมาคือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเมื่อเทียบระหว่างอุตสาหกรรมแล้วประเทศไทยมีความได้เปรียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปประเทศญี่ปุ่นมากกว่าไก่สดแช่แข็ง

4.2 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดสหภาพยุโรป

ประเทศไทย

จากการพิจารณาค่า RCA ของประเทศไทยในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป จากตาราง 17 พบว่า ค่า RCA ของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และมีค่า RCA ที่มีแนวโน้มลดลงจากปี พ.ศ. 2545 ค่า RCA เท่ากับ 17.99 ในปี พ.ศ. 2546 ลดลงเหลือ ค่า RCA เท่ากับ 15.66 และ 13.84 ในปี พ.ศ. 2547 และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2548 มีค่า RCA เท่ากับ 30.83 และลดลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 ค่า RCA เท่ากับ 22.21 และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีอัตราการ

เปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ที่มีแนวโน้มลดลงจากในปีพ.ศ. 2545 - 2547 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ -12.97 และ -11.63 และ เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 122.80 และกลับลดลงเหลือร้อยละ -27.96 ในปี พ.ศ. 2549 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 17.56 และ จากตาราง 18 พบว่า มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากปี พ.ศ. 2545 - 2549 มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปคิดเป็นมูลค่า 173,523,303 ดอลลาร์สหรัฐ, 203,214,102 ดอลลาร์สหรัฐ 228,611,550 ดอลลาร์สหรัฐ, 319,419,827 ดอลลาร์สหรัฐ และ 388,407,756 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากร้อยละ 17.11, 12.50, 39.72 และ 21.60 ตามลำดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2549 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 22.73

ประเทศสหพันธรัฐบราซิล

จากการพิจารณาค่า RCA ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป จากตาราง 17 พบว่า ค่า RCA ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศสหพันธรัฐบราซิลมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และมีค่า RCA ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 ค่า RCA เท่ากับ 3.32 เป็น ค่า RCA เท่ากับ 3.72 ในปี พ.ศ. 2546 และลดลงเหลือ ค่า RCA เท่ากับ 2.58 ในปี พ.ศ. 2547 และในปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2549 กลับเพิ่มขึ้นตามลำดับโดยมีค่า RCA เท่ากับ 4.72 และ 7.36 และ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศสหพันธรัฐบราซิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีแนวโน้มลดลงจากในปี พ.ศ. 2546 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ 11.94 ลดลงเหลือ ร้อยละ -30.73 ในปี พ.ศ. 2547 และ เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 83.09 และกลับลดลงเหลือ ร้อยละ 55.99 ในปี พ.ศ. 2549 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 30.07 และจากตาราง 18 พบว่า มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังประเทศสหภาพยุโรป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 2 ช่วงเวลา คือ จากปี พ.ศ. 2545 - 2546 และปี พ.ศ. 2548 - 2549 โดยมีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปในช่วงแรกคิดเป็นมูลค่า 47,592,495 ดอลลาร์สหรัฐ และ 76,338,818 ดอลลาร์สหรัฐ และ ในช่วงที่ 2 มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูป คิดเป็นมูลค่า 145,811,609 ดอลลาร์สหรัฐ และ 239,207,383 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ยกเว้นในปี พ.ศ. 2547 ที่ลดลงมีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปเพียง 71,493,384 ดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในอัตราร้อยละ 60.40, 103.95, 64.05 ตามลำดับ ยกเว้นในปี พ.ศ. 2547 ที่ลดลง ร้อยละ -6.35 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 55.51

สรุปแล้วในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป จากผลการวิเคราะห์ ตาราง 17 และตาราง 18 เมื่อพิจารณาค่า RCA ของประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีแนวโน้มลดลง ยกเว้นปี พ.ศ. 2548 สูงขึ้น ส่วนประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกเว้นปี พ.ศ. 2547 ที่ลดลง โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ สูงกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลทุกปี (ปี พ.ศ. 2545-2549) แต่ประเทศไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย (ร้อยละ 17.56) ต่ำกว่า ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล (ร้อยละ 30.07) และประเทศไทยยังมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยเฉลี่ย(ร้อยละ 22.73) ต่ำกว่า ประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล (ร้อยละ 55.51)

เนื่องจากประเทศไทย มีมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปมีมูลค่าสูงกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลจำนวนมาก (ตาราง 18) แต่กลับมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีแนวโน้มที่ลดลง และมีการส่งออกสินค้าทั้งหมดเพิ่มขึ้นส่งผลให้ประเทศไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยเฉลี่ยต่ำกว่า ประเทศประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ดังนั้นโอกาสของประเทศในการขยายตลาดไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป อาจจะมีโอกาสลดลงในอนาคตในขณะที่ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลอาจมาแทนที่ประเทศไทยในการขยายตลาดไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (ตาราง 17, 18) ตารางจาก ภาคผนวก(ตาราง 24, 25, 26, 27, 28, 29) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัฒน์ ฐะวสิน (2543 : 40 -72) พบว่า ในตลาดนำเข้าประเทศสหภาพยุโรป ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศต่างๆเป็นอย่างมาก โดยมีประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และประเทศ เนเธอร์แลนด์ รองลงมาตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบระหว่างอุตสาหกรรมแล้วประเทศไทยมีความได้เปรียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปประเทศสหภาพยุโรป สูงกว่าไก่สดแช่แข็ง และประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเหนือกว่า การส่งออกไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นมาก และมีแนวโน้มที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ในการส่งออกไก่แปรรูปเพิ่มขึ้น ขณะที่ความได้เปรียบของไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มลดลง และที่ไม่สอดคล้องกัน คือ ในปี พ.ศ. 2539-2543 ไทย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ช่วงเวลาที่แตกต่างกันการพัฒนาในเรื่องการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะพัฒนา มากยิ่งขึ้นทำให้ผลการวิเคราะห์จึงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาปี

พ.ศ. 2545 - 2549 ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิณี คูแก้ว (2547 : 51 -53) พบว่า ประเทศสหพันธรัฐบราซิล และประเทศไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 ทั้ง 2 ประเทศ แสดงให้เห็นว่าประเทศสหพันธรัฐบราซิล และประเทศไทย อยู่ในฐานะที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูป ไปยังตลาดโลก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 (ค.ศ. 2002 - 2006)

สรุปผลการศึกษาวิจัย

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา สืบเนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ของไทยนับเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรสาขาปศุสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากสุกร นอกจากนี้ แนวโน้มในอนาคตของไก่แปรรูปของไทยยังมีความสดใส เนื่องจากตลาดภายนอกประเทศได้มีการสั่งซื้อไก่ในรูปของเนื้อไก่แปรรูปจากไทยเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา สำหรับศักยภาพในการแข่งขันกับผู้ผลิตและส่งออกไก่แปรรูป ประเทศไทยจัดเป็นประเทศอันดับต้นๆที่สามารถผลิตและส่งออกเนื้อไก่ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ที่สามารถจะเป็นคู่แข่งกับต่างประเทศได้ ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาประเทศไทยเป็น “ครัวของโลก” แม้ว่าประเทศไทยจะประสบปัญหาในการส่งออกโดยเฉพาะโรคไข้หวัดนก แต่ประเทศไทยก็สามารถเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส โดยการแปรรูปไก่สดเป็นไก่แปรรูปในรูปลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นที่นิยมของตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น และในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ โดยมีประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลเป็นประเทศคู่แข่งที่ส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในอันดับต้นๆ

จากมูลค่าและปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด และสามารถนำเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะเกิดปัญหานานัปการเช่น ปัญหาจากนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ปัญหาก็ัดกันการค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ แต่ประเทศไทยก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและรักษาตลาดไว้ได้ อุตสาหกรรมไก่แปรรูปจึงเป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่จะมีการขยายตัวค่อนข้างสูงในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากประเทศคู่ค้าเป็นอย่างดี แนวโน้มการผลิตไก่เนื้อแปรรูปจะมีโอกาสฟื้นตัวดีขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทย” เพื่อต้องการศึกษาถึงตลาดไก่แปรรูปของไทย รวมถึงศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของไทยว่ายังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่หรือไม่ โดยคาดว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงสำหรับธุรกิจไก่แปรรูปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถที่จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการทำนายแนวโน้มเพื่อที่จะหาช่องทางในการขยายตลาดไก่แปรรูปต่อไปในอนาคตเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดในตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยไว้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทยในส่วนของการผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการส่งออก และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป และเพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดนำเข้าต่างประเทศที่สำคัญ คือ ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

สำหรับขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป เป็นสินค้าที่มีเลขรหัสฮาร์โมนิ (HS number) HS 160232 (Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prepare Or Preserved Exc Livers) โดยที่สินค้าในหมวดนี้เป็นผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป ที่ผ่านกรรมวิธีทอด นึ่ง และย่าง ซึ่งเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกเป็นลำดับต้น ๆ ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยนั้น จะเลือกศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่เป็นอันดับต้น ๆ ของโลก คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และเลือกศึกษาตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญคือ ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปโดยรวมมากกว่าร้อยละ 90 การศึกษาเปรียบเทียบจะแยกศึกษา ดังนี้ เปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยในส่วนของข้อมูลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการผลิต การส่งออก ตลอดจนปัญหาอุปสรรค กับเป็นข้อมูลรายปีโดยทำการรวบรวมมาจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย กรมส่งเสริมการส่งออก กรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำนักเศรษฐกิจการเกษตร สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป กรมการค้าต่างประเทศ และ World Trade Atlas รวมทั้งเอกสารที่เผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปเอกสารทั่วไป และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง และหอสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ

ในการวิเคราะห์ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการผลิต ในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ ชนิดของไก่แปรรูป ขั้นตอนการผลิต รวมทั้งการส่งออก ได้แก่ ตลาดส่งออกที่สำคัญ ตลอดจนถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิต การตลาดและการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545.- 2549 และได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ที่ปรากฏ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยมีการ

ปรับดัชนี RCA (เกษร จันทรภูติรัตน์.2528: 38) มาใช้ในการวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง คือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 (ค.ศ. 2002 - 2006) เป็นข้อมูลรายปีโดยนำข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มาวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ที่แสดงในรูปตารางและวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการผลิตและส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย กับอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทย และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น กับทั้ง อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทย และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 สรุปได้ดังนี้

1. การผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีการผลิตไก่มากเนื่องจากความได้เปรียบทางด้านแรงงาน จึงมีการส่งออกไก่สดแช่แข็งค่อนข้างมาก แต่ในช่วงระยะหลังประเทศไทยต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับคู่แข่งต่างๆ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนไก่เนื้อที่ต่ำกว่าไทย ประกอบกับมีการระบาดของไวรัสไข้หวัดนก ทำให้ผู้ประกอบการหันมาพัฒนาการผลิตเนื้อไก่ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น โดยการแปรรูปเนื้อไก่ใช้กรรมวิธีในการทอด นึ่งและย่าง ซึ่งเป็นการแปรรูปเนื้อไก่ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะในตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ที่เป็นตลาดหลักของไทย โดยมีการผลิตที่ซับซ้อนและต้องใช้เทคโนโลยีในการผลิตมากยิ่งขึ้น การผลิตไก่แปรรูปจึงเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นทุน ต้องมีการลงทุนด้วยเงินจำนวนมาก และมีการแข่งขันสูง และยังต้องประสบปัญหาต่างๆ เช่น การไม่มีมาตรฐานในด้านการผลิต ทำให้ไม่ผ่านมาตรการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหารโลก และมีปัญหาต่างๆที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตไก่แปรรูป ของประเทศไทย ซึ่ง

งานวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงสภาพทั่วไปในการผลิต การตลาด ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการผลิต ไก่แปรรูปของไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตไก่แปรรูปของประเทศไทย พบว่าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยมีการผลิตหลายประเภท โดยส่วนใหญ่จะผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผ่านกระบวนการแปรรูป คือ ทอด นึ่ง และย่าง โดยใช้ส่วนผสมต่าง ๆ เช่น แป้ง ผักและปรุงรสด้วยเครื่องเทศการแปรรูป จะใช้ชิ้นส่วนเนื้ออก เนื้อปีก เนื้อสะโพกและเนื้อน่อง เป็นสินค้าที่สามารถนำไปบริโภคได้เลย ดังนั้นทางผู้ประกอบการจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรสชาติและรูปแบบสินค้าอยู่ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยที่ส่งออกไปยังต่างประเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าประเภทพร้อมปรุง (Ready to cook) ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น สลัด พิซซา เป็นต้น และสินค้าประเภทพร้อมรับประทาน (Ready to eat) เป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกแล้ว ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อวางขายตามภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ กระบวนการผลิตสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทหลัก คือ ทอด (pre-fried) นึ่ง (steamed) และย่าง (roasted)

มาตรฐานความปลอดภัยที่สำคัญที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร มี 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 HACCP เป็นระบบการจัดการคุณภาพด้านความปลอดภัยซึ่งใช้ในการควบคุมกระบวนการผลิตให้ได้อาหารที่ปราศจากอันตรายจากเชื้อจุลินทรีย์ สารเคมี และสิ่งแปลกปลอมโดยมีสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นผู้รับรองระบบ HACCP ช่วยให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและลูกค้าต่างประเทศ ใช้กับประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ เช่น สหภาพยุโรป ประเทศสหรัฐอเมริกา และมาตรฐานที่ 2 คือ GMP (Good Manufacturing Practice) เป็นการประกันคุณภาพด้านความปลอดภัยของอาหารโดยใช้ GMP ควบคุมการผลิตอาหารในประเทศต่าง ๆ เพื่อกำจัดหรือลดระดับอันตรายในอาหารให้เหลือในระดับที่สามารถยอมรับได้ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ อันตรายชีวภาพ (Biological Hazard) อันตรายเคมี (Chemical Hazard) และอันตรายกายภาพ (Physical Hazard)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทยยังได้มีการกำหนดมาตรการการประกันคุณภาพของอาหารเพื่อให้อาหารมีคุณภาพมาตรฐานและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่ปลอดภัย ดังนั้นจึงได้จัดทำประกาศของกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 93) พ.ศ. 2543 เรื่องวิธีการผลิต เครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร โดยมีผลบังคับใช้กับอาหารทั้งหมด 57 ประเภท ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป

การผลิตไก่แปรรูปในประเทศไทยส่วนใหญ่ผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าการบริโภคภายในประเทศ บริษัทผู้ผลิตที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ บริษัทซี.พี.จำกัด, บริษัทสุพล - นิธิเร จำกัด, บริษัท ศรีไทย ฟู้ด & เบเวอร์เรจ โดยบริษัทเหล่านี้จะมีส่วนแบ่งตลาดในการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมากกว่าร้อยละ 75 ของผลผลิตที่ไทยส่งออกทั้งหมด

สรุปโดยรวม ผลจากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการผลิตไก่แปรรูปของประเทศ ไทย พบว่าประเทศไทยเป็นผู้ผลิตไก่อันดับที่ 9 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยมีการผลิตหลายประเภท ที่สามารถนำส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยส่วนใหญ่จะผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผ่านกระบวนการแปรรูป คือ ทอด นึ่ง และย่าง เป็นสินค้าที่สามารถนำไปบริโภคได้เลย ผู้ประกอบการจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรสชาติและรูปแบบสินค้าอยู่ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปของไทยที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าประเภทพร้อมปรุง (Ready to cook) ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารประเภทต่าง ๆ และสินค้าประเภทพร้อมรับประทาน (Ready to eat) เป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกแล้ว ส่วนใหญ่จะผลิตเพื่อการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทยมีความสามารถในการผลิตจึงสามารถมีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในตลาดไก่สดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์แปรรูป ถึงแม้ว่าจะผลิตเนื้อไก่ได้น้อยกว่าประเทศคู่แข่งอย่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และประเทศสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่ประเทศไทยมีปริมาณสินค้าที่ผลิตและส่งออกได้อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งคุณภาพและฝีมือการผลิตของประเทศไทยเหนือกว่าคู่แข่ง สามารถผลิตเนื้อไก่แปรรูปได้หลากหลายตามความต้องการของตลาด ผู้บริโภคในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ให้ความสำคัญกับสุขภาพ การบริโภคเนื้อไก่จึงนิยมบริโภคเฉพาะส่วน (Breast) ที่มีไขมันน้อย ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่น ที่บริโภคส่วนน่องทั้งตลาดญี่ปุ่น และตลาดสหภาพยุโรป เป็นตลาดหลักของไทย ดังนั้นการผลิตไก่แปรรูปของประเทศไทยจึงขึ้นอยู่กับประเทศที่เป็นตลาดนำเข้าของไทยเช่นกัน เช่น ในกรณีเกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อความต้องการผลิตไก่แปรรูปในประเทศไทยเนื่องจากหากผู้บริโภคภายนอกประเทศไม่ต้องการ การผลิตไก่แปรรูปในไทยก็จะล้นตลาดส่งผลกระทบต่อการผลิต ไก่แปรรูปซึ่งต้องผลิตให้ลดน้อยลง เช่นปัญหาเศรษฐกิจถดถอยในประเทศญี่ปุ่นทำให้ความต้องการซื้อน้อยลง และการที่สหภาพยุโรปใช้มาตรการกีดกันทางการค้า สำหรับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกโดยได้กำหนดโควตาภาษีนำเข้าสำหรับไก่แปรรูป จากไทยเพื่อต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในประเทศสมาชิก

นอกจากนี้ การผลิตไก่แปรรูปของประเทศไทยยังขึ้นอยู่กับการผลิตของประเทศคู่แข่ง เช่น ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ปัจจุบันการผลิตเนื้อไก่ลดลงเพราะได้รับผลกระทบจากระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้นทั่วโลก การแข็งตัวของค่าเงินเรียลและปัญหาทางด้านสุขภาพของสัตว์ในแต่ละพื้นที่ประเทศ อัตราภาษีที่เปลี่ยนแปลงของกลุ่มสหภาพยุโรป ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองและข้าวโพดมีปริมาณลดลง หรือในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนประเทศคู่แข่งของไทยในตลาดประเทศญี่ปุ่นอีกประเทศหนึ่งที่มีความได้เปรียบไทยในการผลิตไก่แปรรูปเนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ค่าจ้างแรงงานถูก วัตถุดิบอาหารสัตว์และค่าใช้จ่าย ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่า อัตราแลกเปลี่ยนของค่าเงินบาทของไทยแข็ง (Appreciate) เมื่อเทียบกับค่าเงิน

หยาบ ผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมีคุณภาพใกล้เคียงกับของประเทศไทย แต่ราคาที่ต่ำกว่า ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อการผลิตไก่แปรรูปของประเทศไทย

สำหรับปัญหาและอุปสรรคทางการผลิตไก่แปรรูป พบปัญหาต่างๆ คือ ในปัญหาทางการผลิตไก่แปรรูปไทยยังมีต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสูงกว่าผู้ผลิตประเทศอื่น ๆ เพราะไทยยังไม่สามารถผลิตไก่ในระดับปู – ยาพันธุ์ได้เอง จึงต้องอาศัยการนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสและอังกฤษต้องมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นการลงทุนค่อนข้างสูงและเสี่ยงต่อภาวะโรคระบาด แรงงานฝีมือในอุตสาหกรรมไก่แปรรูป ต้องอาศัยความสามารถสูงแรงงานในส่วนนี้มีน้อยและขาดความสามารถทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมจากไก่เป็นไปได้ค่อนข้างช้า วัตถุดิบของส่วนผสมบางชนิด ต้องนำเข้าเพื่อทำให้มีรสชาติดีตามที่ลูกค้าต้องการทำให้ต้นทุนของส่วนผสมมีมูลค่าค่อนข้างสูง วัตถุดิบอาหารสัตว์ขาดแคลน และราคาแพงกระทบต่อต้นทุนการผลิตและส่งออก การผลิตเนื้อไก่แปรรูปจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยจากต่างประเทศ และใช้เงินลงทุนที่สูงประมาณ 120 ล้านบาทต่อ 1 สายการผลิตขาดแคลนเงินทุน ต้องมีการวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นการลงทุนระยะยาวที่ไม่เห็นผลทันที ทำให้ไม่จูงใจต่อการลงทุน

กล่าวโดยสรุปถึงปัญหาและอุปสรรคทางการผลิตไก่แปรรูปของไทย พบปัญหาต่างๆ คือ ไม่สามารถผลิตไก่แม่พันธุ์ ขาดแคลนเงินทุน และแรงงานที่มีฝีมือ ขาดเงินทุนเพื่อการวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่ วัตถุดิบของส่วนผสมบางชนิดต้องนำเข้าเพื่อทำให้มีรสชาติดี วัตถุดิบอาหารสัตว์ขาดแคลน การตรวจสอบสินค้า ผู้ผลิตย้ายฐานการผลิต มีการกีดกันทางการค้า ปัญหาเศรษฐกิจถดถอยทำให้ความต้องการซื้อน้อยลง การกำหนดโควตาภาษีนำเข้าไก่แปรรูป ปัญหาโรคระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในประเทศไทย มาตรการกำแพงภาษีเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย (กัญญา บุญศรี, 2546: 1) พบว่า อุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มเสียเปรียบแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรป ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มเสียเปรียบแข่งขัน คือ ปัจจัยการผลิต อาหารสัตว์แพง ต้นทุนสูง มีภาระภาษีจากการนำเข้าเกินโควตา ต้นทุนแรงงานไทยสูง แต่แรงงานไทยมีทักษะฝีมือเหมาะสมกับการผลิตสินค้าแปรรูป ปัจจัยการผลิต ไทยขาดการวิจัยและพัฒนา อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทอ่อนตัวน้อยกว่าค่าเงินเรียลของประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกร คุณขุนทด (2549: 1) พบว่าประเทศญี่ปุ่นมีความเข้มงวดในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปมากและ ชาวญี่ปุ่นถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายได้ การบริโภคไก่แปรรูปก็จะเพิ่มขึ้นตาม

ส่วนนโยบายของรัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่แปรรูป พบว่า นโยบาย (Policy) ด้านอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของไทยได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมภาคเอกชนในการผลิต โดยเฉพาะในกรณีเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้รัฐบาลไทยได้ออกประกาศมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการกับโรคไข้หวัดนกและสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ปีกภายในประเทศทั้งเกษตรกรรายย่อยและผู้แปรรูปไก่ มีการจ่ายชดเชยให้ฟาร์มสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบ การยกเว้นค่าธรรมเนียมให้โรงฆ่า

สัตว์ปีก และ การขยายเวลาช่วยเหลือแรงงานว่างงาน รัฐบาลไทยปกป้องตลาดสัตว์ปีกในประเทศ โดยอัตราภาษีนำเข้าที่ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลกในอัตราที่สูง รัฐบาลไทยมีนโยบายเชิงรุกในการขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และสร้างพันธมิตร กับประเทศคู่ค้า ให้ความสำคัญในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในปัจจุบันไทยได้ทำความตกลงการค้าทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ จำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศออสเตรเลีย, ประเทศนิวซีแลนด์, ประเทศอินเดีย, BIMST-EC, ประเทศเปรู และประเทศบาหลีเรน โดย ได้จัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ทะลายกำแพงภาษีศุลกากรระหว่างกัน และขจัดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย และรัฐบาลมีแนวทางการเจรจาความตกลงการค้าเสรี แบ่งกลุ่มการเจรจาออกเป็น 2 กรอบ คือ กรอบการลดภาษี เป็นการเจรจาเพื่อขอให้มีการลดภาษีในทุกรายการสินค้าให้เหลือร้อยละ 0 เร็วที่สุด มีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานหลัก และกรอบการเจรจาด้านสุขอนามัย เป็นการเจรจาเพื่อขอให้ประเทศคู่ค้าผ่อนผันความเข้มงวดในการปฏิบัติทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของประเทศคู่ค้า มีสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก

2. การส่งออกและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย

2.1 การวิเคราะห์การส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย

การส่งออกไก่แปรรูปเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นทุน และมีการแข่งขันสูง และยังคงประสบปัญหาต่างๆ เช่น การใช้มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เป็นมาตรการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร เนื่องจากภายใต้กติกาใหม่ขององค์การการค้าโลก (WTO) ทุกประเทศไม่สามารถใช้กลไกทางด้านการกำแพงภาษีมากีดกันสินค้าจากประเทศ ผู้ส่งออกได้ นอกจากนี้ยังมีตลาดส่งออกที่เป็นคู่แข่งของประเทศไทยที่สามารถผลิตโดยมีต้นทุนต่ำ จึงทำให้การส่งออกไก่แปรรูปของไทย มีแนวโน้มผันผวน และมีปัญหาต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการส่งออก ไก่แปรรูป ของประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงการตลาดและส่งออก ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการส่งออกไก่แปรรูปของไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สำหรับสภาพการตลาดของอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของประเทศไทย พบว่า มีการแบ่งตลาดออกเป็น 2 ประเภท คือ ตลาดภายในและต่างประเทศ ตลาดภายในประเทศ สินค้าไก่แปรรูป แบ่งการจำหน่าย เป็น 2 ประเภท คือ วางจำหน่ายในร้านค้าหรือซูเปอร์มาร์เก็ต และจำหน่ายในธุรกิจอาหารจานด่วน โดยปริมาณการจำหน่ายในร้านอาหารจานด่วนมีปริมาณมากกว่าส่วนตลาดต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตไก่อันดับที่ 9 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในตลาดไก่สดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์แปรรูป การส่งออกที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และเนื่องจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก ผู้ประกอบการจึงได้หันไปพัฒนาสินค้าไปสู่ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและเป็นสินค้าที่นิยมบริโภคแถบประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ตลาดนำเข้าไก่แปรรูปของประเทศไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ตามภูมิภาค คือ ตลาดเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย สำหรับประเทศอื่นมีประเทศสิงคโปร์ ประเทศฮ่องกง และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ เป็นต้น และ ตลาดสหภาพยุโรป ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ อังกฤษ เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ในแถบยุโรป สำหรับประเทศอื่นมีประเทศเยอรมนี เบลเยียม และฝรั่งเศส เป็นต้น

ส่วนตลาดนำเข้าไก่แปรรูปของไทยที่เป็นตลาดหลัก คือ ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดหลักของการส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ของประเทศไทย โดยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นประมาณเกือบร้อยละ 80 ของปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมดของไทย ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประชากรมีอำนาจในการซื้อสูง จึงมีการนำเข้าไก่แปรรูป จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา และไทย ขั้นตอนในการนำเข้าต้องผ่านคณะกรรมการตรวจรับรองโรงงานฆ่าสัตว์ปีกเพื่อการส่งออกภายใต้การตรวจและควบคุมคุณภาพของกองสัตว์แพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ รับรองให้เป็นโรงงานที่ผลิตเพื่อการส่งออกได้ มีใบรับรองสุขภาพ (Health Certificate) สัตว์ปีกที่จะส่งออกต้องผ่านการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการโดยระบบ TLTS (Total Lot Testing System) ไม่มีการตกค้างของยาฆ่าแมลงจำพวก DDT , Dieldrin และ Heptachlor เกินมาตรฐาน ประเทศญี่ปุ่นมีกฎระเบียบสำคัญในการนำเข้าสินค้าอาหารของประเทศญี่ปุ่น จำนวน 8 ฉบับ คือ 1. Domestic Animal Infectious Disease Control Law ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง (Ministry of Agriculture Forestry and Fisheries) เป็นกฎหมายที่ป้องกันการเกิดและแพร่กระจายของโรคต่าง ๆ จากสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่นำเข้า 2. Plant Protection Law กระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง 3. Quarantine Law กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิภาพ (Ministry of Health and Welfare) เป็นกฎหมายที่ตรวจสอบป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อบางชนิด 4. Food Sanitation Law กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิภาพ เป็นกฎหมายป้องกันผู้บริโภค 5. The Law Concerning Standardization and Proper labeling of Agriculture and Forestry Product or Law for Japanese Agriculture Standard (JAS) กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง เป็นกฎหมายที่ รับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรและป่าไม้ และมีมาตรฐานของการปิดฉลากผลิตภัณฑ์อาหารตามระบบ JAS (Japanese Agricultural Standard) และมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (Meat Products) การใช้สารรักษาสี (Color Fixatives) 6. กฎหมายควบคุมโรคติดต่อ (The Domestic Animal Infectious Diseases Control Law) 7. กฎหมายสุขอนามัยอาหาร (Food Sanitation Law) ต้องมีใบรับรองการตรวจคุณภาพสินค้า (Certificate of Inspection) และใบรับรองสุขภาพสัตว์ (Certificate of Health) 8. กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคเรียกร้องสิทธิได้ภายใน 3 ปี 9. กฎหมายควบคุมสุขอนามัยของประเทศญี่ปุ่น (Japanese Food Sanitation Law) ประกาศใช้ระบบการจด

ทะเบียนรับรองก่อนการส่งออก (Pre-Certification System) ของประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้มีการนำเข้าไก่แปรรูปของไทยได้อย่างเสรี โดยเก็บภาษีเนื้อไก่แปรรูปสูงกว่าไก่สดแช่แข็ง

สำหรับตลาดนำเข้าที่สำคัญอีกตลาดหนึ่ง คือ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เป็นตลาดส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยที่สำคัญเป็นอันดับสองรองจากประเทศญี่ปุ่น โดยมีสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ 10 ของการส่งออกไก่ โดยมีประเทศเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศเบลเยียมเป็นคู่ค้าสำคัญ ความต้องการสินค้าจากประเทศไทยของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ เนื้อไก่ชำแหละถอดกระดูกชำแหละเป็นชิ้น (Fillet) แช่แข็งและผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป เนื่องจากผู้บริโภคในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับสุขภาพ การบริโภคเนื้อไก่จึงนิยมบริโภคเฉพาะส่วน (Breast) ที่มีไขมันน้อย ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นที่บริโภคส่วนน่อง ดังนั้นแม้ว่าประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปจะสามารถผลิตไก่เนื้อได้เพียงพอต่อการบริโภคในภูมิภาค แต่ผลผลิตเหล่านั้นก็จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มตะวันออกกลางซึ่งนิยมนำเข้าไก่สดทั้งตัว ในขณะที่การบริโภคในภูมิภาคจะบริโภคเนื้อไก่ชำแหละเฉพาะชิ้นส่วนจึงต้องนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่ม โดยหลังจากที่กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปห้ามนำเข้าไก่จากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ประเทศไทยก็นับได้ว่าเป็นประเทศผู้นำในการส่งออกเนื้อไก่ โดยมีคู่แข่งที่สำคัญคือ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ในส่วนของเนื้อไก่แปรรูปที่ไทยส่งออกไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสินค้าขั้นกลางที่จะนำไปผลิตเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ ต่อไป ดังนั้นจึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่หลากหลาย และมีกรรมวิธีการผลิตไม่ซับซ้อน ในปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยเป็นประเทศนอกกลุ่ม สหภาพยุโรปที่ส่งออกมากเป็นลำดับที่ 3 ด้วยสัดส่วนประมาณร้อยละ 17 ของการนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปทั้งหมดของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปรองจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล แต่ทั้งนี้เนื้อไก่แปรรูปที่ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งออกไปยังสหภาพยุโรปจะอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์อาหารแตกต่างจากประเทศที่เป็นสินค้าขั้นกลาง สำหรับในอนาคตนั่น ศักยภาพในการขยายการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในตลาดกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปของประเทศนอกกลุ่มยังคงมีอีกมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่นแล้ว สหภาพยุโรปเป็นตลาดที่ค่อนข้างกีดกันการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มในหลายรูปแบบ ทั้งการเก็บค่าธรรมเนียมปกติ (Normal Levy) ค่าธรรมเนียมพิเศษ (Additional Levy) ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนเป็นระบบภาษีนำเข้า หลังจากการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย การกำหนดโควตาการนำเข้าและการใช้มาตรการการคุ้มกัน (Safeguard) เพื่อยับยั้งการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มมาใช้อีกด้วย นอกจากนั้นยังมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่อยู่ในรูปของภาษี คือ มาตรฐานสุขอนามัยที่เข้มงวดทั้งในเรื่องสารตกค้าง การแปรรูป การเก็บรักษา การบรรจุและการขนส่ง ฯลฯ กฎระเบียบการนำเข้าดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ส่งออกอย่างประเทศไทยได้พัฒนาไปสู่การส่งออกไก่แปรรูป ทั้งนี้เพราะเนื้อไก่แปรรูปจะมีปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัยน้อยกว่าเนื้อไก่ชำแหละ เนื่องจากเนื้อไก่แปรรูปจะต้องผ่าน

กระบวนการทำให้สุกหรือผ่านความร้อนต่าง ๆ ทำให้ไม่ค่อยพบเชื้อโรคหรือสารตกค้าง นอกจากนี้ เนื้อไก่แปรรูปยังเสียภาษีนำเข้าต่ำกว่าเนื้อไก่ชำแหละ

นอกจากนี้ เนื่องจากมีเนื้อไก่จากไทยและประเทศสหพันธรัฐบราซิลส่งเข้าไปจำหน่ายกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเพิ่มมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงภายใน ทำให้กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เริ่มเข้มงวดกับเนื้อไก่นำเข้า โดยใช้เครื่องมือตรวจสอบสารตกค้างที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าไทย ทำให้พบสารตกค้างในไก่แปรรูปของไทยมากกว่าไก่ที่มาจากประเทศสหพันธรัฐบราซิล ลูกค้านางรายจึงหันไปซื้อไก่แปรรูปจากประเทศสหพันธรัฐบราซิลเพิ่มมากขึ้น

การส่งออกไก่แปรรูป ไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ต้องผ่านการรับรองใน 3 ระดับ คือ 1.การรับรองประเทศผ่านการตรวจสอบด้านสาธารณสุขจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปไทยได้รับการรับรองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 2.การรับรองโรงงานสำหรับประเทศไทย กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้เป็นผู้ทำหน้าที่ควบคุมอนามัยสัตว์และสุขลักษณะโรงงาน และ 3. การรับรองสุขอนามัย ต้องผ่านการรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปให้การยอมรับ มีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) แนบไปพร้อมกับ ไก่แปรรูปที่ส่งออก สำหรับประเทศไทยกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ในการตรวจสอบสุขอนามัยของไก่แปรรูปที่ส่งออก เจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นจะทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ไก่ ณ จุดนำเข้าอีกครั้ง โดยใช้ระเบียบกลางของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในการตรวจสอบสุขอนามัยสัตว์ (Veterinary Check)

นอกจากนี้ ยังมีข้อกีดกันทางการค้าซึ่งได้เริ่มขึ้นเมื่อสหภาพยุโรปได้จัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ปรุงสุก (prepared chicken products) ที่นำเข้าใหม่ ใช้ระบบโควตาภาษี (tariff-rate-quota systems) แทนระบบภาษีเดิม ซึ่งเป็นการจำกัดปริมาณนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศผู้ส่งออกที่รวมถึงประเทศไทยด้วยซึ่งก่อนหน้านี้การส่งออกไก่ของไทยและประเทศสหพันธรัฐบราซิลอยู่ภายใต้รายการ salted-item มีอัตราภาษีต่ำเพียงร้อยละ 15.4 แต่การจัดหมวดหมู่ใหม่ทำให้ต้องเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 58.9

ในตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่เป็นประเทศคู่แข่งของประเทศไทย มีอยู่ 2 ประเทศ คือ ประเทศสหพันธรัฐบราซิล และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธรัฐบราซิล เป็นคู่แข่งไทยในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เป็นประเทศผู้ผลิตไก่เนื้อที่สำคัญเป็นอันดับสองของโลก โดยมีการส่งออกทั้งในรูปไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป มีความได้เปรียบไทยในด้านค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย มีการลดค่าเงินของประเทศสหพันธรัฐบราซิลทำให้มีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคามากขึ้น อย่างไรก็ตาม สินค้าของประเทศสหพันธรัฐบราซิลยังมีคุณภาพที่ต่ำกว่าสินค้าของไทย

สถานการณ์การส่งออกไก่ของประเทศสหพันธรัฐบราซิลขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ในปัจจุบันการส่งออกเนื้อไก่ลดลงเพราะได้รับผลกระทบจากโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้นทั่วโลก การแข็งตัวของค่าเงินเรียลและปัญหาทางด้านสุขภาพของสัตว์ในแต่ละพื้นที่ประเทศ สหพันธรัฐบราซิลกังวลเรื่องอัตราภาษีที่เปลี่ยนแปลงของกลุ่มสหภาพยุโรปซึ่งเป็นการจำกัดปริมาณการนำเข้า

เนื้อไก่แปรรูป โดยมีผลกระทบต่อ การส่งออกเนื้อไก่กึ่งวงด้วย ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิต ถั่วเหลืองและข้าวโพดมีปริมาณลดลง การรวมตัวของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เนื้อไก่แปรรูป รายใหญ่ในประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลจำนวน 10 ราย เป็นสมาคมผู้ส่งออกสัตว์ปีกแห่งประเทศไทย สหพันธ์รัฐบราซิลเป็นองค์กรภาคเอกชน ไม่มีการแสวงหากำไร ทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาดและ ต้นทุนการผลิตทางด้านอาหารลดลง จากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในเอเชีย รัฐบาล ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลได้ประกาศ เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2549 และมีคำสั่งที่ 17 ให้ตั้ง โครงการป้องกันและการควบคุมไข้หวัดนกและการป้องกันโรคนิวคาสเซิลแห่งชาติ สนับสนุนให้สภา การพัฒนาสัตว์ปีกและสุกร ดำเนินมาตรการ ป้องกันไม่เกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศสหพันธ์รัฐ บราซิล รวมทั้งข้อบังคับทางด้านสุขภาพของสัตว์ ซึ่งมาตรการการป้องกันหลายอย่างถูก นำมาใช้

ส่วนประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศคู่แข่งการส่งออกไก่แปรรูป โดยตรงที่สำคัญของไทยในตลาดประเทศญี่ปุ่นลักษณะสินค้าของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คล้ายคลึงกับประเทศไทย คือ เป็นสินค้าประเภทเนื้อไก่ชำแหละทอดกระดุก เนื้อไก่ชำแหละติด กระดุก ชิ้นส่วนไก่และเนื้อไก่แปรรูป และมีคุณภาพใกล้เคียงกับของประเทศไทยด้วยราคาที่ต่ำกว่า ซึ่งเทคโนโลยีการผลิต ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ผลิตไทย ปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้กลายมาเป็นผู้ส่งออก เนื้อไก่ชำแหละทอดกระดุกแช่แข็งรายใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นผู้ส่งออก ลำดับที่ 6 ของโลกในการส่งออกไก่สดแช่แข็งโดยรวมแทนที่ประเทศไทยซึ่งต้องเสียส่วนแบ่งตลาด ไปเพราะไม่อาจแข่งขันในด้านต้นทุนได้อีกต่อไป ในตลาดประเทศญี่ปุ่น ปัจจัยที่เป็นความได้เปรียบ ในการแข่งขันของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าเพราะค่าจ้าง แรงงาน วัตถุดิบอาหารสัตว์และค่าใช้จ่ายอื่นๆแล้ว ต้นทุนการขนส่งก็ยังมีค่าได้เปรียบเหนือกว่า ด้วยปัจจัยต่างๆเหล่านี้ทำให้ราคาไก่ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งออก ต่ำกว่าประเทศ ไทย ประเทศไทยจึงเสียเปรียบด้านราคา และยังเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนของค่าเงินบาท ของไทยแข็งค่าขึ้น (Appreciate) เมื่อเทียบกับค่าเงินหยวน ทำให้ราคาสินค้าส่งออกจากประเทศ ไทยแพงขึ้น ต่อมาประเทศไทยเริ่มใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ในกลางปี พ.ศ. 2540 ทำให้อัตราแลกเปลี่ยน ณ ปลายปี พ.ศ. 2540 อ่อนค่าลงถึงร้อยละ 60 ส่งผลให้การแข่งขันส่งออก ผลิตภัณฑ์ไก่ของไทยปรับตัวดีขึ้น

ส่วนปัญหาและอุปสรรคทางการตลาดและการส่งออกไก่แปรรูป พบปัญหา ต่างๆ คือ ส่วนปัญหาด้านการตลาดไก่แปรรูป ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะร้านอาหารจานด่วน (Fast food) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของเจ้าของร้าน หากไม่ได้รับความ ยินยอมจากเจ้าของเฟรนไชส์ ทำให้การผลิตไก่แปรรูปให้มีรสชาติตรงตามความต้องการของคนไทย เป็นไปได้ยากและสำหรับปัญหาด้านการส่งออกไก่แปรรูป การบริการของรัฐตรวจวิเคราะห์สินค้าที่มี เจ้าหน้าที่น้อยเกินไป ทำให้ตรวจได้น้อยและล่าช้า ส่งผลให้สินค้าส่งออกต้องรอผลวิเคราะห์นาน และมีต้นทุนในการเก็บรักษา ผู้ผลิตย้ายฐานการผลิตทำให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งในตลาด การ

ส่งออกไก่แปรรูปไปตลาด EU ต้องเผชิญการแข่งขันทั้งสมาชิกในกลุ่ม และนอกกลุ่ม EU จึงมีโอกาสสูญเสียตลาดได้ตลอดเวลา มีการกีดกันทางการค้าประเทศสมาชิกต้องเปิดตลาดตามข้อตกลง WTO แต่ WTO ยังไม่มีมาตรฐานสากลที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพสินค้า ทำให้มีบางประเทศกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าสูงกว่าประเทศผู้นำเข้าทั่วไป ปัญหาเศรษฐกิจถดถอยทำให้ความต้องการซื้อน้อยลง และการที่ประเทศสหภาพยุโรปต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในประเทศสมาชิก จึงใช้มาตรการกีดกันทางการค้า สำหรับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกโดยได้กำหนดโควตาภาษีนำเข้าสำหรับไก่แปรรูปจากไทย ปัญหาโรคระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศผู้นำเข้าทั้งประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นงดการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทยทั้งในส่วนของเนื้อไก่ชำแหละ และเนื้อ ไก่แปรรูปแช่แข็ง อย่างไรก็ตามการแปรรูปเนื้อไก่ที่อุณหภูมิมากกว่า 70 องศาเซลเซียสก็จะทำให้เชื้อไวรัสตาย ทำให้สินค้าไก่แปรรูปแช่แข็งยังสามารถส่งไปยังตลาดสหภาพยุโรปได้ตามปกติ ปัญหากฎระเบียบข้อบังคับของประเทศต่างๆ ได้กำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การนำเข้าสินค้าอย่างค่อนข้างเข้มงวด รวมทั้งใช้มาตรการกำแพงภาษีเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ เรียกเก็บภาษีนำเข้าในอัตราสูงถึงร้อยละ 80 ทำให้ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตภายในประเทศได้

2.2 การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(RCA)ในการส่งออกไก่แปรรูป

จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(RCA) และ อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทย และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย กับการวิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทย และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ย ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 สรุปได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(RCA) โดยพิจารณาจากค่า RCA ในตลาดนำเข้าที่สำคัญ คือ ประเทศญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 27 ประเทศ พบว่าทั้งประเทศไทยประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ต่างมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปไปยัง 2 ตลาด เนื่องจากทั้ง 3 ประเทศมีค่า RCA มากกว่า 1

โดยในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยอยู่ในฐานะที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงสุด และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสูงกว่าประเทศสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน กับทั้งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทยจะสูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปที่มีแนวโน้มไม่คงที่ โดยประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงมากกว่าเพิ่มขึ้น ขณะที่ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าลดลงแม้ว่าประเทศไทยจะอยู่ในฐานะที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงกว่า แต่ก็มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยของประเทศไทยจะต่ำกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล

ผลการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากค่า RCA พบว่าทั้งประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล มีค่า RCA มากกว่า 1 โดยตลอด ซึ่งหมายความว่าประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปทั้ง 2 ตลาด

สรุป จากการพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยและประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลไปยังตลาดนำเข้า กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป พบว่า ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกน้อยกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปสูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ค่า RCA สูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนทุกปี รวมทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยสูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและมีแนวโน้ม สูงขึ้นด้วย ดังนั้นโอกาสในการขยายการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นในอนาคตอาจจะมีเพิ่มขึ้น ส่วนในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยกลับต่ำกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ค่า RCA สูงกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลทุกปีแต่มีแนวโน้มลดลงกับทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยยังต่ำกว่าประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ดังนั้นโอกาสในการขยายตัวของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป อาจจะลดลงในอนาคตในขณะที่ ประเทศสหพันธ์รัฐบราซิลอาจมาแทนที่ประเทศไทยในการขยายตลาดได้

สำหรับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีมูลค่าการส่งออกสูงกว่า ประเทศไทย แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปต่ำกว่าประเทศไทย และค่า RCA ต่ำกว่าประเทศไทยทุกปี รวมทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไม้แปรรูปโดยเฉลี่ยต่ำกว่า

ประเทศไทย และมีแนวโน้มลดลงด้วย ดังนั้นโอกาสในการขยายการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทย
สาธารณรัฐประชาชนจีน ไปยังตลาดนำเข้าประเทศญี่ปุ่นในอนาคตอาจลดลงอีกในอนาคต

ส่วนประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ในตลาดนำเข้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศ
สหพันธ์รัฐบราซิล มีมูลค่าการส่งออกน้อยกว่าประเทศไทย แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการ
ส่งออกไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยกลับสูงกว่าประเทศไทย ค่า RCA ต่ำกว่าประเทศไทยทุกปีแต่มีแนวโน้ม
สูงขึ้น กับทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก
ไก่แปรรูปโดยเฉลี่ยยังสูงกว่าประเทศไทย ดังนั้นโอกาสในการขยายตัวของประเทศสหพันธ์รัฐ
บราซิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป อาจจะมีมากขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(RCA) พบว่าประเทศไทยมี
ความสามารถในการส่งออกไก่แปรรูปไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น แสดงว่าประเทศ
ไทยมีศักยภาพในการส่งออกไก่แปรรูปในตลาดโลก ในขณะที่ในตลาดสหภาพยุโรป ประเทศไทย
เคยมีศักยภาพในการส่งออก มีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(RCA) มากกว่าประเทศ
สหพันธ์รัฐบราซิล แต่มีแนวโน้มลดลง แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเริ่มสูญเสียความสามารถในการ
ส่งออก ทั้งๆที่ประเทศไทยส่งไก่แปรรูปไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเพียง 12 ประเทศเท่านั้น
(ภาคผนวกตาราง 27) ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องรักษาความสามารถในการแข่งขันใน
เรื่องของราคาและคุณภาพของไก่แปรรูปที่ส่งออก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การ
ส่งออกไก่แปรรูปไปยังต่างประเทศ ควรรักษาระดับราคาให้ต่ำและมีคุณภาพทัดเทียมกับ
ประเทศคู่แข่ง

2. ผู้ประกอบการภาคเอกชน และภาครัฐ ควรให้ความสนใจในตลาด
สหภาพยุโรป ซึ่งมีจำนวนมาก และประเทศไทยยังส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศในกลุ่มนี้ยังไม่ครบ
ทั้ง 27 ประเทศ โดยเน้นหาช่องทางการขยายตลาดการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยัง
ประเทศอื่นๆใน กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ให้มากขึ้น เช่น ประเทศอิตาลี ประเทศโปรตุเกส
ประเทศลัตเวีย (Latvia) ประเทศสาธารณรัฐเช็ก (Czech Republic)

3. ควรมีความเข้มงวดในเรื่องของการรักษาคุณภาพ และสุขภาพ
อนามัยของสินค้าให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล เพื่อที่จะได้มีโอกาสขยายตลาด
ส่งออกไก่แปรรูปให้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) อาจจะทำให้เห็นศักยภาพในการแข่งขันไม่ชัดเจน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาส่วนแบ่งทางการตลาดร่วมด้วย อาจจะทำให้เห็นถึงศักยภาพในการแข่งขันชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะคู่แข่งที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ของการส่งออกไก่แปรรูป คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหพันธ์รัฐบราซิล ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปน่าจะศึกษาคู่แข่งในตลาดอื่นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ประเทศเวียดนาม และ ประเทศมาเลเซีย
3. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะช่วงเวลาเพียง 5 ปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 ทำให้ผลการวิเคราะห์อาจจะไม่สามารถแสดงแนวโน้มที่ชัดเจนได้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเป็นระยะเวลาที่ยาวมากขึ้น เพื่อให้เห็นแนวโน้มที่ชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวางแผนการส่งออกไก่แปรรูปในระยะยาว

บรรณานุกรม

- เกษร จันทรภูติรัตน์.(2528). เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- กรมการค้าภายใน. กระทรวงพาณิชย์ (2550). ตารางสถิติ การผลิต การขายและการกระจายสินค้า
เนื้อไก่ของไทย. กรุงเทพฯ : กรมการค้าภายใน.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2545). สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย. กรุงเทพฯ :
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ..
- กรมปศุสัตว์ .(2549ก). เขตเสรีการค้า (FTA) กับสินค้าปศุสัตว์. กลุ่มความร่วมมือการปศุสัตว์
ระหว่างประเทศ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ :
กรมปศุสัตว์.
-(2549 ข). สถานการณ์การผลิตและการค้าไก่เนื้อของไทยปี 2549 : มุมมองกระทรวง
เกษตรสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์.
- (2549 ข). สถานการณ์การผลิตและการค้าไก่เนื้อของไทยปี 2549 : มุมมองกระทรวง
เกษตรสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์.
- (2549 ค.). สินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าส่งออกไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ สืบค้นเมื่อวันที่ 20
สิงหาคม 2551, จาก <http://www.dld.go.th>
- (2550 ง). การตลาดและการค้าสินค้าปศุสัตว์และสัตว์ปีกของไทย ปี 2544- 2549. สืบค้น
เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551, จาก <http://www.dld.go.th>
- (2551 จ). การตลาดและการค้าสินค้าปศุสัตว์และสัตว์ปีกของโลก ปี 2551. กรุงเทพฯ:
กรมปศุสัตว์.
- กรมส่งเสริมการค้าส่งออก (2552) *Japan Import Statistics Calendar Year: 2002 – 2006* .กรุงเทพฯ :
กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .
-(2552). *Brazil Export Statistics Calendar Year: 2002 – 2006* .กรุงเทพฯ :
กรมส่งเสริมการค้าส่งออก.
- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. (2546). ข้อมูลด้านโอกาสและปัญหาในการขยายตลาดเนื้อสัตว์ปีก
ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ.
-(2549).ตลาดส่งออกไก่แปรรูป. กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ.
- กรมศุลกากร.(2549 ก). สถิติการนำเข้าและส่งออก. กรุงเทพฯ : กรมศุลกากร.
-(2549 ข). อุตสาหกรรมสินค้าไก่เนื้อในประเทศไทย.กรุงเทพฯ : กรมศุลกากร.
- (2549 ค). ข้อจำกัดการส่งออกจากประเทศผู้นำเข้า เรียบเรียง จาก GAIN Report
Number : TH6086 วันที่ 1 กันยายน 2549. กรุงเทพฯ : กรมศุลกากร.

- กรมศุลกากร.(2549 ง.). สถานการณ์การผลิตสินค้าปศุสัตว์ภายในประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551,จาก <http://www.customs.go.th>
-(2550 จ). สถิติการนำเข้าและส่งออก. กรุงเทพฯ : กรมศุลกากร.
- กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา. (2549). รายงานสถานการณ์ไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของประเทศบราซิลประจำปี 2006 (Brazil Poultry and Products Annual Poultry Report 2006)
- กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา. (2549). คาดการณ์สถานการณ์เนื้อไก่ ปี 2550 (Circular Series DL& P 2-06 October 2006.)
- กองอาหารส่งออก. (2540). การจดทะเบียนรับรองก่อนการส่งออก.กรุงเทพฯ : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.
- การตัดสินกรณีสินค้าไก่หมักเกลือระหว่าง EU-ไทยและบราซิล. (2549, 25 พฤศจิกายน).กรุงเทพธุรกิจ. หน้า 14 .
- กัญญา บุญศรี. (2546). การวิเคราะห์แนวโน้มความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรม ไก่แปรรูปแช่แข็งส่งออกของไทยในตลาดสหภาพยุโรป.วิทยานิพนธ์ ศม.(เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการปศุสัตว์. (2549,14 กรกฎาคม). สถานการณ์สัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (25 ประเทศ) ในปี พ.ศ. 2549. ข่าวธนาคารแห่งประเทศไทย. (29) : 20
- ชุติมา กาพดิษฐ์. (2537). ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมผลิตไก่สดแช่แข็งในประเทศไทย..วิทยานิพนธ์ ศม.(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.(2549 ก).ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย.
-(2549 ข). สรุปสถานการณ์การค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ.กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย.
-(2549 ค.). ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551,จาก <http://www.bot.or.th>.
- นฤมล จินทรานันท์.(2536).การวิเคราะห์ความไร้เสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็งไทย. วิทยานิพนธ์ ศม.(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แนวโน้มการส่งออกไก่แปรรูป.(2549,5 กรกฎาคม). วารสารมองเศรษฐกิจ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1320: 14-15.

- ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์. (2548). การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของผลิตภัณฑ์
ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย. วิทยานิพนธ์ สม.(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รังสิมา รุ่งणा. (2546). การศึกษาความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของตลาดส่งออกไก่สด แช่แข็งของ
ไทย. วิทยานิพนธ์ สม.(เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัตน์ ชาญศิริรัตน์. (2541). คณิตศาสตร์วิศวกรรมชั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์ ฐะสิน. (2543). ความสามารถในการแข่งขันและความสำเร็จโดยเปรียบเทียบของ
อุตสาหกรรมส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปของไทย. วิทยานิพนธ์ สม.(เศรษฐศาสตร์
การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์. (2550) ตารางสรุปการค้าของไทย กับ
ประเทศคู่ค้าสำคัญ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551, จาก www.thaifita.com/trade/ppt
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2550). ตลาดส่งออกไก่แปรรูปของไทย ปี 2549. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน
2551, จาก [http:// www.kasikornresearch.com](http://www.kasikornresearch.com).
- สาริต เกิดลาภผล. (2527). โครงสร้างการตลาด ราคา และการส่งออกไก่เนื้อในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ สม.(ธุรกิจการเกษตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547). ปัญหาในอุตสาหกรรมอาหารและการใช้
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551, จาก
[http:// www.nesac.or.th](http://www.nesac.or.th)
- สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย.(2550ก). ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลกปี พ.ศ.2545-
2550 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551, จาก [http:// www.thaipoultry.org/](http://www.thaipoultry.org/)
-(2551 ข). สถิติสินค้าปศุสัตว์ สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551, จาก [http://](http://www.thaipoultry.org/)
www.thaipoultry.org/
- สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์.(2545). “สถานการณ์ส่งออกเนื้อไก่ปี 2545และแนวโน้มปี 2546 ของไทย”.
ธุรกิจอาหารสัตว์,ปีที่ 20 เล่มที่ 89 (มีนาคม-เมษายน 2545) : 5
- สุรัชย์ สานติสุขรัตน์. (2544). การพัฒนาดัชนีวัดสมรรถนะภายใต้หลักการของ ISO 9000และGMP:
กรณีศึกษาอุตสาหกรรมผลิตไส้กรอก. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักบริการส่งออก กรมส่งเสริมการส่งออก.(2547). ผลกระทบโรคระบาดไข้หวัดนกในไก่ต่อการ
ส่งออกไทย.ม.ป.ท.

- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.(2541). รายงานของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์.
กรณีศึกษาที่ 5. เรื่องปศุสัตว์ในด้านผลิตภัณฑ์สินค้าไก่แปรรูปกับการพัฒนาการส่งออก.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.(2542). การรับรองระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุด
วิกฤตที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหาร. กระทรวงอุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ : สำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.
- สิริกร คุณขุนทด.2549.การวิเคราะห์อุปสงค์นำเข้าไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น.วิทยานิพนธ์
ศม.(เศรษฐศาสตร์).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- สุรินทร์ คูแก้ว .(2547). การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยไปยังกลุ่ม
ประเทศสหภาพยุโรป. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ธุรกิจการเกษตร) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .ถ่ายเอกสาร.
- อดิศักดิ์ จิระวุฒิพงศ์.(2545). วิเคราะห์ ตลาดการส่งออกไก่แช่แข็งของไทย. รายงานการศึกษาอิสระ
วิทยานิพนธ์ วม.(ธุรกิจการเกษตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร .
- อมิจิตตรา อภิราชจิตร์.(2543). ศักยภาพการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศม.
(เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- Dagenasis, M.G. and P-A Muet. (1992). *International Trade. Modelling*. London: Chapman
and Hall.
- Golden Foods Internation. (2542). *Further Foods Processing Plant 4*.
- Japan Tariff Association. (2006). *Japan Exports and Imports 2002-2006*.
- JETRO.(1998). *Japan Food Import 1995-1998*.
- (1998). *Marketing Guidebook for Major Imported Products*.
- USDA Foreign Agricultural Service. (2005). *GAIN Report Number : JA600*, New York
Japan Poultry and Products Broiler Semiannual 2006.5.USDA Foreign Agricultural
Service. *GAIN Report Number : VM601*
- USDA Foreign Agricultural Service. (2006) *Dairy Production and Trade Development*, 20
July 2006.
- Vietnam Grain and feed annual 20066. USDA Foreign Agricultural Service. *GAIN Report
Number : E36015.EU-25 Poultry and Products Semi-annual 2006*.
- World Trade Atlas. (2002-2006). *Reporting Countries Import Statistics*. (Partner Country:
World) Commodity: 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd
Exc Livers. Calendar Year: 2004 – 2006.

ภาคผนวก

ตาราง 19 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศไทยไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี
พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วยงาน : สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	305.96	383.15	515.44	684.32	767.17
ญี่ปุ่น	109.40	153.06	253.82	332.35	338.80
อังกฤษ	103.20	115.76	135.75	197.68	252.19
เนเธอร์แลนด์	44.60	47.40	51.41	68.74	73.89
เยอรมนี	11.03	17.83	24.63	26.04	32.44
ฮ่องกง	9.46	10.31	11.16	16.66	19.16
ฝรั่งเศส	4.90	10.23	2.30	1.92	1.04
ไอร์แลนด์	4.94	8.05	11.16	16.66	19.16
สิงคโปร์	7.81	7.56	11.16	16.66	19.16
แคนาดา	1.24	4.12	11.16	16.66	19.16
เกาหลีใต้	2.67	3.68	12.46	7.99	8.16
เบลเยียม	3.51	3.02	2.19	4.28	3.52
สวีเดน	0.66	0.54	0.62	0.95	3.16
คูเวต	0.31	0.40	0.07	0	0
สเปน	0.06	0.25	0	1.13	0.29
สวิตเซอร์แลนด์	0	0.15	0.10	0.15	0.16
สหรัฐอเมริกาบราซิล	0.09	0.14	0.05	0.29	0
ซาอุดีอาระเบีย	1.23	0.12	0	0	0
โรมาเนีย	0	0.07	0.05	0.29	0
เดนมาร์ก	0.44	0.07	0.49	1.74	2.70
เลบานอน	0.02	0.06	0	0	0
โอมาน	0.03	0.06	0	0	0
ไต้หวัน	0	0.05	0	0	0
มอริออคโค	0.03	0.05	0.03	0	0
จอร์แดน	0.09	0.05	0	0	0.04
กาตาร์	0.02	0.03	0	0	0
สวิตเซอร์แลนด์	0	0.03	0	0	0
จีน	0.01	0.02	0	0	0
ฟิลิปปินส์	0	0.01	0	0.002	0
อัฟริกาใต้	0.01	0.007	0	0	0.41
สหรัฐอเมริกา	0	0.000010	0	0.12	0.007
เวียดนาม	0.01	0	0	0	0.08

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
บรูไน ดารุสซาลัม	0	0	0	0	0
บัลกาเรีย	0.17	0	0	0	0
กัมพูชา	0.000257	0	0	0	0
อิตาลี	0	0	0	0	0
เกาหลีเหนือ	0	0	0.33	0.059	0.22

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549). Thailand Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers. Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 20 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี
พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ญี่ปุ่น	10,519.50	11,895.76	14,118.39	15,589.95	16,878.07

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก .(2552) Thailand Export Statistics Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 21 มูลค่าการนำเข้าไม้แปรรูปของประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	687,034,289	718,601,303	777,253,151	1,078,966,927	1,139,808,274
จีน	428,284,641	402,017,038	418,941,661	589,334,730	638,273,009
ไทย	242,415,012	298,349,239	335,720,456	473,518,990	492,712,934
สหรัฐอเมริกา	12,179,857	13,378,973	1,696,516	3,537,749	4,354,442
เกาหลีใต้	1,276,168	1,508,357	1,546,290	2,823,367	2,600,396
อินโดนีเซีย	1,719,725	1,339,096	90,336	0	0
บราซิล	999,823	896,438	7,125,616	9,215,722	1,492,949
เวียดนาม	28,395	479,681	6,069	0	0
มาเลเซีย	0	327,327	4,433,773	0	0
ออสเตรเลีย	41,357	100,613	124,634	53,931	43,621
เยอรมนี	0	69,948	0	0	0
สเปน	7,723	25,888	37,742	46,369	26,198
อาร์เจนตินา	0	23,452	0	0	0
สิงคโปร์	0	18,931	30,696	152,574	169,914
อิหร่าน	0	18,846	3,669	2,032	0
โคลัมเบีย	0	16,631	0	0	0
ฝรั่งเศส	39,269	15,933	31,753	10,415	13,976
ไต้หวัน	6,705	10,801	0	6,900	9,093
ปากีสถาน	0	4,111	2,229	0	0
อิตาลี	0	0	0	0	0
เบลเยียม	2,451	0	0	0	0
แคนาดา	0	0	38,725	0	0
ชิลี	33,162	0	0	0	0
แคเมอรูน	0	0	40,276	0	49,685
ฟิลิปปินส์	0	0	9,594	19,991	40,548
ทาจิกิสถาน	0	0	0	0	21,509
อังกฤษ	0	0	4,168,008	7,025	0
เม็กซิโก	0	0	3,205,108	222,088	0
นิวซีแลนด์	0	0	0	11,008	0
เปรู	0	0	0	4,035	0

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .(2552) *Japan Import Statistics*. Commodity: 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers. Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 22 มูลค่าการนำเข้าสินค้าโดยรวมของประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	337,957.00	383,361.00	455,661.00	516,202.00	578,783.00
จีน	61,882.71	75,579.36	94,446.12	108,594.00	118,437.00
สหรัฐอเมริกา	57,848.48	58,931.11	62,562.92	64,198.62	68,010.95
เกาหลีใต้	15,507.75	17,930.79	22,067.66	24,419.80	27,318.82
อินโดนีเซีย	14,218.83	16,434.22	18,713.63	20,842.34	24,122.92
ออสเตรเลีย	14,027.49	15,059.72	19,466.47	24,489.96	27,923.36
ไต้หวัน	13,578.26	14,314.94	16,701.18	18,102.36	20,328.17
เยอรมนี	12,439.55	14,228.13	17,095.34	17,886.13	18,450.79
ซาอุดีอาระเบีย	11,665.94	14,568.98	18,508.83	28,601.11	37,184.39
สหรัฐอเมริกาบริติช	116,209.67	14,340.02	18,359.83	25,203.07	31,558.90
มาเลเซีย	11,197.48	12,598.90	14,125.40	14,710.67	15,471.75
ไทย	10,519.50	11,895.76	14,118.39	15,589.95	16,878.07
แคนาดา	7,165.07	7,519.81	8,414.08	8,934.25	9,613.73
ฝรั่งเศส	6,542.63	7,239.24	8,359.32	8,522.95	8,966.09
ฟิลิปปินส์	6,536.77	7,052.47	8,253.50	7,733.75	7,955.05
อิตาลี	5,438.53	6,103.10	6,906.29	6,892.68	7,029.24
อังกฤษ	5,421.51	5,850.50	6,666.01	6,722.74	6,713.69
กาตาร์	5,259.90	6,524.38	7,897.54	10,641.39	14,791.27
สิงคโปร์	5,007.32	5,446.09	6,295.29	6,709.76	7,478.97
อิหร่าน	4,763.30	7,441.76	8,276.60	10,309.58	11,105.06
คูเวต	4,211.38	4,564.07	5,758.42	7,633.42	9,090.27

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .(2552) *Japan Import Statistics*. Commodity: Total, All Commodity Chapters . Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 23 มูลค่าการส่งออกไม้แปรรูปของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปยังประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	441,517,505	447,465,352	460,160,976	639,969,011	693,467,446
ญี่ปุ่น	418,755,764	426,286,902	428,370,866	560,994,968	609,404,415
ฮ่องกง	14,008,045	12,251,223	12,613,065	20,813,811	22,663,604
เกาหลีใต้	1,167,125	3,015,758	6,948,585	25,571,422	36,635,130
สิงคโปร์	3,253,181	2,560,828	2,634,558	3,662,252	3,519,598
สหรัฐอเมริกา	198,528	855,694	7,694,955	26,094,651	18,101,643
ชาวดิอาร์เบีย	960,748	625,979	103,520	0	0
เลบานอน	187,403	437,383	27,800	0	0
คิริบาติ	179,356	217,595	103,268	245,538	0
มาเลเซีย	157,724	184,889	323,978	525,819	270,926
คูเวต	2,173	157,630	40,536	143,484	9,148
บาร์เรน	151,240	128,036	240,225	293,229	461,654
ปาปัวนิวกินี	65,656	105,209	95,339	103,471	114,455
กาตาร์	18	103,514	51,140	0	0
อินโดนีเซีย	132,926	85,078	27,464	56,956	48,159
จอร์แดน	46,064	73,814	0	20,600	0
มอริเชียส	63,101	56,466	184,917	162,959	138,088
เนเธอร์แลนด์Antilles					
(Curacao)	60,396	53,803	26,129	0	0
ออสเตรเลีย	14,595	42,534	21,603	2,200	42,586
สวิสเซอร์แลนด์	1676,371	42,510	0	0	0
หมู่เกาะโซโลมอน	33,012	33,384	0	0	0
รัสเซีย	0	30,343	88,706	0	0
มาเก๊า	8,286	27,332	54,007	210,191	258,060
วานูอาตู	26,199	24,595	202,734	147,887	84,908
ฟิลิปปินส์	114,863	14,917	7,350	0	7,102
อินเดีย	0	13,353	0	0	89,070
ไต้หวัน	5,616	13,120	0	0	0
เนปาล	2,377	8,216	3,278	0	0
ลิเบีย	0	7,350	45,212	73,205	48,631
สาธารณรัฐเช็ก	0	6,361	74,040	0	0
นิวซีแลนด์	1,504	1,536	235	10,596	8,696
โอมาน	18	0	0	0	0

ตาราง 23 (ต่อ)

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ประเทศในเอเชียN.E.S.	18,150	0	0	0	0
มาดากัสการ์	0	0	0	0	0
พม่า	1,015	0	0	0	0
ซามัวตะวันตก	10,315	0	40	0	0
สวีเดน	0	0	0	0	0
สโลวาเกีย	18,925	0	0	0	0
เดนมาร์ก	0	0	0	0	0
ฝรั่งเศส	7	0	0	6,981	0
อารูบา	155,573	0	0	0	0
บังคลาเทศ	0	0	0	0	0
บราซิล	0	0	0	0	0
ไทย	41,100	0	0	0	0
อาหรับอามิเรต	128	0	0	337,632	13,943
อังกฤษ	3	0	0	0	0
อัฟริกาใต้	0	0	20	692	490,128
แคนาดา	0	0	0	1	396,230
หมู่เกาะโซโลมอน	0	0	48,916	104,457	138,463
อัฟกานิสถาน	0	0	0	0	106,600
แกมเบีย	0	0	67,448	135,635	89,956
กินี	0	0	0	49,350	81,791
เนเธอร์แลนด์ Antilles	0	0	0	0	80,047
คิวบา	0	0	0	0	30,278
ลิเบีย	0	0	0	0	25,915
สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน	0	0	48,560	0	24,852
ติมอร์ตะวันออก	0	0	9,478	40,738	23,505
แองโกล่า	0	0	0	8,560	21,779
บรูไน ดารุสซาลัม	0	0	3,004	31,922	18,564
กาน่า	0	0	0	0	7,430
แคเมอรูน	0	0	0	4,955	5,203
อิรัก	0	0	0	0	3,510
เยอรมนี	0	0	0	14,992	3,228
โกตดิวัวร์	0	0	0	12,157	0
สาธารณรัฐเซเชลส์	0	0	0	4,158	0
เนเธอร์แลนด์	0	0	0	83,542	0

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก . (2550) China Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers .Calendar Year: 2002 – 2006.

ตาราง 24 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปยังตลาดประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	325,642.00	438,473.00	593,647.00	762,327.00	969,324.00
1.สหรัฐอเมริกา	69,959.40	92,510.15	124,973.00	162,939.00	203,516.00
2.ฮ่องกง	58,483.26	76,323.59	101,126.00	124,505.00	155,435.00
3.ญี่ปุ่น	48,483.03	59,453.99	73,536.26	84,097.19	91,771.96
4.เกาหลีใต้	15,507.98	20,104.85	27,809.46	35,116.78	44,557.92
5.เยอรมนี	113,819.67	17,446.50	23,754.27	32,537.02	40,302.12
6.เนเธอร์แลนด์	9,070.18	13,500.31	18,517.45	25,876.09	30,843.16
7.อังกฤษ	8,058.57	10,827.79	14,975.48	18,983.09	24,158.46
8.สิงคโปร์	6,968.79	8,873.16	12,695.49	16,716.14	23,188.07
9.ไต้หวัน	65,896.45	9,013.77	13,547.83	16,558.73	20,739.51
10.มาเลเซีย	4,975.42	6,142.22	8,085.45	10,617.66	13,540.21

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2550) .China Export Statistics Commodity: Total, All Commodity Chapters. Calendar Year: 2002 – 2006.

ตาราง 25 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรป (EU) ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
1.อังกฤษ	103.20	115.75	135.75	197.68	252.19
2.เนเธอร์แลนด์	44.60	47.40	51.41	68.74	73.89
3.เยอรมนี	11.03	17.83	24.63	26.04	32.44
4.ฝรั่งเศส	4.90	10.23	2.29	1.92	1.04
5.ไอร์แลนด์	4.94	8.05	11.16	16.66	19.16
6.เบลเยียม	3.51	3.02	2.19	4.28	3.52
7.สวีเดน	0.66	0.54	0.62	0.95	3.16
8.สเปน	0.06	0.25	0	1.13	0.29
9.โรมาเนีย	0	0.07	0.05	0.29	0
10.เดนมาร์ก	0.44	0.07	0.50	1.74	2.70
11.บัลแกเรีย	0.17	0	0	0	0
12.อิตาลี	0	0	0	0	0
13.ลักเซมเบิร์ก	0	0	1	0.01	0
รวม	173.52	203.21	228.61	319.42	388.41

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2550). Thailand Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers. Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 26 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรประหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
สหภาพยุโรป	5,426.89	6,459.25	7,883.31	8,052.96	8,622.83

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก .(2552) Thailand Export Statistics Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 27 มูลค่าการนำเข้าไก่แปรรูปของสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
1.อังกฤษ	243.01	345.84	379.28	431.23	575.88
2.เนเธอร์แลนด์	150.93	218.81	213.84	258.07	296.87
3.เยอรมนี	171.87	190.15	287.53	342.03	322.49
4.เบลเยียม	37.12	61.90	101.93	105.22	92.82
5.ฝรั่งเศส	27.92	44.58	50.49	65.06	73.31
6.ไอร์แลนด์	21.91	27.59	37.60	56.47	59.37
7.ออสเตรีย	13.04	22.86	38.05	41.11	50.66
8.เดนมาร์ก	13.04	20.39	33.21	38.04	39.62
9.อิตาลี	9.93	20.23	20.27	20.14	7.19
10.สวีเดน	16.11	19.97	27.65	32.07	34.81
11.สเปน	11.79	18.91	26.76	25.21	31.67
12.ฟินแลนด์	5.55	7.95	10.97	9.80	11.64
13.กรีซ	4.97	7.05	7.74	6.18	6.77
14.โปรตุเกส	5.46	6.13	7.99	8.50	8.82
15.ลักเซมเบิร์ก	4.34	5.80	6.08	5.99	5.69
16.บัลแกเรีย	2.02	4.92	4.15	1.15	0.46
17.สาธารณรัฐเช็ก	2.89	3.62	5.36	6.83	11.18
18.ลัตเวีย	2.85	2.87	3.51	2.74	2.89
19.มอลต้า	1.67	2.51	3.69	4.01	4.56
20.ไซปรัส	1.13	1.45	2.82	3.40	3.55
21.สโลวาเกีย	1.39	1.36	1.76	4.61	4.49
22.โรมาเนีย	0.51	0.71	1.35	1.32	1.79
23.สโลวีเนีย	0.47	0.62	0.83	1.04	1.51
24.โปแลนด์	0.39	0.47	0.51	0.79	3.36
25.ฮังการี	0.28	0.47	0.64	3.83	4.89
26.ลิทัวเนีย	0.46	0.41	0.80	0.93	1.31
27.เอสโตเนีย	0.19	0.19	0.78	3.17	3.90
รวม	751.23	1,037.76	1,275.58	1,478.95	1,661.53

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก .(2552) Reporting Countries Import Statistics (Partner Country: World) Commodity: 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers. EU Import Statistics. Calendar Year: 2002 – 2006

ตาราง 28 มูลค่าการส่งออกไก่แปรรูปของประเทศบราซิลไปยังตลาดสหภาพยุโรป ระหว่างปี
พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ทั่วโลก	57,764,651	89,209,381	100,953,516	184,339,460	280,781,210
เนเธอร์แลนด์	24,842,686	60,941,999	43,506,964	73,012,091	131,315,910
อังกฤษ	16,180,413	10,397,071	10,391,525	27,096,050	24,810,488
เยอรมนี	4,648,682	2,801,709	10,541,733	35,782,574	66,358,632
คูเวต	1,843,152	2,378,882	5,080,703	4,833,373	6,122,241
อาหรับอามีเรต	1,645,033	1,805,153	2,768,632	2,485,120	3,005,932
สเปน	363,479	1,586,812	1,884,381	1,878,189	3,668,896
บาร์เรน	1,651,983	1,276,316	1,923,132	1,950,774	2,001,900
ซาอุดีอาระเบีย	1,200,597	1,205,232	1,691,427	2,099,573	2,604,140
กาตาร์	1,066,755	913,218	1,473,638	1,605,830	2,276,853
โอมาน	462,454	663,811	1,001,053	707,152	1,419,575
อาร์เจนตินา	373,435	654,552	1,032,966	2,428,579	1,953,589
ฮ่องกง	155,283	519,563	646,052	429,588	506,909
ญี่ปุ่น	95,743	501,404	7,037,078	6,106,954	972,917
คิวบา	54,881	478,939	491,542	101,986	20,628
หมู่เกาะเคย์แมน	5,215	467,275	0	956,196	0
อูรูกวัย	624,387	378,329	546,269	782,733	1,031,077
รัสเซีย	280,554	304,450	2,038,302	8,167,907	9,209,996
มอลต้า	61,898	238,965	249,592	68,952	144,864
ไซปรัส	52,918	218,481	3,516,368	3,259,915	2,518,510
สโลวาเกีย	16,621	162,956	180,663	141,518	127,478
โรมาเนีย	2,036	122,763	359,249	302,699	381,687
สโลวีเนีย	0	96,907	0	42,832	0
โปแลนด์	100,496	94,762	211,741	176,090	98,523
ฮังการี	365,374	86,699	187,438	801,562	3,898,674
ลิทัวเนีย	75,004	81,540	85,563	25,322	30,941
เอสโตเนีย	48,799	80,881	273,315	266,694	254,782
กรีซ	0	78,825	149,902	204,232	274,031
จอร์แดน	4,926	77,798	231,379	734,627	243,308
ชิลี	157,600	65,210	220,564	749,583	1,704,367
ปารากวัย	53,845	62,002	115,339	178,070	351,700
สิงคโปร์	16,721	56,571	279,241	1,417,023	1,094,516
อิตาลี	177,300	43,019	129,033	1,067,200	851,135

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
ฟินแลนด์	0	37,467	116,966	375,119	1,366,238
อาเซอร์ไบจาน	12,862	34,487	155,022	262,885	306,417
เคปเวิร์ด	10,359	30,458	47,327	57,667	120,748
เบลเยียม	913,116	25,826	226,812	264,657	120,468
สวีเดน	48,527	24,003	532,627	51,694	0
ตุรกี	0	23,478	22,012	13,627	103,219
เยเมน	0	19,696	0	4,728	67,988
อารูบา	1,966	19,373	56,873	72,888	161,547
โบลีเวีย	40,232	19,191	10,566	4,386	1,265
อัฟริกาใต้	0	17,718	210,266	168,976	504,228
กาน่า	13,001	17,325	1,529	11,944	0
สาธารณรัฐกาบอง	1,638	17,124	91,999	0	15,492
คองโกสาธารณรัฐ					
ประชาธิปไตย	0	16,802	148,241	0	0
เลบานอน	0	10,735	167,730	67,760	208,506
กายอานา	11,727	9,330	0	8,346	25,958
ไฮติ	0	8,258	644	742	0
สาธารณรัฐโมซัมบิก	0	6,732	0	73,853	33,925
เกรเนดา	5,477	6,434	10,189	5,129	11,155
มาเลเซีย	0	6,200	5,308	0	0
อัลบาเนีย	12,101	6,073	0	597	0
สาธารณรัฐเชียร์ราลีโอน	29,101	2,486	264	0	0
โรมาเนีย	0	2,375	0	120,298	58,265
ทาจิกิสถาน	0	1,959	2,795	20,615	0
บังคลาเทศ	835	1,264	0	11,999	14,661
เปรู	0	981	24,777	25,420	49,175
สาธารณรัฐมาซิโดเนีย	0	843	0	0	44,276
แกมเบีย	18,563	655	5,141	18,664	76,155
ซีนีกาล	0	14	645	10,050	10,716
โปรตุเกส	0	0	302,738	1,548,430	2,582,773
ยูโกสลาเวีย	0	0	55,015	89,528	247,963
คองโก	16,001	0	19,916	0	0
กินี	0	0	0	0	0
กินี-บิสเซา	875	0	0	0	110

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
จาไมก้า	0	0	0	0	0
สวิตเซอร์แลนด์	0	0	249,669	104,619	2,799,693
แลตเวีย	0	0	0	0	849,105
แคนาดา	0	0	205,419	321,720	466,703
ฮังการี	0	0	0	0	297,197
โมร็อกโก	0	0	5,899	207,743	177,564
สาธารณรัฐเช็ก	0	0	0	86,668	173,841
กวาเตมาลา	0	0	2,320	0	131,797
มาร์ตีนิก	0	0	0	0	131,388
เดนมาร์ก	0	0	0	80,358	119,125
ยูเครน	0	0	0	0	55,355
สาธารณรัฐอิสลาม					
มอริเตเนีย	0	0	0	0	39,437
ตรินิแดดและโตเบโก	0	0	0	9,392	34,775
นิวแคลิโดเนีย	0	0	0	96	28,270
แอนติกาและบาร์บูดา	0	0	1,141	4,231	21,891
เวเนซุเอลา	0	0	2,298	0	21,600
สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน	0	0	334	0	16,446
สาธารณรัฐอิเควทอเรียล					
กินี	0	0	0	8,904	7,638
สาธารณรัฐโครเอเชีย	0	0	1,501	35,175	7,592
เคอร์เจียสถาน	0	0	0	0	6,047
นามิเบีย	0	0	0	0	3,978
สโลวาเกีย	0	0	0	0	2,360
แองกวิลลา	0	0	1,357	334	1,957
สาธารณรัฐจิบูตี	0	0	0	1,576	1,563
เบอร์มิวดาร์	0	0	0	0	441
อิหร่าน	0	0	0	41,231	0
อิสราเอล	0	0	0	25,575	0
สาธารณรัฐมอลโดวา	0	0	4,992	0	0
สาธารณรัฐมาดากัสการ์	0	0	1,092	0	0
ไลบีเรีย	0	0	197	0	0
ไซปรัส	0	0	32	0	0

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
โกตดิวัวร์(ไอวอรี					
โคสต์)	0	0	415	0	0
บัลกาเรีย	0	0	6,865	260,038	0
สาธารณรัฐเบนิน	0	0	3,820	0	0
ซามัวตะวันตก.	0	0	5,940	810	0
โตโก	0	0	39	0	0

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2550) . Brazil Export Statistics. Commodity : 160232, Chicken & Capon Meat & Meat Offal Prep Or Presvd Exc Livers .Calendar Year: 2002 – 2006.

ตาราง 29 มูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวมของประเทศสหพันธรัฐบราซิลไปยังสหภาพยุโรป
ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
รวมกลุ่มประเทศ					
สหภาพยุโรป (EU)	8,059.17	10,215.17	13,237.69	14,773.19	16,026.37

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2550) . Brazil Export Statistics. Calendar Year: 2002 – 2006.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ชาญวิทย์ ธนวิฑูรย์
วันเดือนปีเกิด	16 มกราคม 2526
สถานที่เกิด	19/1 ถนนเหมืองหลวง ตำบลโนนเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ 54000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	583/62 ซอยประชาสันติ แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพ 10310

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542

ระดับมัธยมศึกษา

จากโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่

พ.ศ. 2548

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการ)

จากมหาวิทยาลัยรังสิต

พ.ศ. 2553

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ